

Skaidrojums valsts konsolidētai grāmatvedības bilancei

Vispārējie principi

2018. gada valsts konsolidētā grāmatvedības bilance (turpmāk – konsolidētā bilance) sagatavota atbilstoši likumam “Par grāmatvedību”, Likumam par budžetu un finanšu vadību, likumam “Par valsts budžetu 2018. gadam”, likumam “Par pašvaldību budžetiem”, Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumiem Nr. 375 “Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” un citiem normatīviem aktiem, kas nosaka budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu.

Konsolidētā bilance sagatavota, ievērojot pārskatu kvalitātes prasības, darbības turpināšanas, uzkrāšanas un piesardzības principus.

Finanšu pārskata sagatavošanas pamatnostādnes

Konsolidācijas pamatprincipi

Atbilstoši Likumam par budžetu un finanšu vadību 2018. gada valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē ir apkopoti 13 ministriju, 15 centrālo valsts iestāžu un 119 pašvaldību 2018. gada konsolidētie pārskati.

Konsolidētās bilances sagatavošanas pamatnostādnes

2018. gadā budžeta iestādes grāmatvedības uzskaiti kārtoja atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumiem Nr. 1486 “Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtu grāmatvedības uzskaiti” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1486), gada pārskatus sagatavoja atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 15. oktobra noteikumos Nr. 1115 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1115) noteiktai kārtībai un apjomam, un ievērojot arī citu normatīvo aktu prasības, kas bija spēkā un piemērojamas 2018. gadā. Valsts kase valsts budžeta finanšu grāmatvedības uzskaiti nodrošina atbilstoši Valsts kases 2013. gada 17. decembra metodiskos norādījumos Nr. 123 “Valsts kases valsts budžeta un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu uzskaites grāmatvedības kontu atvēršanas un slēgšanas metodiskie norādījumi” un 2013. gada 28. decembra dokumentā Nr. 127 “Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politika” noteiktajam.

Konsolidētā grāmatvedības bilance

Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance ietver finanšu informāciju par ministriju, centrālo valsts iestāžu, pašvaldību un valsts budžeta finanšu uzskaites aktīviem un saistībām 2018. gada 31. decembrī, kā arī sniedz salīdzinājumu ar 2017. gada 31. decembra datiem.

Konsolidētā bilance sagatavota, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību (turpmāk – budžeta iestādes) bilances un Valsts kases valsts budžeta finanšu bilanci (turpmāk – finanšu bilance).

Konsolidētā bilance sagatavota, izmantojot šādas konsolidācijas darbības:

- summēšana – pārskatu apvienošana, summējot visus pārskatos minētos rādītājus un veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumu izslēgšana, kas veikta starp konsolidācijā iesaistītiem institucionālajiem sektoriem, veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumu izslēgšana savstarpēji ekonomiski atbilstošās pozīcijās.

Konsolidētās bilances sagatavošanā veiktajai posteņu konsolidācijai atbilstoši mazākuma principam nav būtiska ietekme uz finanšu pārskatu.

Ministriju un centrālo valsts iestāžu bilanču kopsavilkumā ir iekļautas valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu bilances.

Pašvaldību bilanču kopsavilkumā ir iekļautas pašvaldību budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu bilances.

Strukturālas izmaiņas

Izglītība

2018. gadā ar Izglītības un zinātnes ministrijas saskaņojumu no jauna izveidotas četras pirmsskolas izglītības iestādes: Garkalnes novada pašvaldībā divas un pa vienai Dobeles novada pašvaldībā un Ikšķiles novada pašvaldībā, izveidota viena sākumskola Līgatnes novada pašvaldībā un viena speciālā internātpamatskola Saldus novada pašvaldībā.

Pārskata gadā reorganizētas 12 pašvaldību dibinātas izglītības iestādes, mainot īstenoto izglītības pakāpi, tai skaitā piecas vidusskolas pārveidotas par pamatskolām (Alojas novada pašvaldībā, Salacgrīvas novada pašvaldībā un Tukuma novada pašvaldībā pa vienai, Bauskas novada pašvaldībā divas) un septiņas pamatskolas pārveidotas par sākumskolām (Bauskas novada pašvaldībā, Ikšķiles novada pašvaldībā un Nīcas novada pašvaldībā pa vienai, Dagdas novada pašvaldībā un Valkas novada pašvaldībā pa divām).

28 gadījumos pašvaldības lēmušas par izglītības iestāžu reorganizāciju, tās apvienojot vai pievienojot citai izglītības iestādei:

- divas izglītības iestādes apvienotas vienā - Burtnieku novada pašvaldībā, Daugavpils pilsētas pašvaldībā, Dobeles novada pašvaldībā, Ērgļu novada pašvaldībā, Jelgavas novada pašvaldībā, Jēkabpils novada pašvaldībā, Lielvārdes novada pašvaldībā, Liepājas pilsētas pašvaldībā, Ludzas novada pašvaldībā, Madonas novada pašvaldībā, Priekules novada pašvaldībā, Priekuļu novada pašvaldībā, Rēzeknes pilsētas pašvaldībā, Saldus novada pašvaldībā, Salacgrīvas novada pašvaldībā, Salas novada pašvaldībā, Tukuma novada pašvaldībā, Viesītes novada pašvaldībā;
- Ilūkstes novada pašvaldībā vienā izglītības iestādē apvienotas četras;
- Kuldīgas novada pašvaldībā vienā izglītības iestādē apvienotas trīs;
- Ogres novada pašvaldībā divās izglītības iestādēs apvienotas četras;
- Rēzeknes novada pašvaldībā četrās izglītības iestādēs apvienotas astoņas;
- Vecpiebalgas novada pašvaldībā divās izglītības iestādēs apvienotas piecas.

2018. gadā likvidētas 25 pašvaldību dibinātas izglītības iestādes (Aglonas novada pašvaldībā, Aizputes novada pašvaldībā, Aknīstes novada pašvaldībā, Baltinavas novada pašvaldībā, Dagdas novada pašvaldībā, Dobeles novada pašvaldībā, Dundagas novada pašvaldībā, Kocēnu novada pašvaldībā, Līvānu novada pašvaldībā, Ludzas novada pašvaldībā, Mālpils novada pašvaldībā, Madonas novada pašvaldībā, Priekules novada pašvaldībā, Saldus novada pašvaldībā, Skrundas novada pašvaldībā un Vaiņodes novada pašvaldībā pa vienai, Gulbenes novada pašvaldībā, Preiļu novada pašvaldībā un Viļakas novada pašvaldībā pa divām, Alūksnes novada pašvaldībā trīs).

Cēsu novada pašvaldība 2018.gadā pieņēma lēmumu par Cēsu Tehnoloģiju un Dizaina vidusskolas nodošanu valstij Izglītības un zinātnes ministrijas personā.

Tiesas

2018. gadā pabeigta tiesu teritoriālā reforma, reorganizējot Kurzemes, Vidzemes un Zemgales tiesu apgabālā esošās rajona (pilsētas) tiesas un zemesgrāmatu nodaļas. Tiesu teritoriālā reforma veikta, lai paaugstinātu tiesu darbības efektivitāti, sekmētu tiesu rīcībā esošo resursu racionālu izmantošanu, kā arī atvieglotu tiesu pieejamību iedzīvotājiem. Tiesu teritoriālās reformas galvenie ieguvumi ir tiesnešu slodžu izlīdzināšana, tiesu resursu izlietojuma optimizācija, vienotas tiesu prakses veicināšana, kā arī vienotas lietu sadales sistēmas attīstīšana, nodrošinot lietu sadales pēc nejaušības principa.

2018. gadā pieņemti novadu lēmumi par Amatas, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas un Raunas novada bāriņtiesu reorganizāciju, veidojot vairāku novadu apvienotu bāriņtiesu – pašvaldības iestādi “Amatas, Jaunpiebalgas, Līgatnes, Pārgaujas un Raunas novada bāriņtiesa”, deleģējot kontroli par lēmuma izpildi bāriņtiesas Uzraudzības padomei.

Limbažu novada pašvaldība reorganizējot Limbažu, Viļķenes un Pāles pagastu, Katvaru un Umurgas pagastu, Skultes un Vidrižu pagastu bāriņtiesas un pārņemot iepriekšējo bāriņtiesu lietas ar 2018. gada 1. februāri darbu uzsāka vienota iestāde – Limbažu novada bāriņtiesa.

2018. gada nogalē noslēdzās Ogres novada Ogres bāriņtiesas un Ogres novada pagastu bāriņtiesas reorganizācijas process, kura rezultātā izveidota vienota bāriņtiesa novadā – Ogres novada bāriņtiesa, kura darbu uzsāka 2019. gada 1. janvārī.

Veselība

Saskaņā ar Ministru kabineta 2018. gada 29. maija rīkojumu Nr. 227 “Par Veselības ministrijas padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu reorganizāciju” Valsts sporta medicīnas centrs pārveidots par veselības ministra pārraudzībā esošu tiešās pārvaldes iestādi – Latvijas Antidopinga biroju, kā arī veikta atsevišķu Veselības ministrijas padotības iestāžu funkciju pārdale.

Četrās Veselības ministrijas padotībā esošajās iestādēs – Valsts asinsdonoru centrā, Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā, Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrā un Latvijas Antidopinga birojā – no 2018. gada 1. marta notiek centralizēta personālvadības jautājumu risināšana.

Grāmatvedības uzskaites centralizācija

Īstenojot nozīmīgu valsts pārvaldes reformas pilotprojektu valsts budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaites funkcijas centralizācijai, Valsts kase no 2018. gada pilotprojektā iesaistītajām iestādēm – Valsts kancelejai, Valsts administrācijas skolai, Pārresoru koordinācijas centram un Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei – nodrošina grāmatvedības uzskaites pakalpojumu, kā arī turpina pakalpojuma sniegšanu daļai Finanšu ministrijas padotības iestādēm.

Baltinavas novada pašvaldībā ar 2018. gada 1. janvāri izveidota kopējā centralizētā grāmatvedības uzskaites sistēma, pievienojot Baltinavas Kristīgās internātpamatskolas grāmatvedību.

Atlīdzības politika

2018. gadā Finanšu ministrija nodevusi Valsts kancelejai publiskajā sektorā nodarbināto atlīdzības politikas izstrādes funkciju, tādējādi sekmējot vienotas valsts pārvaldes personāla attīstības politikas veidošanu.

Citas pašvaldību iestāžu reorganizācijas

Balvu novada pašvaldība 2018. gadā, pārņemot pašvaldības aģentūras “Ziemeļlatgales Biznesa un tūrisma centrs” funkcijas, to likvidējusi.

Dagdas novada pašvaldībā ar 2018. gada 1. jūliju konsolidētajā pārskatā apvienoti pašvaldības un divu pašvaldības iestāžu – Aleksandrovas internātpamatskolas un veselības un sociālo pakalpojumu centra “Dagda” gada pārskati. Veicot pagastu pārvalžu un to struktūrvienību reorganizāciju ar 2018. gada 1. jūliju kā Dagdas novada pašvaldības nodokļu maksātāja struktūrvienības papildus tika reģistrētas arī deviņas pagasta pārvaldes, septiņas izglītības iestādes, kā arī muzejs “Andrupenes lauku sēta”, savukārt Dagdas novada Tautas nams reorganizēts par Dagdas novada Kultūras centru, iekļaujot savā struktūrā pagastu pārvalžu tautas (saietu) namus, bet Dagdas novada Tautas bibliotēka apvienota ar Dagdas pilsētas bērnu bibliotēku un deviņām pagastu bibliotēkām, izveidojot Dagdas novada bibliotēku. Pašvaldības iestāžu un struktūrvienību reorganizācijas rezultātā Dagdas novada pašvaldības nodokļu maksātāja struktūrvienību skaits

palielinājās no 10 līdz 26 nodokļu maksātāja struktūrvienībām, grāmatvedības funkciju nodrošinot centralizēti.

2018.gadā tika īstenota vairāku Daugavpils pilsētas pašvaldības iestāžu reorganizācija – izveidota pašvaldības iestāde “Sporta pārvalde”, kas uzsāka apsaimniekot sporta bāzes, kuras tai tika nodotas laužot deleģēšanas līgumu ar SIA “Daugavpils olimpiskais centrs”, un darbību uzsāka divas jaunas profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādes “Daugavpils ledus sporta skola” un “Daugavpils Individuālo sporta veidu skola”.

Gulbenes novada dome 2018. gadā reorganizējusi Gulbenes bibliotēku, izveidojot Gulbenes novada bibliotēku ar struktūrvienībām pagastos, pieņēmusi lēmumu par Gulbenes novada pašvaldības iestādes “Gulbenes novada sociālās aprūpes centrs “Jaungulbenes Alejas”” izveidi, Lejasciema pagasta, Rankas pagasta un Stradu pagasta pārvalžu un Gulbenes novada jauniešu centra “Bāze” reorganizāciju”.

Kokneses novada pašvaldībā 2018. gadā reorganizēts tēlnieka Voldemāra Jākobsona memoriālā māja – muzejs, izveidojot to par Bebru pagasta pārvaldes struktūrvienību un atsakoties no muzeja statusa, turpmāk to uzturot kā kultūrizglītojošu objektu un vietējās kultūras dzīves norišu vietu.

Limbažu novada pašvaldība pieņēmusi lēmumu reorganizēt Limbažu Galveno bibliotēku un pagastu bibliotēkas, izveidojot vienu iestādi – Limbažu Galveno bibliotēku ar 14 struktūrvienībām, kā arī Veco ļaužu mītni “Cerība” pievienot Sociālās aprūpes centram – pensionātam “Pērle”, ar 2019. gadu izveidojot vienu Limbažu novada pašvaldības sociālās aprūpes iestādi “Sociālās aprūpes centrs – pensionāts “Pērle”, kas nodrošinātu vienotus pakalpojuma izcenojumus.

Nīcas novada pašvaldībā 2018. gadā izveidots Nīcas novada kultūras centrs.

Ogres novada pašvaldībā no 2018. gada 1. jūlija agrākās aģentūras vietā komunālo pakalpojumu nodrošināšanas jomā darbojas SIA “Ogres Namsaimnieks” un pašvaldības aģentūra “Ogres komunikācijas”.

Rēzeknes novada pašvaldībā 2018. gada nogalē izveidota Dricānu pagastu apvienība, Kaunatas pagastu apvienība, Nautrēnu pagastu apvienība un Maltas pagastu apvienība.

Valmieras pilsētas pašvaldībā 2018. gadā reorganizēta iestāde “Attīstības un būvniecības pārvalde”, izveidojot divas iestādes “Attīstības pārvalde” un “Valmieras pilsētas Būvvalde”.

Ventspils novada pašvaldība 2018. gada beigās likvidējusi bērnu namu “Stikli”.

Minētās strukturālās reformas ir ņemtas vērā, sagatavojot 2018. gada konsolidēto bilanci.

Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumi

Valsts kontrole, veicot finanšu revīziju, sniedz atzinumu par pārskata sagatavošanas pareizību un par būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (starptautiski) atzītai praksei. Atzinuma par būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (starptautiski) atzītai praksei uzdevums ir sniegt izvērtējumu ministrijas vai centrālās valsts iestādes vadībai, vai revīzijas laikā ir gūta pārliecība, ka valsts pārvalde ievēro tiesību aktus un ar valsts resursiem rīkojas efektīvi.

Valsts kontroles atzinumus par 2018. gada pārskata sagatavošanas pareizību saņēmušas 13 ministrijas un 13 centrālās valsts iestādes. Atbilstoši tiesību aktos noteiktajam 2 centrālās valsts iestādes¹ saņēmušas zvērinātu revidentu atzinumus.

Valsts kontroles vai zvērinātu revidentu atzinumus saņēmušas:

¹ Saeima un Valsts kontrole

- bez iebildēm – 9 ministrijas un 15 centrālās valsts iestādes;
- ar iebildēm – 3 ministrijas²;
- atteikumu sniegt atzinumu – 1 ministrija³.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām zvērinātu revidentu atzinumus par gada pārskata sagatavošanas pareizību saņēmušas 119 pašvaldības, tai skaitā:

- bez iebildēm – 101 pašvaldības;
- bez iebildēm ar norādītu apstākļu akcentējumu – 7 pašvaldības⁴;
- ar iebildēm – 9 pašvaldības⁵;
- ar iebildēm un ar norādītu apstākļu akcentējumu – 2 pašvaldības⁶.

Valsts kontrole 2018. gadā sniegusi modificētus atzinumus saistībā ar revīzijas apjoma ierobežojumiem, jo revidenti, veicot atbilstošas revīzijas procedūras, nebija iespējams noteikt, kāds tieši ir nepieciešamais labojumu apmērs aktīviem 4 079 764 473 *euro* vērtībā pārskata gada beigās:

- Aizsardzības ministrijas (Nacionālo Bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības (turpmāk – NBS NP)) bilancē norādītai krājumu vērtībai un to izmaiņām. NBS NP gada pārskata bilances posteņa “Krājumi” vērtība ir 257 969 479 *euro*, kas ir 36% no Aizsardzības ministrijas konsolidētās bilances posteņa “Krājumi” vērtības. Saistībā ar uzsāktajiem kriminālprocesiem revidenti nevarēja noteikt, vai šajā pārskata daļā būtu nepieciešams veikt korekcijas;
- Izglītības un zinātnes ministrijas (Profesionālās izglītības kompetences centra “Priekuļu tehnikums” (turpmāk – PIKC)) ilgtermiņa ieguldījumiem (bilances vērtība 7 788 963 *euro*), krājumiem (bilances vērtība 29 595 *euro*) un inventāram (atzinumā vērtība nav norādīta), jo PIKC nebija veikta gada slēguma inventarizācija, daļu no revidentu izlasē iekļautajām materiālajām vērtībām iestāde nevarēja uzrādīt un nebija informācija par to atrašanās vietu, kā arī iestādes grāmatvedības uzskaitē nav veikti atbilstoši ieraksti par ārpuskārtas inventarizācijā konstatētajiem iztrūkumiem vai pārpalikumiem;
- Satiksmes ministrijas ilgtermiņa ieguldījumiem, jo nebija iespējams noteikt bilances postenī “Bioloģiskie un pazemes aktīvi” pārskata gada beigās neuzrādīto 13 izpētīto pazemes aktīvu (karjeru) krājumu 69 983 tūkst.m³ apmērā vērtību. Lai gan Satiksmes ministrija katru gadu revidentiem ir sniegusi apliecinājumu, ka gada pārskatā ir uzrādīta visa informācija, Satiksmes ministrijas grāmatvedības uzskaitē un 2018. gada pārskatā nav uzrādīti iepriekš minētie pazemes aktīvu (karjeru) krājumi. Tā kā pazemes aktīvu publiskajā reģistrā ir norādīti izstrādātāji, nevis pazemes aktīvu īpašnieki, turētāji vai valdītāji, revidenti informāciju par Satiksmes ministrijas īpašumā, turējumā vai valdījumā esošajiem pazemes aktīviem nevarēja iegūt arī no publiskajiem reģistriem, ja to nesniedza revidējamā vienība;

² Aizsardzības ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija un Satiksmes ministrija

³ Zemkopības ministrija

⁴ Daugavpils pilsētas pašvaldība, Lielvārdes novada pašvaldība, Madonas novada pašvaldība, Naukšēnu novada pašvaldība, Saulkrastu novada pašvaldība, Stopiņu novada pašvaldība, Varakļānu novads

⁵ Liepājas pilsētas pašvaldība, Rīgas pilsētas pašvaldība, Aglonas novada pašvaldība, Engures novada pašvaldība, Kuldīgas novada pašvaldība, Ķeguma novada pašvaldība, Līgatnes novada pašvaldība, Talsu novada pašvaldība, Ventspils novada pašvaldība

⁶ Daugavpils novada pašvaldība, Ogres novada pašvaldība

- Zemkopības ministrijas noteiktai pazemes aktīvu 3 813 976 436 *euro* bilances vērtībai, jo tā ir noteikta, neņemot vērā būtiskus vērtību ietekmējošus apstākļus.

Revīzijā tika konstatēts, ka Zemkopības ministrija kontā “Turējumā nodotie valsts un pašvaldību bioloģiskie un pazemes aktīvi” ilgstoši nav uzskaitījusi VAS “Latvijas valsts meži” izpētītās un apsaimniekotās 175 kūdras, smilts, grants, māla un aleirīta atradnes, neraugoties uz to, ka revidentiem katru gadu ir sniegti apliecinājumi, ka ir sniegta un uzrādīta visa informācija. Tā kā pazemes aktīvu publiskajā reģistrā nav norādīti pazemes aktīvu īpašnieki, turētāji vai valdītāji, bet gan izstrādātāji, revidenti nevarēja šādu informāciju iegūt arī no publiskajiem reģistriem, ja to nesniedza revidējamā vienība.

Tikai pēc revidentu aicinājuma VAS “Latvijas valsts meži” apsaimniekotās derīgo izrakteņu atradnes tika sākotnēji atzītas un iekļautas Zemkopības ministrijas uzskaitē 2018. gada 31. decembrī ar vērtību 3 813 976 436 *euro* un pēc turējumā nodoto pazemes aktīvu ņemšanas uzskaitē bilances posteņa vērtība palielinājās 4,4 reizes un sasniedza 89 % no kopējās Zemkopības ministrijas aktīvu vērtības.

Valsts kontrole Izglītības un zinātnes ministrijai sniegtajā atzinumā akcentē, ka Latvijas Organiskās sintēzes institūtā veikta grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumam, lai tā uzskaitē atbilstu budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti reglamentējošo normatīvo aktu prasībām. Izmaiņu ietekme 8 851 551 *euro* vērtībā 2018. gada pārskatā ir norādīta atbilstoši normatīvā akta prasībām kā pārskata perioda darījums.

Sniedzot atzinumu bez iebildēm, Valsts kontrole norādījusi apstākļu akcentējumu, ka Kultūras ministrijai pastāv risks par nepamatoti piešķirtu finansējumu 243 810 *euro* vērtībā prioritārā pasākuma “Radošo personu atbalsta programma” ietvaros, jo Valsts Kultūrkapitāla fonds nav ievērojis normatīvajā aktā noteiktās procedūras. Vienā Kultūras ministrijas padotības iestādē Valsts kontrole konstatējusi faktus, kas liecināja par iespējamo amatpersonas interešu konfliktu, par ko Valsts kontrole informēja Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju.

Zvērināti revidenti pašvaldībām sniegtajos atzinumos ar apstākļu akcentējumu vērš uzmanību, ka nav gūta pietiekama pārlicība un atbilstoši revīzijas pierādījumi par pašvaldību finanšu pārskatā uzrādīto ilgtermiņa ieguldījumu pilnīgumu un uzskaites vērtību precizitāti, un nākamajos pārskata gados finanšu pārskatos paredzēts veikt ilgtermiņa ieguldījumu apjoma un uzskaites vērtības korekcijas:

- divās pašvaldībās (Madonas un Naukšēnu novadu pašvaldības), salīdzinot pašvaldības datus par pazemes aktīviem ar valsts SIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” reģistra datiem, konstatētas atšķirības. Vienā pašvaldībā inventarizācijas process ir uzsākts, bet vēl nav pabeigts, savukārt, otra pašvaldība, lai noteiktu krājumu daudzumu pašvaldības atradnēs, 2018. gadā veikta atradnes topogrāfiskā uzmērīšana un 2019. gadā plānots veikt derīgo izrakteņu atlikušo krājumu vērtības aprēķināšanu. Līdz ar to attiecīgo pašvaldību vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz pazemes aktīvu uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2018. gada 31. decembrī;
- viena pašvaldība (Saulkrastu novada pašvaldība) nav nodrošinājusi normatīviem aktiem atbilstošu pamatlīdzekļu klasifikāciju, pārņemot vietējā autoceļa posmu (1,000 – 16,092 km garumā) no Satiksmes ministrijas, kas ietekmē pamatlīdzekļu uzkrāto nolietojumu un atlikušo vērtību 2018. gada 31. decembrī. Pašvaldība 2019. gadā plāno veikt padziļinātu transporta būvju inventarizāciju un iegādes vērtību apliecinājošo dokumentu izvērtējumu, tāpēc pašvaldības vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu 2018. gada 31. decembrī un to ietekmi uz 2018. gada pārskata finanšu rezultātu;
- viena pašvaldība (Stopiņu novada pašvaldība) nav novērtējusi normatīvos aktos noteiktā kārtībā un uzrādījusi attiecīgajos bilances posteņos pašvaldībai piederošus 7 ceļus, 10 ielas, 3 zemes nekustamos īpašumus, 22 mežaudzes. Pārskata perioda beigās tie

uzrādīti citu zembilances aktīvu sastāvā nosacītā vērtībā 1,00 euro par vienību un revidentu ieskatā varētu būtiski ietekmēt bilances posteņu atlikumu.

Par Daugavpils pilsētas pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu zvērināti revidenti sniedz atzinumu bez iebildēm, bet vērš uzmanību, ka Valsts reģionālās attīstības aģentūra ir pieņēmusi vairākus lēmumus par finanšu korekcijas 1 376 254 *euro* vērtībā piemērošanu Daugavpils pilsētas pašvaldības saņemtajam vairāku Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondu projektu finansējumam un pieprasījusi atmaksāt minēto summu. Daugavpils pilsētas pašvaldība turpina darbu pie skaidrojumu sniegšanas Valsts reģionālās attīstības aģentūrai saistībā ar piemērotajām finanšu korekcijām, jo uzskata šos lēmumus par nepamatotiem. Papildus iepriekš minētajam Daugavpils pilsētas pašvaldībai ir trīs citi projekti ar kopējo iespējamo finansiālo ietekmi 682 705 *euro* apmērā, kuru rezultātā pašvaldībai var būt piemērotas finanšu korekcijas. Šo apstākļu iznākumu pašlaik nav iespējams noteikt. Šie apstākļi norāda uz būtisku nenoteiktību attiecībā uz Daugavpils pilsētas pašvaldības saistībām par minēto projektu ietvaros saņemtā finansējuma atmaksu. Šīs nenoteiktības iznākumu nav iespējams noteikt, līdz ar to finanšu pārskatā nav atzīti uzkrājumi zaudējumiem.

Par Lielvārdes novada pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu zvērināta revidente sniedz atzinumu bez iebildēm, bet ar apstākļu akcentējumu par bijušā domes priekšsēdētāja J.Āboliņa ārpus amata pilnvarojuma 2015. gada 24. novembrī parakstīto un Valsts kasē iesniegto dokumentu “Promissory Note”. Lielvārdes novada pašvaldība apliecina, ka ir veikusi visas iespējamās darbības pašvaldības interešu aizsardzībai.

Zvērināti revidenti pašvaldībām sniegtajos atzinumos izteikuši iebildes attiecībā uz aktīvu bilances vērtību un uzskaites pilnīgumu:

- viena pašvaldība (Ķeguma novada pašvaldība) 2008. gadā bez atbilstoša vērtējuma pazemes aktīvu sastāvā atzinusi karjera smilts – grants krājumus 397 m³ apmērā par summu 198 500 *lati* (284 440 *euro*). 2002. gadā ir noslēgts līgums ar SIA “Garkalne VV” un zemesgrāmatā nostiprināta nomas tiesība par šo karjeru ar iznomāšanas mērķi uzņēmējdarbības veikšana smilts – grants ieguvē. Kopš 2008. gada minētā pazemes aktīva izstrādāšana un vērtības samazinājums pašvaldības bilancē nav atzīts. 2015. gadā pašvaldība saņēmusi minētā nekustamā īpašuma novērtējumu, 12 400 *euro* tirgus vērtībā, pielīdzinot to citiem izstrādātiem karjeriem, bet smilts – grants krājuma faktiskais atlikums nav novērtēts. Nekustamā īpašuma un pazemes aktīva vērtības samazinājums un pazemes aktīva izstrādāšana finanšu pārskatos nav atzīta. Pašvaldības vadība nav veikusi aplēsi par iespējamo nekustamā īpašuma un pazemes aktīvu vērtības samazinājumu, bet revidentu ieskatā iespējama vērtības samazinājums būtiski ietekmētu pašvaldības finanšu pārskatus;
- viena pašvaldība (Līgatnes novada pašvaldība) nav veikusi ilgtermiņa ieguldījumu datu 2018. gada 31. decembrī salīdzināšanu ar valsts reģistriem un to faktisko apjomu identifikāciju dabā. Veicot grāmatvedības datu par mežaudzēm salīdzināšanu ar Valsts meža dienesta datiem, konstatētas būtiskas platību starpības, kā rezultātā pašvaldības grāmatvedībā šīs platības uzrādītas lielākā apjomā nekā Valsts meža dienesta datos – 2018. gadā par 118,86 ha, bet 2017. gadā par 116,01 ha. Pašvaldība nav veikusi nekādas darbības, lai veiktu mežaudžu uzņēmējdarbības dabā un normatīvos aktos noteiktā kārtībā reģistrētu minētās platību starpības Valsts meža dienestā. Pamatojoties uz augstāk minēto, revidenti nebija iespējams noteikt, kādas vērtību un daudzumu korekcijas būtu jāveic pašvaldības ilgtermiņa ieguldījuma posteņi “Bioloģiskie un pazemes aktīvi” 2017. gada 31. decembrī un 2018. gada 31. decembrī;
- Ventspils novada pašvaldība nav veikusi pilnīgu grāmatvedības datu par transporta būvēm salīdzināšanu ar AS “Latvijas valsts ceļi” datiem. Ņemot vērā, ka salīdzināšanās ar publiskajiem valsts reģistriem minētajā jautājumā nav veikta normatīvo aktu noteiktajā

kārtībā, revidentiem nebija iespējams noteikt, kādas korekcijas būtu jāveic pašvaldības ilgtermiņa ieguldījuma postenī “Zeme, ēkas un būves” 2017. gada 31. decembrī un 2018. gada 31. decembrī;

- Aglonas novada pašvaldības grāmatvedības uzskaitē pārskata gadā veikti būtiski transporta būvju, inženierbūvju, tehnoloģisko iekārtu, pārējo pamatlīdzekļu uzkrātā nolietojuma labojumi par iepriekšējiem periodiem. Šo labojumu ietekme uz pārskata gada finanšu rezultātu ir zaudējumi 249 530 *euro*. Minētie labojumi revidentu ieskatā liecina par to, ka pašvaldības 2018. gada finanšu pārskata sākuma atlikumi satur būtiskas neatbilstības;
- Kuldīgas novada pašvaldība, ņemot vērā grāmatvedības datu salīdzināšanas rezultātus ar publiskajiem valsts reģistriem, 2018. gadā veikusi pamatlīdzekļu vērtības korekcijas par 2017. gadu un iepriekšējiem pārskata gadiem, bet nav sniegusi detalizētu minēto korekciju, labojumu un to ietekmes uz pārskata perioda darbības rezultātiem skaidrojumu;
- Talsu novada pašvaldības grāmatvedības uzskaitē pārskata gadā veikti būtiski dzīvojamo un nedzīvojamo ēku uzkrātā nolietojuma labojumi par iepriekšējiem periodiem. Šo labojumu ietekme uz pārskata gada finanšu rezultātu ir zaudējumi 57 115 *euro* un peļņa 523 096 *euro*. Minētie labojumi revidentu ieskatā liecina par to, ka pašvaldības 2018. gada finanšu pārskata sākuma atlikumi satur būtiskas neatbilstības;
- Engures novada pašvaldības iestādes – pansionāta “Rauda” (turpmāk – pansionāts) grāmatvedības uzskaites reģistri nesniedz pietiekamus pierādījumus par krājumu un debitoru parādu uzskaites datu pareizību, jo grāmatvedības uzskaitē netiek kārtota savlaicīgi, saprotami, pilnīgi, nevar konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei. Zvērināti revidenti neguva pārliecību, ka grāmatvedības uzskaitē darījumi uzrādīti pareizi un grāmatvedības ieraksti veikti, pamatojoties uz ārējiem vai iekšējiem attaisnojuma dokumentiem, ko vadība vai augstākstāvošā institūcija būtu izdevusi vai apstiprinājusi. Iepriekš minētais atstāj ietekmi uz atlikumiem bilancē, iestādes darbības finansiālajiem rezultātiem, pašu kapitāla izmaiņu pārskatu un naudas plūsmas pārskatu;
- Liepājas pilsētas pašvaldība zembilances postenī “Iespējamie aktīvi” ir iekļāvusi dzīvojamās mājas un dzīvojamo māju domājamās daļas 1 659 692 *euro* vērtībā un tām piekrietošos zemes gabalus 1 749 648 *euro* vērtībā. Minētie īpašumi nav reģistrēti Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un tiek uzrādīti zembilances postenī, kamēr pašvaldība nebūs veikusi detalizētu inventarizāciju, lai precizētu īpašumtiesības šiem nekustamajiem īpašumiem un reģistrējusi šos īpašumus Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā. Tomēr pamatojoties uz iepriekšējos gados veikto inventarizāciju rezultātiem, lielākā daļa šo īpašumu pieder pašvaldībai un tādējādi inventarizācijas rezultātā tiek atzīti pašvaldības pamatlīdzekļu sastāvā to aktuālajā kadastrālajā vērtībā, kas ir būtiski augstāka kā zembilancē norādītā vērtība. Zvērināti revidenti uzskata, ka pārskata gada beigās iepriekš minētie zembilancē uzrādītie īpašumi būtu atzīstami pašvaldības pamatlīdzekļu sastāvā to aktuālajās kadastrālajās vērtībās;
- Rīgas pilsētas pašvaldības bilancē 2018. gada 31. decembrī ir iekļauta pašvaldībai piekrietoša, bet Zemesgrāmatā neregistrēta zeme 105,3 milj. *euro* vērtībā, 2017. gada 31. decembrī šīs zemes vērtība bija 106,6 milj. *euro*. Tā kā pašvaldība turpina identificēt tai piekrietošas būves un zemi, kas līdz šim nav bijušas atzītas pašvaldības uzskaitē, un reģistrēt tās Zemesgrāmatā, pašvaldības vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz nekustamo īpašumu uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2018. gada 31. decembrī un 2017. gada 31. decembrī. Līdz ar to zvērinātiem revidentiem nebija iespējams gūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par pašvaldības uzskaitē esošo

nekustamo īpašumu pilnīgumu un īpašumu, kas uzskaitīti pašvaldības bilancē, taču vēl nav reģistrēti Zemesgrāmatā, uzskaites vērtību precizitāti 2018. gada 31. decembrī un 2017. gada 31. decembrī.

Papildus tam 2018. gadā Rīgas pilsētas pašvaldība kapitalizēja transporta būvju rekonstrukcijas izmaksas 24,7 milj. *euro* apmērā, taču līdz 2018. gada 31. decembrim attiecībā uz kapitalizētajām rekonstrukcijas izmaksām 11,4 milj. *euro* apmērā nebija saņemts rekonstrukcijas ietvaros nomainīto būvju daļu amortizēto aizstāšanas izmaksu vērtējums un nav veiktas atbilstošas pamatlīdzekļu vērtības korekcijas. Līdz ar to revidenti nebija iespējams gūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus, lai noteiktu kopējās amortizētās aizstāšanas izmaksas, kas attiecināmas uz 2018. gadā kapitalizētajām rekonstrukcijas izmaksām.

Par Daugavpils novada pašvaldības konsolidēto 2018. gada pārskatu zvērināti revidenti sniedz atzinumu ar iebildi un apstākļu akcentējumu, pamatojot, ka bilancē 2018. gada 31. decembrī kreditoru sastāvā nav uzrādītas saistības 487 668 *euro* vērtībā, kas radušās sakarā ar 2013. gadā saņemtajiem Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (turpmāk – CFLA) un Valsts izglītības attīstības aģentūras lēmumiem, ka Daugavpils novada pašvaldības iestādēm – Daugavpils novada domei, Demeņu pagasta pārvaldei un Līksnas pagasta pārvaldei ir jāatmaksā no ES fondiem saņemtais līdzfinansējums par neatbilstoši veiktiem izdevumiem, jo iepirkumu rezultātā projektu realizācijas tiesības ieguva SIA “Gādība”, viltojot nodokļu izziņas. Zvērināti revidenti vērš uzmanību, ka pret Pašvaldību turpinās tiesas process par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru uzliktu par pienākumu Daugavpils novada domei veikt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu inženierbūvēm par 2013., 2014., 2015. gadu un atmaksāt nekustamā īpašuma nodokli 112 726 *euro* apmērā. Tiesvedība apturēta, jo paralēli ir iesniegta prasība pret Valsts zemes dienestu par inženierbūvju kadastrālās vērtības aprēķina 2012., 2013., 2014. un 2015. gadā noteikšanas pareizību. Šo apstākļu iznākumu pašlaik nav iespējams noteikt, un līdz ar to finanšu pārskatā nav izveidoti uzkrājumi, kuru nepieciešamība, iespējams, varētu izrietēt no šo apstākļu ietekmes.

Izsakot atzinumu ar iebildi un ar apstākļu akcentējumu par Ogres novada pašvaldības konsolidēto 2018. gada finanšu pārskatu, zvērināta revidente norāda, ka līdz 2017. gada 31. decembrim pašvaldības bilances postenī “Zeme, ēkas un būves” un konsolidētā gada pārskata finanšu skaidrojumos norādīts, ka pašvaldības īpašuma domājamās daļās ir ieskaitītas daļas par zemēm, nekustamā īpašuma domājamās daļas 2 323 319 *euro* vērtībā, par kurām privatizācijas procesa vai nekustama īpašuma atsavināšanas laikā ir noslēgti pirkuma līgumi, taču īpašuma ieguvēji savas īpašuma tiesības juridiski nav noformējuši – pirkuma līgumi nav reģistrēti VZD un Zemesgrāmatā, līdz ar to minētajos reģistros kā īpašnieks uzrādīta pašvaldība, kas savā uzskaitē bilancē par pamatu ņem Zemesgrāmatas datus un katru pārskata gadu nekustamā īpašuma daļas samazina atbilstoši izmaiņām Zemesgrāmatā. Tā kā šis process turpinās pakāpeniski, neatkarīgi no pašvaldības puses, vadība ir spējusi noteikt nekustamo īpašumu uzskaites daļu vērtību veicamo korekciju apjomu. 2018. gadā no grāmatvedības uzskaites izslēgtas domājamās daļas 257 034 m² platībā, kuru vērtība ir 2 275 755 *euro*. 2019. gadā pašvaldība turpina īpašumu sakārtošanu. Vienlaikus revidenti norāda, ka 2018. gada inventarizācijas laikā, salīdzinot pašvaldības grāmatvedības uzskaites datus par transporta būvēm ar AS “Latvijas Valsts ceļi” datiem, ielu un tiltu platībās Ogres pilsētā konstatēta novirze 119 891 m² apmērā. Saskaņā ar pašvaldības vadības sniegto informāciju datu aktualizācija grāmatvedības uzskaitē tiks veikta 2019. gadā, tāpēc revidenti nebija iespējams gūt pietiekamus atbilstošus pierādījumus par pašvaldības uzskaitē esošo ceļu un ielu, to garumu un platību esamību, pilnīgumu un precizitāti 2018. gada 31. decembrī.

Valsts kontrole atzinumus par būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei sagatavoja 13 ministriem un 8 centrālām valsts iestādēm, kopumā pārbaudot 20 atbilstības jautājumus, tai skaitā

divus horizontālu atbilstības jautājumus 11 ministrijās un 5 centrālajās valsts iestādēs par to, vai piešķirtais finansējums attīstības izdevumiem ir izlietots atbilstoši piešķiršanas mērķim, ievērojot attiecināmos tiesību aktus un sasniedzot plānotos rezultātus, kā arī vai piešķirtais finansējums Latvijas simtgades svinībām ir izlietots atbilstoši tā piešķiršanas mērķim, tiesību aktiem un plānošanas dokumentiem, kas uz to attiecas. Pārbaudes rezultātā sniegti 50 atzinumi – 25 atzinumi ir bez iebildēm vai ar apstākļu akcentējumu, 12 atzinumi ar iebildi, 12 negatīvi atzinumi un vienā gadījumā atteikums sniegt atzinumu.

Naudas vienība

Konsolidētā bilancē par vērtības mēru lietota naudas vienība *euro*. Finanšu pārskatā uzrādītie finanšu dati ir noapaļoti līdz tūkstošiem *euro*. Finanšu pārskata skaidrojumos dati uzrādīti veselos *euro*.

Aplēšu izmantošana

Sagatavojot konsolidēto bilanci, ņemtas vērā aplēses un pieņēmumi, kas ietekmējuši atsevišķu bilances posteņu atlikumus, kā arī iespējamo aktīvu un saistību novērtējumu. Iespējamie nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Aplēšu izmaiņu ietekme uzrādīta finanšu pārskatos.

Bilances posteņu novērtēšanā izmantotās aplēses un pieņēmumi aprakstīti sadaļā “Uzskaitē un novērtēšana” pie katra attiecīgā posteņa.

Ārvalstu valūtu pārvērtēšana

Budžeta iestādēs visi darījumi ārvalstu valūtās pārvērtēti *euro*, izmantojot Eiropas Centrālās bankas publicēto *euro* atsauces kursus, bet, ja konkrētai ārvalstu valūtai nav Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsauces kursa, izmantojot pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā tīmekļa vietnē publicēto valūtas tirgus kursu attiecībā pret *euro*, piemēram “The Financial Times” publicētie ārvalstu valūtu kursi, (turpmāk – grāmatvedībā izmantotais ārvalstu valūtas kurss), kas ir spēkā darījuma dienas sākumā.

Ieņēmumus vai izdevumus, kas rodas no valūtas kursa svārstībām starp ieņēmumu vai izdevumu atzīšanas dienu un naudas saņemšanas vai samaksāšanas dienu, atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

Naudas līdzekļiem, prasībām vai saistībām, kurām atlikumi saimnieciskā gada beigās ir uzskaitīti citā valūtā, atlikumus pārrēķina *euro* atbilstoši grāmatvedībā izmantotajam ārvalstu valūtas kursam, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās darba dienas beigās. Valūtas kursa starpības atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

1. tabula. Grāmatvedībā izmantotie ārvalstu valūtas kursi (*euro*)

Valūta	31.12.2018.	31.12.2017.
USD	1.14500	1.19930
CHF	1.12690	1.17020
GBP	0.89453	0.88723
DKK	7.46730	7.44490
SEK	10.2548	9.84380
XDR	0.82356	0.84213

Būtiskuma līmenis

Konsolidētās bilances posteņu skaidrojums sagatavots, ņemot vērā valsts konsolidētās grāmatvedības bilances skaidrojumu sagatavošanā noteikto būtiskuma līmeni, kā arī ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību finanšu pārskatos uzrādīto posteņu novērtēšanā piemēroto būtiskuma līmeni, kas noteikts saskaņā ar ministrijas, centrālās valsts iestādes, pašvaldības

izstrādāto un apstiprināto nozares vai pašvaldības vienoto grāmatvedības uzskaites kārtību, ko ievēro visas finanšu pārskatu konsolidācijā iesaistītās iestādes. Informācija ir būtiska, ja tās neuzrādīšana vai neprecīza uzrādīšana var ietekmēt pārskatu lietotāja ekonomiska rakstura lēmumus, kas pieņemti, balstoties uz šo informāciju.

Konsolidētās bilances skaidrojumos sniedz detalizētu informāciju par konsolidētās bilances kontu grupas 2. līmeņa vai kontu grupas 3. līmeņa izmaiņām pret iepriekšējo pārskata periodu, ja tās veido desmit procentus un vairāk, kā arī ja:

- izmaiņu vērtība veido 1 milj. *euro* un vairāk, tad skaidro kopējās izmaiņas, kā arī izmaiņas atkarībā no sektoriem pa to institucionālajām vienībām un norāda vienu līdz trīs vienības, kurām procentuālās izmaiņas (palielinājums vai samazinājums) veido desmit procentus un vairāk;
- ja izmaiņu vērtība ir zem 1 milj. *euro*, tad skaidro tikai kopējās izmaiņas.

Konsolidētās bilances skaidrojumos papildus sniedz informāciju par darījumiem, kas varētu ietekmēt pārskata lietotāju lēmumus, arī tad, ja to vērtība nesasniedz konsolidētās bilances skaidrojumiem piemēroto būtiskuma līmeni.

Uzskaitē un novērtēšana

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa

2018. saimnieciskā gada laikā veikta šāda uzskaites pamatprincipu maiņa:

- Izglītības un zinātnes ministrijas padotības iestāde Latvijas Organiskās sintēzes institūts pārskata periodā veicis projekta “Farmācijas un biomedicīnas Valsts nozīmes pētniecības centra zinātniskās infrastruktūras attīstība” finansējuma uzskaites politikas maiņu, atzīstot minētā projekta ieņēmumus atbilstoši normatīvo aktu prasībām par saņemto transfertu uzskaiti, līdz šim saņemtais finansējums bija uzskaitīts nākamo periodu ieņēmumu sastāvā un atzīst ieņēmumos proporcionāli atbilstošo ilgtermiņa ieguldījumu nolietojumam;
- Rucavas novada pašvaldība ir mainījusi ilgtermiņa finanšu ieguldījumu uzskaites metodi radniecīgajām kapitālsabiedrībām, tas ir no iepriekšējos gados pielietotās izmaksu metodes uz uzskaites metodi pēc pašu kapitāla.

Iepriekšminētajai uzskaites metodikas maiņas rezultātam nav būtiska ietekme uz konsolidēto valsts un pašvaldību budžeta izpildes rezultātu.

Aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas

Konsolidētā bilance sagatavota, nodalot aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Par ilgtermiņa aktīviem grāmatvedībā atzīti aktīvi, kuru lietošana plānota ilgāk par vienu saimniecisko gadu vai apmaksā paredzēta saimnieciskajam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados pēc bilances datuma. Īstermiņa aktīvi ir aktīvi, kuru lietošana vai apmaksā paredzēta nākamā saimnieciskā gada laikā pēc bilances datuma.

Par ilgtermiņa saistībām grāmatvedībā atzītas saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas saimnieciskajam gadam sekojošajos turpmākajos saimnieciskajos gados pēc bilances datuma. Īstermiņa saistības ir saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas nākamā saimnieciskā gada laikā pēc bilances datuma.

Nemateriālie ieguldījumi

Nemateriālie ieguldījumi ir ilgtermiņa ieguldījumi, kam nepiemīt lietiskā forma. Pārsvārā tās ir lietošanas tiesības, kurām paredzētais lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un kas paredzētas budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai.

Nemateriālos ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas vērtībā, kas ietver par attiecīgā nemateriālā ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots lietošanā, piemēram, izmaksas par neatskaitāmiem nodokļiem, darba samaksu, kas tieši radusies nemateriālā ieguldījuma iegādes vai izveidošanas procesā, ieviešanas izmaksas.

Nemateriāliem ieguldījumiem amortizāciju (vērtības norakstīšanu) aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam, sākotnējo vērtību sistemātiski sadalot pa periodiem (lineārā metode), uzskaita kā uzkrāto amortizāciju un atzīst pārskata perioda pamatdarbības izdevumos.

Nemateriālie ieguldījumi bilancē norādīti to atlikušajā (neto) vērtībā, kas aprēķināta no sākotnējās uzskaites vērtības atskaitot izveidoto uzkrāto amortizāciju, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par nemateriālajiem ieguldījumiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz nemateriālā ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo nemateriālo ieguldījumu;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- nemateriālais ieguldījums ir novecojis;
- nemateriālā ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt nemateriālā ieguldījuma izveidošanu pirms tā izveidošanas vai nodošanas lietošanā.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, budžeta iestāde izvērtē, vai iespējams noteikt nemateriālā ieguldījuma patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas (atgūstamo vērtību). Ja nemateriālā ieguldījuma atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par tās uzskaites (atlikušo) vērtību un vērtības samazinājums, ko nosaka kā uzskaites vērtības un atgūstamās vērtības starpību, ir paredzēts ilgāks par gadu, nemateriālo ieguldījumu novērtē atbilstoši zemākajai vērtībai. Ja atgūstamo vērtību nav iespējams noteikt, aktīva vērtības samazinājumu nenosaka.

Nemateriālie ieguldījumi, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaitīti ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētie nemateriālie ieguldījumi uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā uzskaites vērtībā.

Nemateriālie ieguldījumi, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaitīti zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija.

Pamatlīdzekļi

Pamatlīdzekļu sastāvā uzskaitīti ilgtermiņa materiāli lietiskie aktīvi, kas paredzēti budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai. Pamatlīdzekļu lietderīgās

lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un vienības sākotnējās atzīšanas vērtība noteikta, ievērojot normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteiktās prasības.

Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam un ievērojot MK noteikumos Nr. 1486 noteiktās pamatlīdzekļu nolietojuma normas, sākotnējo vērtību sadalot pa periodiem (lineārā metode), uzskaitot kā uzkrāto nolietojumu un atzīstot pārskata perioda pamatdarbības izdevumos. Ilgtermiņa ieguldījumiem nomātajos pamatlīdzekļos lietderīgās lietošanas laiks noteikts atbilstoši noslēgtā nomas, īres vai apsaimniekošanas līguma darbības termiņam.

Pamatlīdzekļi bilancē norādīti to atlikušajā (neto) vērtībā, kas aprēķināta no sākotnējās uzskaites vērtības atskaitot izveidoto uzkrāto nolietojumu, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv šādas pazīmes, kas norāda uz pamatlīdzekļu (izņemot mežaudzes un kadastrālajā vērtībā atzītus ilgtermiņa ieguldījumus) vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo pamatlīdzekli;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pamatlīdzeklis ir novecojis vai fiziski bojāts;
- pamatlīdzekļa paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt pamatlīdzekļa izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, budžeta iestāde izvērtē, vai iespējams noteikt pamatlīdzekļa patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas (atgūstamo vērtību). Ja pamatlīdzekļa atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par tās uzskaites (atlikušo) vērtību un vērtības samazinājums, ko nosaka kā uzskaites vērtības un atgūstamās vērtības starpību, ir paredzēts ilgāks par gadu, pamatlīdzekli novērtē atbilstoši zemākai vērtībai. Ja atgūstamo vērtību nav iespējams noteikt, aktīva vērtības samazinājumu nenosaka.

Bibliotēku fondi, izklaides, literārie un mākslas oriģināldarbi, dārgakmeņi un dārgmetāli, antīkie un citi kultūras un mākslas priekšmeti, vērtslietas un muzeja krājumu priekšmeti uzskaitīti pārējo pamatlīdzekļu sastāvā neatkarīgi no vienas vienības atzīšanas vērtības.

Zemei, bioloģiskiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautiem kultūras pieminekļiem nolietojumu neaprēķina.

Ilgtermiņa ieguldījumu nomu klasificē atbilstoši iznomātā aktīva īpašuma tiesībām raksturīgo risku un atlīdzības sadalījumam starp iznomātāju un nomnieku. Klasifikāciju nosaka darījuma būtība, nevis līguma juridiskā forma. Nomu klasificē kā finanšu nomu (līzingu) vai operatīvo nomu nomas uzsākšanas datumā.

Finanšu nomas (līzinga) darījumos iegādātos pamatlīdzekļus uzskaita tāpat kā budžeta iestādes īpašumā vai valdījumā esošos pamatlīdzekļus un nolietojumu aprēķina atbilstoši tādiem pašiem noteikumiem, kādi piemērojami pārējiem īpašumā esošiem tās pašas grupas aktīviem.

Nomu klasificē kā operatīvo nomu, ja pastāv pazīmes, kas liecina, ka nomā netiek nodoti visi īpašuma tiesībām raksturīgie riski un atlīdzība. Pamatlīdzekļus, kas iegūti operatīvās nomas

ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā vai budžeta iestādes vadītāja apstiprinātas komisijas noteiktajai vērtībai. Nomas maksājumus atzīst pamatdarbības izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Likvidētie vai iznīcinātie pamatlīdzekļi izslēgti no uzskaites, atzīstot attiecīgos izdevumus.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības) paredzētie pamatlīdzekļi līdz to atsavināšanai uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

Pamatlīdzekļus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvajos aktos noteiktajiem atsavināšanas nosacījumiem, to lietderīgā lietošana ir pārtraukta un to atsavināšana ir ticama. Pamatlīdzekļu atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu;
- atsavināšanas process ir uzsākts;
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Pamatlīdzekļus, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaita ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites.

Budžeta iestāde, bez atlīdzības nododot pamatlīdzekli citai budžeta iestādei, atzīst izdevumus no vērtību nodošanas bezatlīdzības ceļā pamatlīdzekļa atlikušajā vērtībā, kas veidojas, no pamatlīdzekļa sākotnējās uzskaites vērtības atskaitot vērtības samazinājumu un nolietojumu.

Budžeta iestādes īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto nolietojumu atsevišķos kontos pamatlīdzekļu sastāvā un turpina aprēķināt nolietojumu pamatlīdzekļu atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši MK noteikumos Nr. 1486 noteiktajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām un to piemērošanas nosacījumiem.

Budžeta iestāde, veicot kapitālos ieguldījumus valsts un pašvaldību īpašumos, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, palielina to sākotnējo vērtību par valsts vai pašvaldību kapitālo ieguldījumu daļu. Budžeta iestāde savā uzskaitē neatzīst kapitālsabiedrību, ostu pārvalžu vai atvasināto publisko personu veiktos kapitālos ieguldījumus no budžeta iestādes turējumā saņemtajos īpašumos.

Finanšu ieguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Finanšu ieguldījumi bilancē norādīti to neto vērtībā, t.i., no sākotnējās vērtības atskaitot aprēķināto vērtības samazinājumu, izveidotos uzkrājumus nedrošiem (šaubīgiem) finanšu ieguldījumiem un nedrošajām prasībām, tai skaitā avansa maksājumiem.

Finanšu ieguldījumu sastāvā uzrādīti valsts un pašvaldību finanšu ieguldījumi kapitālsabiedrībās, starptautiskās un citās organizācijās un vērtspapīros, aizdevumi, noguldījumi un samaksātie avansi par finanšu ieguldījumiem. Šajā postenī uzrādīti arī pārņemtie debitori no AS "SEB banka" un likvidējamās AS "Latvijas Krājbanka".

Budžeta iestādes īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, to vērtību uzskaita atsevišķos kontos finanšu ieguldījumu sastāvā. Šajā postenī uzrāda privatizācijai vai atsavināšanai nodotos valsts īpašumus un kapitāla daļas, kuru īpašuma tiesības zemesgrāmatā vai kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) reģistrā ir reģistrētas uz valsts vārda privatizāciju (atsavināšanu) veicošās institūcijas personā un nekustamos īpašumus, kuri nodoti privatizācijai vai atsavināšanai un kuru privatizāciju (atsavināšanu) veicošā institūcija ir ņēmusi valdījumā, bet kuru īpašuma tiesības vēl nav nostiprinātas zemesgrāmatā.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv šādas pazīmes, kas norāda uz finanšu ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pastāv būtiski apstākļi, kas ietekmē finanšu ieguldījuma vērtību.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, budžeta iestāde nosaka finanšu ieguldījuma atgūstamo vērtību un, ja finanšu ieguldījuma bilances vērtība ir lielāka par tā atgūstamo vērtību, izveido uzkrājumu vērtības samazinājumam, atzīstot pārskata perioda izdevumus saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē finanšu aktīvu vērtības samazinājums tiek regulāri pārskatīts un izvērtēts, vai ir objektīvi pierādījumi, kas liecina par iespējamo aplēsto nākotnes naudas plūsmas samazināšanos, un vai šo apmēru var ticami novērtēt. Pieņēmumi tiek regulāri pārskatīti, lai samazinātu jebkuras atšķirības starp aplēstajiem un faktiskajiem zaudējumiem no vērtības samazināšanās, vienlaikus pamatojoties uz līdzšinējo pieredzi var ticami prognozēt, ka nākamā gada rezultāti atšķirsies no pašreizējiem pieņēmumiem, līdz ar to iespējams, ka attiecīgā aktīva uzskaites vērtību nāktos būtiski koriģēt.

Īstermiņa finanšu ieguldījumi pārskatā norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā. Īstermiņa finanšu ieguldījumi budžeta iestāžu grāmatvedībā ir ieguldījumi, kurus iespējams realizēt jebkurā laikā un kurus paredzēts paturēt ne ilgāk par vienu saimniecisko gadu, kā arī ilgtermiņa finanšu ieguldījumu īstermiņa daļa.

Ieguldījumu kapitālsabiedrībās, starptautiskās un citās organizācijās uzskaitē un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Budžeta iestāžu grāmatvedībā līdzdalība radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos novērtēta un uzskaitīta saskaņā ar izmaksu vai pašu kapitāla metodi.

Nodrošinot konsolidētās bilances posteņu salīdzināmību, ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtēto ilgtermiņa finanšu ieguldījumu "Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā", "Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā" un "Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi" atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi.

Ieguldījumi pārējo kapitālsabiedrību, starptautisko un citu organizāciju kapitālā uzskaitīti un pārskatā uzrādīti izmaksu vērtībā, tiem izvērtēts un aprēķināts vērtības samazinājums.

Saņemtās dividendes par kapitāla izmantošanu atzītas budžeta ieņēmumos normatīvajos aktos budžeta un finanšu jomā noteiktajā kārtībā. Pārskata gadā apstiprinātās, bet nesaņemtās dividendes uzskaitītas kā zembilances prasības.

Aizdevumu uzskaitē un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētajā bilancē uzrādīti valsts un pašvaldību aizdevumi kapitālsabiedrībām, privātpersonām, biedrībām un nodibinājumiem.

Konsolidētajā bilancē konsolidēti finanšu bilancē iekļautie valsts aizdevumi pašvaldībām, valsts speciālā budžeta, studējošo un studiju kreditēšanas programmas izpildītājiem no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskajām personām. Aizdevumi uzrādīti to atgūstamajā vērtībā, ņemot vērā uzkrājumus iespējamiem zaudējumiem.

Valsts aizdevumus ik gadu izsniedz saskaņā ar gadskārtējo likumu par valsts budžetu. Likumā "Par valsts budžetu 2018. gadam" noteikts valsts budžeta aizdevumu kopējais palielinājums 216 319 079 *euro* apmērā, kas neietver šajā likumā noteikto pašvaldību aizņēmumu kopējo palielinājumu, ja aizņēmumi ņemti no Valsts kases.

Valsts aizdevumiem Valsts kase analizē kredītrisku un uz katra mēneša pēdējo datumu nosaka atbilstošus uzkrājumus to vērtības samazinājumam. Uzkrājumu apjomu nosaka gan noteiktām aizņēmēju grupām ar fiksētu procentu (koeficientu) palīdzību, gan katram aizņēmējam individuāli (individuāli vērtējamo aizņēmēju grupā), izvērtējot kredītriska notikumu un nākotnē sagaidāmo naudas plūsmu no valsts aizdevuma.

Aizdevumus, kas nav atgūstami, dzēš Ministru kabineta 2003. gada 15. jūlija noteikumos Nr. 389 "Kārtība, kādā finanšu ministrs dzēš valsts aizdevumus" noteiktā kārtībā. Likumā "Par valsts budžetu 2018. gadam" finanšu ministram atļauts Ministru kabineta noteiktajā kārtībā 2018. gadā dzēst valsts aizdevumus 40 897 907 *euro* apmērā likvidētajiem uzņēmumiem (uzņēmēj sabiedrībām) vai komercsabiedrībām, kā arī šā likuma 13. pantā atļauts finanšu ministram, nepiemērojot Ministru kabineta noteikto kārtību, 2018. gadā dzēst parādsaistības 385 291 *euro* apmērā likvidētajiem subjektiem saskaņā ar šā likuma 13. pielikumu.

Ieguldījumi vērtspapīros (ilgtermiņa un īstermiņa)

Šajos bilances postešos uzrāda iegādātos ilgtermiņa un īstermiņa vērtspapīrus, kā arī Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildei vai valsts atbalsta ietvaros izvietotos ieguldījuma vērtspapīrus.

Vērtspapīrus, kurus paredzēts turēt līdz termiņa beigām, bilancē norāda uzskaites vērtībā, nominālvērtību samazinot par diskontu vai palielinot par prēmiju, kā arī samazinot par aprēķinātiem uzkrājumiem aktīvu vērtības samazinājumam. Uzskaites vērtību līdz dzēšanas dienai pakāpeniski palielina vai samazina, palielinot diskonta vai samazinot prēmijas summu. Šo pieaugumu vai samazinājumu iekļauj pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Vērtspapīru fiksētā ienākuma maksājumus uzskaita pēc uzkrāšanas principa un atzīst pārskata perioda procentu ieņēmumos.

Īstermiņa finanšu ieguldījumos ietvertie biržā kotētie vērtspapīri, kuri pakļauti kursa svārstībām atzītā biržā, novērtēti pēc biržas noteiktā kursa bilances datumā. Atbilstoši patiesās vērtības izmaiņām atzīti pamatdarbības ieņēmumi vai izdevumi.

Vērtspapīriem, kas iegādāti, veicot Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildi vai sniedzot valsts atbalstu, pārskata perioda beigās veic aktīvu vērtības samazinājuma izvērtējumu Valsts kases iekšējos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Noguldījumu uzskaitē (ilgtermiņa un īstermiņa)

Noguldījumu sastāvā ietverti Valsts kases uz laiku brīvo finanšu līdzekļu ieguldījumi depozītos Latvijas Bankā un kredītiestādēs, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa noguldījumus.

Noguldījumu procentu ieņēmumi uzskaitīti atbilstoši uzkrāšanas principam.

Noguldījumiem, kas izvietoti kredītiestādēs, kurām sniegts valsts finansiālais atbalsts, veido uzkrājumus aktīvu vērtības samazinājumam, atbilstoši Valsts kases iekšējos normatīvajos aktos noteiktai kārtībai.

Ilgtermiņa prasībās par noguldījumiem uzskaitītas prasības, kuru atmaksa (dzēšana) atbilstoši sākotnējiem (līgumu) nosacījumiem ir noteikta saimnieciskam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados pēc bilances datuma. Saimnieciskā gada beigās aprēķināta, pārgrāmatota un atsevišķi norādīta ilgtermiņa prasību īstermiņa daļa.

Krājumi

Krājumi bilancē norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā un no to vērtības atskaitīts aprēķinātais vērtības samazinājums un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par krājumiem izveidotie uzkrājumi.

Krājumos norādīti budžeta iestāžu īstermiņa aktīvi, kas paredzēti to darbības nodrošināšanai – inventārs un tā priekšmeti, kuru kalpošanas laiks ir mazāks par vienu saimniecisko gadu, neatkarīgi no to vērtības, inventārs un tā priekšmeti, kuru vērtība ir līdz 213 *euro* par vienību, ieskaitot ar pirkuma iegādi, piegādi un ar uzstādīšanu saistītos izdevumus, neatkarīgi no to kalpošanas ilguma, atsavināšanai paredzētie ilgtermiņa ieguldījumi (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) un krājumi, kā arī materiāli un izejvielas, ko paredzēts izlietot iestāžu saimnieciskās darbības procesos. Krājumu sastāvā ietverti arī lauksaimniecības krājumi un valsts stratēģiskās rezerves, kā arī speciālais militārais inventārs (neatkarīgi no lietošanas laika).

Budžeta iestādes krājumus sākotnēji novērtē iegādes vai ražošanas pašizmaksā. Saimnieciskā gada beigās nosaka aizstāšanas izmaksas krājumiem, kas paredzēti iestāžu funkciju nodrošināšanai (izņemot inventāru un speciālo militāro inventāru), izplatīšanai bez maksas vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai, ja tie nav nodoti lietošanā vai izlietoti. Krājumu vērtību koriģē atbilstoši zemākajai vērtībai, salīdzinot krājumu aizstāšanas izmaksas ar šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Bojātos un pilnīgi vai daļēji novecojušos krājumus saimnieciskā gada beigās novērtē un uzskaita patiesajā vērtībā, ja to ir iespējams noteikt un tā ir zemāka par šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Ja šādu krājumu patieso vērtību nav iespējams noteikt, krājumus uzskaita to iegādes (izmaksu) vērtībā līdz norakstīšanai. Saimnieciskā gada beigās atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) paredzētos krājumus uzskaitīta patiesajā vērtībā, ja šo krājumu patiesā vērtība ir zemāka par to iegādes (izmaksu) vērtību. Starpību, kas rodas starp iegādes (izmaksu) vērtību un patieso vērtību, atzīst budžeta iestāžu pārējos izdevumos. Krājumiem, kuri pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem, bet neatbilst pamatlīdzekļu sākotnējās vērtības atzīšanas kritērijiem (inventārs) un kuri nav nodoti lietošanā, vērtības samazinājumu aprēķina un uzskaita atbilstoši budžeta iestāžu pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma noteikšanas nosacījumiem.

Krājumus noraksta, pielietojot metodi “pirmais iekšā – pirmais ārā” (FIFO). Norakstot izlietoto krājumu vērtību (izņemot speciālo militāro inventāru), to atzīst budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos periodā, kad tos nodod lietošanā vai noraksta. Kurināmā, degvielas un smērvielu vērtību pamatdarbības izdevumos atzīst atbilstoši to faktiskam patēriņam (izlietojumam).

Ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu atsavināšanu budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē uzskaita tajā pārskata gadā, kad tie ir atsavināti vai likvidēti. Ar minēto objektu izslēgšanu saistītās izmaksas atzīst pārskata perioda pārējo izdevumu sastāvā.

Lauksaimniecības krājumus sākotnēji novērtē to iegādes vērtībā vai ražošanas pašizmaksā. Lauksaimniecības krājumu vērtību atzīst izdevumos periodā, kad gūti ar šiem aktīviem saistītie ieņēmumi vai ir veikta krājumu atsavināšana vai likvidācija.

Speciālā militārā inventāra uzskaitē un norakstīšana notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 14. septembra instrukciju Nr. 13 “Speciālā militārā inventāra uzskaites un norakstīšanas kārtība”. Speciālo militāro inventāru uzskaita Aizsardzības ministrija.

Budžeta iestāžu īpašumā un valdījumā esošo valsts un pašvaldību krājumu, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, vērtība uzskaitīta atsevišķos kontos krājumu sastāvā.

Krājumus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija. Nomas maksājumus atzīst izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Prasības (norēķini ar debitoriem)

Prasību grupā budžeta iestādes uzrāda norēķinus ar debitoriem – juridiskām un fiziskām personām, pret kurām budžeta iestādei vai valsts budžetam ir radušās ilgtermiņa vai īstermiņa prasības, tai skaitā par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem (pasākumiem). Prasības klasificē ilgtermiņa un īstermiņa prasībās to rašanās dienā.

Pārskata perioda beigās aprēķina un īstermiņa prasību sastāvā norāda ilgtermiņa prasību īstermiņa daļa.

Prasības konsolidētajā bilancē norādītas neto vērtībā, kas aprēķinātas, no prasību vērtības atskaitot nedrošām (šaubīgām) prasībām izveidotos uzkrājumus.

Prasību atlikumi saimnieciskā gada beigās ir saskaņoti ar debitoriem, par to noformējot un apstiprinot aktu par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu. Prasību apmērus pret valsts un pašvaldību budžeta iestādēm saskaņo elektroniski ievērojot MK noteikumus Nr. 1115 noteikto. Prasības par ES fondu līdzekļiem saskaņotas izdevumu sertificēšanas procesā, saskaņā ar šo jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem.

Uzkrājumi nedrošām (šaubīgām) prasībām veidoti:

- budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē:
 - atbilstoši prasību apmaksas vai izpildes kavējuma dienu skaitam, uzkrājumu apmēru nosakot proporcionāli no parādu vērtības;
 - atsevišķos gadījumos uzkrājumi izveidoti nedrošās (apšaubāmās) summas apmērā – ja pastāv strīds par prasību apmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums, ja debitoram ir pasludināts maksātnespējas process, kā arī citos gadījumos, kad ir pamatots iemesls apšaubīt prasības atgūšanu. Izveidoto uzkrājumu vērtība iekļauta pārskata perioda pārējos izdevumos.
- finanšu bilancē – atbilstoši uzkrājumu aprēķināšanas metodikai, kas noteikta Valsts kases iekšējos normatīvajos aktos un paredz kredītriska notikuma un nākotnē sagaidāmās naudas plūsmas izvērtēšanu individuāli vērtējamiem aizņēmējiem un fiksētu uzkrājumu procentu (koeficientu) piemērošanu noteiktām aizņēmēju grupām.

Pieņēmumi aktīvu vērtības samazinājuma pārskatīšanai aprakstīti šīs sadaļas apakšsadaļā “Finanšu ieguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)”.

Konsolidētā bilancē prasību (norēķini ar debitoriem) sastāvā norāda arī uzkrātos ieņēmumus. Uzkrāto ieņēmumu posteņi uzrāda skaidri zināmas norēķinu summas ar debitoriem, kas saskaņā ar noslēgtiem līgumiem attiecas uz pārskata gadu vai iepriekšējiem gadiem, attiecībā uz kuriem bilances datumā vēl nav pienācis norēķinu vai norēķinu dokumenta iesniegšanas termiņš. Šīs norēķinu summas aprēķina saskaņā ar attiecīgā darījuma līguma nosacījumiem.

Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

Šajā bilances posteņi uzrāda ar budžeta iestāžu darbību saistītos izdevumus, kas apmaksāti pārskata gadā, bet attiecas uz nākamiem periodiem pēc bilances datuma, kā arī veiktos avansa maksājumus par pakalpojumiem un projektiem.

Nākamo periodu izdevumu kontā atzītos maksājumus budžeta iestādes atzīst izdevumos periodā, kad ir saņemti / izlietoti iepriekš apmaksātie pakalpojumi.

Avansa maksājumus par pakalpojumiem un projektiem bilancē norāda neto vērtībā, kas aprēķināta no uzskaites vērtības atskaitot izveidotos uzkrājumus nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem.

Naudas līdzekļi

Konsolidētajā bilancē naudas līdzekļu sastāvā norādīti budžeta iestāžu naudas līdzekļi kasēs un norēķinu kontos kredītiestādēs, kā arī Valsts kases kontu atlikumi Latvijas Bankā un kredītiestādēs. Budžeta iestādes, kurām ir norēķinu konti Valsts kasē, savos pārskatos uzrāda arī naudas līdzekļus un noguldījumus Valsts kasē, kurus konsolidētajā bilancē konsolidē.

Pašu kapitāls

Konsolidētajā bilancē pašu kapitāla sastāvā norādītas budžeta iestāžu rezerves, iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts un pārskata gada budžeta izpildes rezultāts.

Rezerves atzīst, ja valsts finanšu ieguldījumi novērtēti saskaņā ar pašu kapitāla metodi un kapitālsabiedrībai pašu kapitālā ir bijušas izmaiņas, kas nav norādītas kapitālsabiedrības peļņas un zaudējumu aprēķinā.

Pārējās rezervēs uzrādītas tikai 2008. gadā sākotnēji atzītās mežaudžu sākotnējās atzīšanas vērtības atbilstoši Meža valsts reģistra datiem.

Uzkrājumi

Konsolidētajā bilancē uzrādītie uzkrājumi paredzēti budžeta iestāžu saistību segšanai, kas attiecas uz pārskata gada vai iepriekšējo gadu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet to vērtība, rašanās vai apmaksas datums nav precīzi zināmi, un iespējamiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem, par kuriem pastāv risks, ka galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem un tā atmaksai nav paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā.

Uzkrājumus atzīst un izveido paredzamām saistībām saskaņā ar uzkrāšanas principu un atbilstoši šādiem nosacījumiem:

- pastāv pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums, ņemot vērā visus pieejamos pierādījumus. Uzkrājumus atzīst un izveido tikai tādām paredzamām saistībām, kas pastāv neatkarīgi no vienības rīcības nākotnē;
- ir ticams (pastāv pietiekami liela varbūtība), ka šā pienākuma izpildei būs nepieciešama resursu aizplūšana no budžeta iestādes (uzrāda budžeta iestādes bilancē) vai no valsts budžeta (uzrāda finanšu bilancē);
- pienākuma izpildei nepieciešamās summas var ticami novērtēt.

Finanšu bilancē uzkrājumu apjoms noteikts gan noteiktām aizņēmēju grupām ar fiksētu procentu (koeficientu) palīdzību, gan katram aizņēmējam individuāli (individuāli vērtējamo aizņēmēju grupā), izvērtējot kredītriska notikumu (Starptautisko finanšu pārskatu standartu (turpmāk – SFPS) izpratnē) un nākotnē iespējamo maksājamo naudas plūsmu, lai izpildītu valsts uzņemtās saistības, uzskaitot tos finanšu bilances pasīva postenī.

Saistības (norēķini ar kreditoriem)

Konsolidētā bilancē kreditoru grupā uzrādītas budžeta iestāžu pašreizējās saistības (pienākumi), kas radušās pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksai būs nepieciešami valsts vai pašvaldību budžetu resursi. Bilancē atsevišķi uzrādītas ilgtermiņa un īstermiņa saistības.

Kreditoru (saistību) atlikumi gada beigās saskaņoti, noformējot un apstiprinot savstarpējo norēķinu salīdzināšanas aktus. Saistību atlikumi gada beigās pret valsts un pašvaldību budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām, budžeta nefinansētām iestādēm saskaņoti elektroniski “Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā” atbilstoši MK noteikumos Nr. 1115 noteiktajam.

Maksājамie līgumsodi un naudas sodi uzskaitīti budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos dienā, kad darījuma otrai pusei radušās likumīgas tiesības iekasēt līgumsodu un naudas sodu.

Emitētās obligācijas un citi parāda vērtspapīri

Emitēto obligāciju, krājobligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa un īstermiņa daļas konsolidētajā bilancē nodalītas un uzrādītas atsevišķi.

Valsts emitētās eiroobligācijas sākotnēji uzskaitītas to emisijas cenā ar diskonta un prēmijas amortizāciju.

Ilgtermiņa obligācijas un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu virs viena gada. Ilgtermiņa obligācijas emitē ar fiksētu ienākumu un dzēš to nominālvērtībā. Obligācijas sākotnēji emitē ar diskontu vai prēmiju, ilgtermiņa krājobligācijas emitē to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēš to nominālvērtībā.

Imigrācijas likumā īpašam mērķim noteiktus bezprocentu valsts vērtspapīrus emitē bez fiksēta ienākuma un dzēšanas termiņu nosaka pieci gadi, skaitot no normatīvos aktos, kas reglamentē uzturēšanās atļauju izsniegšanas kārtību, noteiktā lēmuma par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas pieņemšanas datuma. Dzēšanas dienā dzēš to nominālvērtībā.

Īstermiņa parādzīmes un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu līdz vienam gadam (ieskaitot). Īstermiņa parādzīmes sākotnēji emitē ar diskontu un dzēš to nominālvērtībā. Īstermiņa krājobligācijas emitē to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēš to nominālvērtībā.

Saņemtie noguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Saņemtie noguldījumi konsolidētajā bilancē norādīti saistību sastāvā, atsevišķi nodalot noguldījumu ilgtermiņa un īstermiņa daļas.

Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību valsts budžeta izpildītāji (t.i. no budžeta finansētu institūciju vadītāji, kuri ar asignējumu pilnvaroti izdarīt budžeta izdevumus vai uzņemt īstermiņa / ilgtermiņa saistības attiecībā uz budžetu) var noslēgt vienošanos ar Valsts kasi par valsts speciālā budžeta un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu atlikuma ieguldīšanu noguldījumu veidā. Kā arī pašvaldības, no valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātas publiskas personas, kapitālsabiedrības, kurās ieguldīta valsts vai pašvaldību kapitāla daļas, un budžeta nefinansētās iestādes, var ieguldīt arī naudas līdzekļus, kas nav saņemti no valsts budžeta.

Konsolidētā bilancē konsolidēti ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību noguldījumi Valsts kasē.

Aizņēmumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Aizņēmumi konsolidētā bilancē uzrādīti ar dienu, kad saņemta nauda vai tās ekvivalenti no iekšzemes vai ārvalstu finanšu institūcijām, atsevišķi nodalot aizņēmumu ilgtermiņa un īstermiņa daļas.

Konsolidētā bilancē konsolidēti ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilancē iekļautie aizņēmumi no valsts budžeta.

Procentu izdevumi par aizņēmumiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un atzīti izdevumos pārskata periodā, kad tie radušies.

Uzkrātās saistības (izdevumi)

Konsolidētā bilancē kā uzkrātās saistības norādītas skaidri zināmas saistību summas pret kreditoriem par pārskata gadā vai iepriekšējos pārskata periodos saņemtām precēm vai pakalpojumiem, kā arī citu darījumu un notikumu rezultātā radušās saistības, par kurām bilances datumā vēl nav saņemts attiecīgs norēķinu dokuments. Bilancē atsevišķi norādītas uzkrāto saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Uzkrātās saistības atzīst, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir mazāka nekā uzkrājumiem.

Uzkrāto saistību vērtība aizņēmuma procentiem un saistību maksājumiem noteikta saskaņā ar noslēgtiem līgumiem, tāmēm, saņemtiem attaisnojuma dokumentiem vai pēc iestāžu iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu. Uzkrātās saistības par darbinieku neizmantotajiem

atvaļinājumiem aprēķinātas katram darbiniekam atsevišķi, nosakot darbinieka līdz pārskata perioda beigām neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu un to sareizinot ar darbinieka vienas darba dienas vidējo izpeļņu pēdējo sešu kalendāra mēnešu laikā, un pieskaitot darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra atzīst un uzkrāj saistības iemaksām valsts fondēto pensiju shēmā līdz pārskata gadam sekojošā gada 15. februārim shēmas dalībnieku kontos reģistrētās summas apjomā, t.i., summas, kas reģistrētas nodošanai pārvaldīšanā.

Valsts kase finanšu bilancē uzrāda uzkrātās saistības par skaidri zināmajiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem, kuriem galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem, bet tā atmaksai ir paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā.

Saistības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)

Saņemtais ES finansējums un cita ārvalstu finanšu palīdzība konsolidētajā bilancē uzrādīta kā īstermiņa saistības dienā, kad no Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) vai cita sadarbības partnera ieskaitīta nauda Valsts kases kontā Latvijas Bankā. Valsts kase saistības pret ES politiku instrumentu vai citiem ārvalstu finanšu palīdzības fondiem atzīst ieņēmumos, veicot pārskatījumu finansējuma saņēmējam.

Ja veiktie sertificētie izdevumi ir lielāki nekā faktiski saņemtie naudas līdzekļi no EK un no EK saņemtie naudas līdzekļi to saņemšanas brīdī atzīti kā saistības pret EK, tad sertificētos izdevumus uzrāda konsolidētajā bilancē debitoru sastāvā kā prasības pret EK par ES fondu līdzekļiem, ja šo līdzekļu saņemšana ir droši sagaidāma.

Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētā bilancē šajos posteņos norādīti budžeta iestāžu ieņēmumi, kas saņemti līdz pārskata gada beigām, bet attiecas uz nākamajiem pārskata periodiem, un saņemtie avansa maksājumi. Nākamo periodu ieņēmumi bilancē uzrādīti, atsevišķi nodalot ilgtermiņa un īstermiņa daļas.

Nākamo periodu ieņēmumus budžeta iestāžu grāmatvedībā atzīst ieņēmumos pārskata periodā, uz kuru tie attiecas.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīta ārvalstu finanšu palīdzība (darījuma partneris – nerezidents), saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, ja ir spēkā vismaz viens no dāvinājuma līguma vai pušu vienošanās līguma nosacījumiem:

- saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai, izņemot zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem kultūras pieminekļiem;
- saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajā pārskata gadā noteiktu nākamā pārskata gada izdevumu segšanai vai budžeta iestādes funkciju izpildes nodrošināšanai;
- nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi jāatmaksā.

Nākamo periodu ieņēmumos budžeta iestādes uzskaita saņemtos transfertu avansa maksājumus un transfertu maksājumus par ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), ja nav saņemts apstiprinājums par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīti Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projektu ietvaros un par siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu pārdošanu izsolēs saņemtie, bet projektos neizmantojie līdzekļi.

Kā saņemtos avansus uzskaita ieņēmumus norēķinu kontā, kas saņemti līdz pārskata perioda beigām par pakalpojumiem un aktīviem (precēm), kuru sniegšana vai piegāde notiks nākamajos periodos pēc bilances datuma. Saņemtos avansa maksājumus atzīst kā ieņēmumus dienā, kad ir sniegts pakalpojums vai piegādāts darījumā paredzētais aktīvs.

Pārējās ilgtermiņa saistības

Šajā bilances postenī uzrādītas ilgtermiņa saistības, kuru bilances atlikumi ir nebūtiski un kuras nav klasificētas citos atsevišķi nodalītos konsolidētās bilances ilgtermiņa saistību posteņos.

Pārējās īstermiņa saistības

Šajā bilances postenī uzrādītas īstermiņa saistības, kuras nav klasificētas citos atsevišķi nodalītos konsolidētās bilances īstermiņa saistību posteņos.

Konsolidētās bilances posteņa "Pārējās īstermiņa saistības" sastāvā kā saistības par Valsts kases klientu kontu atlikumiem uzrādītas Valsts kases saistības par pārskatā nekonsolidēto vienību kontu atlikumiem Valsts kases kontos – citu budžetu, kapitālsabiedrību, biedrību un nodibinājumu līdzekļi.

Atvasināto finanšu instrumentu uzskaitē un novērtēšana

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Atvasinātos finanšu instrumentus uzrāda pārskata zembilances posteņos valūtā, kādā tie noslēgti, no dienas, kad noslēgts attiecīgais darījums un pašvaldībai vai Valsts kasei ir radušās līgumiskas saistības. Viena atvasinātā finanšu instrumenta iegādes rezultātā radušos iespējamajos aktīvos un saistības zembilancē uzrāda atsevišķi.

Finanšu aktīvos atzīti tikai tie atvasinātie finanšu instrumenti, kuri ir tirgojami un kuriem ir pieejami vispārēji atzīta tirgus vērtība. Pārskata perioda beigās veikta atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšana, ņemot vērā tirgus cenas pārskata perioda pēdējā dienā. Atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšanas rezultātā radušos peļņu vai zaudējumus atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumos vai izdevumos.

Riska ierobežošanas instrumenti un ikviens finanšu aktīvu vai finanšu saistību postenis, kas kvalificēts kā pret risku nodrošināts postenis, novērtēts patiesajā vērtībā. Patiesā vērtība noteikta, izmantojot tirgus cenas, vai, ja aktīvs tirgus nepastāv, līdzīgu instrumentu cenas vai vērtības, kas iegūta izmantojot diskontētās naudas plūsmas modeļus.

Atvasinātos finanšu instrumentus, kuri ir riska ierobežošanas instrumenti un ar kuru patieso vērtību vai naudas plūsmu paredzēts kompensēt noteikta pret risku nodrošināta posteņa patiesās vērtības vai naudas plūsmas izmaiņas, atzīst zembilances uzskaitē.

Procentu ieņēmumi un izdevumi par atvasinātajiem finanšu instrumentiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un attiecināti uz valsts vai pašvaldības budžeta ieņēmumiem vai izdevumiem.

Valsts kases valsts budžeta finanšu grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas, kā arī partnerpuses riska vadības atvasinātiem finanšu instrumentiem pamatprincipi

Valsts kase izmanto atvasinātos finanšu instrumentus tikai finanšu risku vadībai atbilstoši finanšu ministra apstiprinātajā Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģijā izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem.

Valsts kase izmanto šādus atvasinātos finanšu instrumentus:

- FORWARD – nākotnes valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura ietvaros par noteikto valūtu kursu noteiktā dienā nākotnē nopērk vai pārdod noteikto valūtas daudzumu;
- IRS – procentu likmju mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar procentu maksājumu plūsmām, kuras balstās uz darījumu nosacījumos noteikto termiņu procentu likmēm (vienai no plūsmām likme var būt fiksēta uz visu darījuma termiņu);
- CCIRS – valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar naudas plūsmām dažādās valūtās (procentu un pamatsummas maksājumiem):
 - valūtu mijmaiņas darījums – ja abas naudas plūsmas ir saistītas ar fiksētām vai vienādu termiņu mainīgām procentu likmēm;
 - procentu un valūtu mijmaiņas darījums – ja naudas plūsmas ir saistītas ar dažādu termiņu procentu likmēm (vienu no kurām var būt fiksēta uz visu darījuma termiņu).

Atvasinātos finanšu instrumentus atzīst iegādes datumā un to patiesajā vērtībā atvasinātā finanšu līguma noslēgšanas brīdī. Turpmāk tos pārskata perioda beigās pārvērtē patiesajā vērtībā, ko nosaka izmantojot diskontētās naudas plūsmas metodi. Pārvērtēšanas un tirdzniecības rezultātā radušos peļņu vai zaudējumus atzīst finansiālās darbības pārskatā, attiecīgi izdalot ieņēmumus vai izdevumus, kas rodas no procentu maksājumu valūtas kursa svārstību komponentes un pamatsummas valūtas kursa svārstību komponentes.

Visus atvasinātos līgumus uzskaita kā aktīvus, ja to patiesā vērtība ir pozitīva, un kā saistības, ja to patiesā vērtība ir negatīva. Parāda instrumentiem piesaistīto atvasināto līgumu vērtību bilancē daļa divās komponentēs – parāda instrumenta vērtību ietekmējošā un valūtas kursa svārstību efekts, attiecīgi uzrādot pie parāda instrumenta vērtības vai uzkrāto procentu izmaksu sastāvā.

Attiecībā uz noslēgtajiem atvasināto finanšu instrumentu darījumiem pastāv partnerpuses kredītrisks – ka darījumu partneris nepildīs savas saistības, līdz ar to radot darījumu pārtraukšanas izdevumus (darījumu izbeigšanas brīdī). Atvasinātajiem finanšu instrumentu darījumiem maksimālā partnerpuses riska summa bilances datumā ir šo aktīvu tirgus vērtība, kas FORWARD un CCIRS darījumiem sakrīt ar bilances vērtību.

Partnerpušu kredītrisku vada saskaņā ar Valsts kases iekšējiem noteikumiem, nosakot ieguldījumu struktūras ierobežojumus. Nosaka un uzrauga partnerpusēm pieļaujamos darījumu veidus, darījumu apjoma un termiņa limitus un kredītreitinga kategorijas limitus.

Partnerpuses kredītriska ierobežošanai, izdevīgāku atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacījumu nodrošināšanai, partnerpušu loka paplašināšanai un sadarbības apjomu paaugstināšanai, pieļauj līgumu un attiecīgu darījumu slēgšanu, kas paredz garantijas nodrošinājumu, vienlaikus ievērojot likviditātes vadības prasības.

Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotais atvasinātais finanšu instruments 2018. gada pārskatā uzrādīts tā patiesajā vērtībā, balstoties uz Rīgas pilsētas pašvaldības izstrādātu aprēķinu metodoloģiju un principiem. Patiesā vērtība aprēķināta, ņemot vērā iespējamo mijmaiņas darījuma līguma nākotnes naudas plūsmu, kas modelēta, izmantojot DB Pulse Basket un DB FRB indeksu vēsturisko attīstību, ņemot vērā *euro* un USD likmju izmaiņas, un kā diskonta likmi izmantojot *euro* procentu likmju līkni uz 2018. gada 31. decembri, kas koriģēta ar Latvijas valsts kredītsaistību neizpildes mijmaiņas līgumu (CDS) ilgtermiņa likmi.

Nomātie aktīvi

Zembilancē atsevišķā kontā norādīti budžeta iestāžu nomātie aktīvi – pamatlīdzekļi, nemateriālie ieguldījumi un krājumi, kuri atrodas budžeta iestāžu lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas un patapinājuma līgumiem.

Zembilances aktīvi

Zembilances aktīvā uzrāda iespējamus aktīvus, kuri radušies pagātnes notikumu rezultātā un kuru pastāvēšana apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde pilnībā nevar kontrolēt.

Zembilances aktīvu daļā ir norādīti:

- iespējamie aktīvi, kurus atzīst un uzrāda zembilancē, ja pastāv varbūtība ekonomisko labumu un/vai sniegto pakalpojumu pieaugumam iestādē. Pēc noteiktu apstākļu apstiprināšanās un dienā, kad aktīvu var ticami novērtēt, aktīvu un ar to saistītos ieņēmumu norāda bilancē, samazinot zembilancē norādīto iespējamo aktīvu vērtību;
- prasības par dividendēm un saņemamiem maksājumiem par kapitāla daļu izmantošanu, kas ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav iekļauti pārskata gada konsolidētā bilancē kā ieņēmumi (ieguldījums uzskaitīts pēc izmaksu metodes) vai ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav samazināts finanšu ieguldījums (ieguldījums uzskaitīts pēc pašu kapitāla metodes);
- budžeta iestāžu un finanšu bilancē atzītās aprēķinātās soda naudas un kavējuma naudas, kas nav saņemtas līdz pārskata perioda beigām, un prasības, kuras nav uzskaitītas bilancē, no dienas, kad budžeta iestādei rodas likumīgas tiesības saņemt līgumsodu un naudas sodu;
- budžeta iestāžu prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem, atbilstoši aktīvu atlikušajai vērtībai dienā, kad tie prettiesiski atsavināti;
- finanšu bilancē atzītās iespējamās prasības par nākotnes finanšu darījumiem, bezcerīgie (zaudētie) kredīti un pārējās zembilances prasības;
- citi zembilances aktīvi.

Zembilances pasīvi

Zembilances pasīvā uzrāda budžeta iestādes iespējamās saistības, kas radušās pagātnes notikumu rezultātā, bet to iestāšanās vai neiestāšanās atkarīga no viena vai vairāku tādu notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde vai Valsts kase pilnībā nevar kontrolēt. Zembilances saistībās norāda arī pašreizējās saistības, kurām nav pietiekams pamatojums saistību vērtības noteikšanai.

Zembilances pasīvu daļā ir norādīti:

- budžeta iestāžu nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem. Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
- nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, preču un pakalpojumi iegādi (izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem). Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;

- nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem neatceļamajiem līgumiem par preču un pakalpojumu iegādi. Nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu lauzti;
- saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti, nākotnes nomas maksājumi, iespējamie nākotnes finanšu darījumi, izsniegtie galvojumi, valsts budžeta piešķirtie, bet vēl neizmaksātie aizdevumi, un citas zembilances saistības.

Galvojumi

Zembilancē norādīta budžeta iestāžu sniegto galvojumu iespējamo saistību summa bilances datumā, kas būtu jāmaksā par galvoto aizņēmumu, ja galvojuma ņēmējs to neatmaksātu.

Valsts budžeta sniegtie galvojumi zembilancē uzrādīti summā, kas vienāda ar no galvojuma līgumiem izrietošo izsniegto galvojumu summām, t.i. saņemto aizņēmumu – pamatsumma un procentu maksājumi vai citi maksājumi, ja saskaņā ar līgumu par tiem sniegts galvojums.

Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību finanšu ministrs valsts vārdā sniedz galvojumus atbilstoši Ministru kabineta pilnvarojumam par:

- saistībām, kuras investīciju veikšanai uzņemas kapitālsabiedrība, kurā valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50 procentus, un vairāku pašvaldību veidota kapitālsabiedrība, kurā pašvaldību daļa pamatkapitālā kopsummā pārsniedz 65 procentus un kura atbilstoši institucionālo sektoru klasifikācijai ir ietverta nefinanšu komersantu sektorā;
- saistībām, kas uzņemtas, lai nodrošinātu finansējumu ar normatīvajiem aktiem apstiprinātajām komercdarbības atbalsta programmām;
- studiju un studējošo kreditēšanas nodrošināšanai.

Likumā “Par valsts budžetu 2018. gadam” noteikts, ka finanšu ministrs 2018. gadā var valsts vārdā sniegt galvojumus 35,96 milj. *euro* apmērā.

Ieņēmumi un izdevumi

Ieņēmumu un izdevumu atzīšanas pamatprincipu apraksts sniegts valsts konsolidētā finansiālās darbības pārskata skaidrojumā.

Notikumi pēc bilances datuma

Finanšu pārskatos uzrādīti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas ietekmē valsts un pašvaldību budžetu finansiālo stāvokli bilances datumā (korigējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav tādi, kas ietekmē valsts un pašvaldību budžetu finansiālo stāvokli bilances datumā (nekorigējošie notikumi), bet ir būtiski, tad par tiem sniedz informāciju sadaļā “Notikumi pēc bilances datuma”.

Paskaidrojumi bilances posteņu pārklasifikācijai

Lai nodrošinātu bilances posteņu salīdzināmību:

- pašvaldību bilanču kopsavilkumā veikta korekcija:
 - samazinot bilances posteni “Zeme, ēkas un būves” (47 564) *euro* vērtībā, kas veidojas kā neto vērtība no iepriekšējā gadā veiktās pamatlīdzekļu izslēgšanas no uzskaites (2 323 319) *euro* vērtībā un pārskata gadā veiktā reversā grāmatojuma 2 275 755 *euro* vērtībā par pašvaldības grāmatvedības uzskaitē izslēgtām zemes un būvju domājamās daļām;

- samazinot bilances posteņa “Iepriekšējā pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu gada beigās (1 566 427) *euro* vērtībā par iepriekšējā pārskata gadā veikto pārskata gada budžeta izpildes rezultāta korekciju;
- kopumā palielinot bilances posteņa “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu gada beigās 2 229 109 *euro* vērtībā, ko veido:
 - iepriekšējā gadā avansā saņemto transfertu atzīšanas ieņēmumos reverss (755 463) *euro* vērtībā;
 - iepriekšējā gadā veiktās korekcijas par sociālo pakalpojumu rēķinu reverss (1 429) *euro* vērtībā;
 - iepriekšējos gados veiktās pamatlīdzekļu izslēgšanas korekcijas reverss 2 275 755 *euro* vērtībā;
 - avansā saņemto transfertu atzīšana pārskata gada ieņēmumos 710 246 *euro* vērtībā
- samazinot bilances saistību posteņa “Avansā saņemtie transferti” atlikumu gada beigās (710 246) *euro* vērtībā par avansā saņemto transfertu atzīšanu ieņēmumos;
- ministriju un centrālo valsts iestāžu bilanču kopsavilkumā veikta korekcija:
 - samazinot bilances posteņa “Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” atlikumu gada beigās (1 152 625) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu veiktajiem savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem;
 - samazinot bilances posteņa “Debitori” atlikumu gada beigās (14 964) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu savstarpējiem debitoriem;
 - palielinot bilances posteņa “Iepriekšējā pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu gada beigās 670 877 *euro* vērtībā par iepriekšējā pārskata gadā veikto korekciju par valsts budžeta iestāžu savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem, un ieņēmumiem no avansā saņemtiem transfertiem;
 - samazinot bilances posteņa “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu gada beigās (1 115 437) *euro* neto vērtībā par izdevumiem, kas atzīti samazinot prasības pret debitoriem un valsts budžeta iestāžu savstarpējos nākamo periodu izdevumus un avansus par pakalpojumiem un projektiem, un ieņēmumiem, kas atzīti no avansā saņemtiem transfertiem;
 - samazinot bilances saistību posteņa “Avansā saņemtie transferti” atlikumu gada beigās (723 415) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu savstarpējiem avansā saņemtiem transfertiem;
 - palielinot bilances posteni “Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem” par kopējo summu 386 *euro* par attiecināmiem izdevumiem;
 - samazinot zembilances posteni “Saņemamie līgumsodi un naudas sodi” par aktīvos veikto korekciju (17) *euro* vērtībā.

Lai nodrošinātu bilances posteņu salīdzināmību, ministriju un centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtētie ilgtermiņa finanšu ieguldījumu “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā”, “Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību

kapitālā” un “Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi.

Konsolidētajā bilanciē veikta konsolidācija (**4 746 111 643**) *euro* vērtībā šādos bilances **aktīva posteņos**:

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par kopējo summu (3 259 020 902) *euro*, tai skaitā bilances posteņi:

- “**Nemateriālie ieguldījumi**” par summu (240) *euro* par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansa maksājumiem par nemateriālajiem ieguldījumiem;
- “**Pamatlīdzekļi**” par summu (3 748 261 162) *euro* par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem un bilances posteņi atzītiem koriģējošiem notikumiem pēc bilances datuma;
- “**Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi**” par kopējo summu 583 751 919 *euro*, pārrēķinot ieguldījumus pēc pašu kapitāla metodes, un par ilgtermiņa aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta un par iemaksām AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā;
- “**Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām**” konsolidēti par kopējo summu (94 511 419) *euro* par valsts budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa prasībām un attiecīgām saistībām.

Apgrozāmie līdzekļi konsolidēti par kopējo summu (1 487 090 741) *euro*, tai skaitā bilances posteņi:

- “**Krājumi**” (15) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansiem par krājumiem;
- “**Debitori**” (21 226 405) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām debitoru prasībām un attiecīgām saistībām, kā arī veikta uzkrājumu šaubīgajiem debitoriem reversēšana, kas izveidotas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu debitoru prasībām pret citām valsts vai pašvaldību budžeta iestādēm un Sabiedrības integrācijas fonda prasībām pret pašvaldībām par neizmantotajiem krājumiem;
- “**Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem**” konsolidēti par kopējo summu (167 512 488) *euro* par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem un attiecīgām saistībām, kā arī veikta uzkrājumu šaubīgajiem debitoriem reversēšana, kas izveidoti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu nākamo periodu izdevumiem un avansu maksājumiem par pakalpojumiem un projektiem pret citām valsts vai pašvaldību budžeta iestādēm;
- “**Īstermiņa finanšu ieguldījumi**” (99 447 748) *euro* vērtībā pārrēķinot ieguldījumus pēc pašu kapitāla metodes un par aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta;
- “**Naudas līdzekļi**” (1 198 904 085) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļu un termiņnoguldījumu atlikumiem Valsts kasē un par klientu karšu kontos rezervētajām summām.

Konsolidētajā bilanciē veikta konsolidācija (**4 746 111 643**) *euro* vērtībā šādos bilances **pasīva posteņos**:

Pašu kapitāls konsolidēts par kopējo summu (2 048 363 966) *euro*, tai skaitā bilances posteņi:

- “**Rezerves**” par kopējo summu 11 206 681 *euro* par AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā atzītajām summām;
- “**Iepriekšējā pārskata gada budžeta izpildes rezultāts**” atlikums gada beigās 1 683 195 780 *euro* vērtībā par iepriekšējā pārskata gadā veikto konsolidāciju;
- “**Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts**” par kopējo summu (3 742 766 427) *euro* par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā pārrēķinu pēc pašu kapitāla metodes, par izdevumiem uzkrājumu nedrošām prasībām pret budžeta iestādēm reversēšanas rezultātā, par pašvaldību atzītajiem ieņēmumiem par bezatlīdzības ceļā iegūtajiem krājumiem no Sabiedrības integrācijas fonda, par vispārējās valdības sektora ietvaros debitoru un kreditoru savstarpējo atlikumu konsolidācijas nodrošināšanai atzītajiem ieņēmumiem vai izdevumiem, par atzītajiem izdevumiem aktīva vērtības samazinājumam no iemaksām AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā un izveidotajiem uzkrājumiem un uzkrātajām saistībām starptautiskajām tiesvedībām un bilances postenī atzītiem koriģējošiem notikumiem pēc bilances datuma;

“**Uzkrājumi**” par kopējo summu 60 763 *euro* par izveidotiem uzkrājumiem starptautiskajām tiesvedībām un bilances postenī atzītiem koriģējošiem notikumiem pēc bilances datuma;

“**Kreditori**” par kopējo summu (2 697 808 440) *euro*, tai skaitā bilances postenī:

- “**Ilgtermiņa saistības**” (1 542 131 853) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa aizņēmumiem no valsts budžeta, un valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa saistībām un attiecīgām prasībām;
- “**Īstermiņa saistības**” (1 155 676 587) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām saistībām un attiecīgām prasībām un par īstermiņa uzkrātajām saistībām starptautiskajām tiesvedībām un bilances postenī atzītiem koriģējošiem notikumiem pēc bilances datuma.

Paskaidrojumi bilances posteniem

Ilgtermiņa ieguldījumi

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.1. Nemateriālie ieguldījumi

2. tabula. Nemateriālie ieguldījumi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
1. Nemateriālie ieguldījumi	KB.1.	131 010 784	123 601 283	7 409 501	6.0
Attīstības pasākumi un programmas		6 086 710	5 678 292	408 418	7.2
Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības		95 257 904	98 279 447	- 3 021 543	- 3.1
Pārējie nemateriālie ieguldījumi	KB.1.1.	9 732 399	7 975 237	1 757 162	22.0
Nemateriālo ieguldījumu izveidošana	KB.1.2.	16 339 793	10 254 162	6 085 631	59.3
Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem	KB.1.3.	3 593 978	1 414 145	2 179 833	154.1

Piezīme Nr. KB.1.1. Pārējie nemateriālie ieguldījumi

Šajā bilances postenī pārskata gadā palielinājumu galvenokārt ietekmē Izglītības un zinātnes ministrijas nemateriālo ieguldījumu pieaugums par 714 105 *euro*, tai skaitā Nozaru kvalifikācijas struktūras izveide 219 627 *euro*, Modulārās izglītības programmas izveide 308 384 *euro*, Profesionālās kvalifikācijas eksāmenu satura izveide 80 051 *euro* apmērā.

Aizsardzības ministrijai šī posteņa palielinājums par 635 128 *euro* saistīts ar pārskata gadā izveidoto ģeotelpiskās informācijas nemateriālo ieguldījumu 1 965 221 *euro* vērtībā un ministrijas mājas lapas izstrādi par 88 014 *euro*.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai pārējie nemateriālie ieguldījumi palielinājušies par 364 761 *euro*, tai skaitā atzīstot video materiālus, dokumentālās un mācību filmas, bīstamo atkritumu pārveidošanas sistēmas pilnveidošana un paplašināšana, kā arī tīmekļa vietnes "paps.lv" izveide un ieguldījumi projektā "Atver sirdi Zemgalē".

Piezīme Nr. KB.1.2. Nemateriālo ieguldījumu izveidošana

Šajā bilances postenī pārskata gadā būtiskākais palielinājums veidojies Finanšu ministrijai par 2 614 694 *euro*, ko veido veiktā samaksa par nemateriālo ieguldījumu izveidošanu 5 456 948 *euro*, tai skaitā par Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izveidošanu 1 699 540 *euro*, un lietošanā nodoti ieguldījumi (2 842 254) *euro* vērtībā, tai skaitā papildinājumi Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmai (1 023 886) *euro* vērtībā.

Iekšlietu ministrijai posteņa palielinājums par 1 393 112 *euro* veidojies, veicot izmaksas informācijas sistēmu pilnveidošanai.

Veselības ministrijai posteņa atlikums palielinājies par 1 681 872 *euro*, tai skaitā Nacionālā veselības dienesta lielākais darījums – SIA "ZZ Dats" izstrādātā SOPA datorprogramma 1 044 859 *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.1.3. Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem

Šajā bilances postenī pārskata gadā būtiskākais palielinājums veidojies Rīgas pilsētas pašvaldībai par 2 269 366 *euro*, tai skaitā uzsākta resursu vadības sistēmas ACTO ERP izstrāde 2 274 784 *euro* vērtībā.

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju avansa maksājumiem par nemateriālajiem ieguldījumiem izveidoto uzkrājumu vērtība 2018. gada beigās ir (13 730) *euro*. Ministrijas un centrālās valsts iestādes uzkrājumus šim bilances postenim nav veidojušas.

*Piezīme Nr. KB.2. Pamatlīdzekļi*3. tabula. Pamatlīdzekļi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
2. Pamatlīdzekļi	KB.2.	13 795 022 106	13 128 541 664	666 480 442	5.1
Zeme, ēkas un būves		9 206 279 512	8 998 542 631	207 736 881	2.3
Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas	KB.2.1.	157 601 983	143 211 162	14 390 821	10.0
Pārējie pamatlīdzekļi	KB.2.2.	975 780 711	886 545 542	89 235 169	10.1
Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība	KB.2.3.	644 816 189	499 617 740	145 198 449	29.1

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi		1 237 272 991	1 183 285 023	53 987 968	4.6
Bioloģiskie un pazemes aktīvi	KB.2.4.	1 435 164 047	1 309 260 839	125 903 208	9.6
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos	KB.2.5.	63 565 644	57 506 436	6 059 208	10.5
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	KB.2.6.	74 541 029	50 572 291	23 968 738	47.4

Piezīme Nr. KB.2.1. Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas

Lielākais šī bilances posteņa palielinājums pārskata gadā bijis Izglītības un zinātnes ministrijai par 7 701 227 *euro*, tai skaitā Latvijas Universitātes Eiropas reģionālās attīstības fondu (turpmāk – ERAF) līdzfinansētu projektu pētniecības infrastruktūras modernizācija un resursu koncentrācijas ietvaros iegādātas iekārtas 5 846 746 *euro* vērtībā jaunuzbūvētās Zinātņu mājas darbības nodrošināšanai. Latvijas Organiskās sintēzes institūts iegādājies zinātnisko aparāturu projekta infrastruktūras attīstīšana viedās specializācijas jomā ietvaros par kopējo summu 3 959 841 *euro*.

Aizsardzības ministrijai palielinājums 4 224 171 *euro* saistīts ar iekārtu iegādēm un nepabeigtās būvniecības nodošanu lietošanā.

Zemkopības ministrijai palielinājums par 2 801 465 *euro*, tai skaitā pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta “BIOR” tehnoloģisko iekārtu iegāde laboratorijām par 2 025 531 *euro* un Latvijas lauksaimniecības universitātes tehnoloģisko iekārtu iegāde par 2 176 172 *euro*.

Piezīme Nr. KB.2.2. Pārējie pamatlīdzekļi

Lielākais pieaugums šajā bilances postenī ir Kultūras ministrijai 38 488 873 *euro* vērtībā, būtiskākās izmaiņas veido:

- Latvijas Nacionālajam mākslas muzejam palielinājums par 32 240 341 *euro*, kur lielāko īpatsvaru veido 31 899 895 *euro* vērtībā esības pārbaužu un novērtēšanas rezultātā sākotnēji atzītie muzeja krājumi;
- Rakstniecības un mūzikas muzejam palielinājums par 1 643 068 *euro*, tai skaitā pārvērtēti muzeja krājuma priekšmeti par summu 1 226 640 *euro*;
- Latvijas Nacionālajam vēstures muzejam palielinājums par 1 084 935 *euro*. Veicot muzeja krājuma priekšmetu esības pārbaudes un novērtēšanu, novērtēti 12 539 krājuma priekšmeti 979 186 *euro* vērtībā.

Aizsardzības ministrijai pārējo pamatlīdzekļu atlikuma palielinājums par 12 947 936 *euro* saistīts ar pamatlīdzekļu iegādēm pārskata gadā un ar pamatlīdzekļu saņemšanu no iepriekšējos periodos samaksātajiem avansiem, kā arī ar izveidoto pamatlīdzekļu nodošanu ekspluatācijā, tai skaitā 10 267 838 *euro* vērtībā iegādāti transporta līdzekļi, 4 499 931 *euro* vērtībā – datortehnika, sakaru un biroja tehnika un 5 069 008 *euro* vērtībā – saimniecības pamatlīdzekļi.

Iekšlietu ministrijai pārējo pamatlīdzekļu atlikuma palielinājums 8 616 373 *euro* vērtībā galvenokārt saistīts ar iegādātām specializētām ugunsdzēsēju ierīcēm, ieročiem un individuālo aizsardzības ekipējumu.

Piezīme Nr. KB.2.3. Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

Šajā bilances postenī lielākais palielinājums ir Izglītības un zinātnes ministrijai par 40 410 520 *euro*, tai skaitā Latvijas Universitātei salīdzinājumā ar pagājušo gadu uzkrātās izmaksas palielinājušās par 27 003 213 *euro* ERAF līdzfinansētos projektos infrastruktūras modernizācijas un resursu koncentrācijas jomā – Zinātņu mājas būvniecībai.

Daugavpils pilsētas pašvaldībai posteņa palielinājums par 19 950 395 *euro* veidojies par Smiltenes ielas divlīmeņu pārvada ar pievadēm būvniecību Daugavpilī, Daugavpils pilsētas pašvaldības budžeta iestādes “Komunālās saimniecības pārvalde” tehnisko projektu skaita pieaugumu, kā arī 2018. gadā uzsāktiem un nepabeigtiem pilsētas ielu, ietvju, ielu apgaismojumu, auto stāvlaukumu, skvēra, bērnu sporta un atpūtas laukuma labiekārtošanas, pārbūves un izbūves darbiem un par Daugavpils Valsts ģimnāzijas mācību infrastruktūras modernizācijas izmaksām.

Iekšlietu ministrijai posteņa palielinājums par 14 442 401 *euro* skaidrojams ar Valsts robežas joslas infrastruktūras gar Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežu un gar Latvijas Republikas un Baltkrievijas Republikas robežu izbūvi, energoefektivitātes paaugstināšanas darbiem, ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēmu izveidi.

Jelgavas pilsētas pašvaldībai palielinājums 13 793 166 *euro*, tai skaitā par pamatlīdzekļu izveidošanas uzkrātajām izmaksām projektam “Jelgavas Valsts ģimnāzijas rekonstrukcija”, pirmsskolas izglītības iestādes “Sprīdītis” ēkas energoefektivitātes paaugstināšanas projektam un atklātā amfiteātra tipa jumta projektēšanas un izbūves projektam.

Rēzeknes pilsētas pašvaldībai palielinājums par 12 003 038 *euro* par projektu izmaksām “Uzņēmējdarbības veicināšana Rēzeknē, Rēzeknes un Viļānu novados” un “Komunāla ielas pārbūve”, par projektu “Daugavpils ielas un Latgales ielas rekonstrukcija” un par projektu “Būvdarbi Olimpiskā centra Rēzekne Sporta arēnas būvniecība”.

Būtiskākais samazinājums šajā bilances postenī ir Aizsardzības ministrijai par (17 851 416) *euro* saistībā ar būvniecības objektu nodošanu lietošanā, tai skaitā ēkas, inženiertīkli, sakaru tīkli, apkures, drošības un videonovērošanas sistēmas, iekšējo teritoriju ceļi un laukumi, u.c. nekustamie īpašumi.

Rīgas pilsētas pašvaldībai samazinājums par (16 572 750) *euro* skaidrojams ar vairāku objektu rekonstrukcijas vai izbūves pabeigšanu un to nodošanu lietošanā, tai skaitā Mežaparka Lielās estrādes pirmā posma rekonstrukciju 34 126 365 *euro* apmērā, ar ERAF līdzdalību īstenota Rīgas Franču liceja, Krišjāņa Valdemāra ielā 48, ēkas renovāciju, nodrošinot ergonomiskas mācību vides ierīkošanu un inovatīvu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju ieviešanu 7 669 641 *euro* apmērā un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi astoņās Rīgas pilsētas pašvaldības pirmsskolas izglītības ēkās 2 160 812 *euro* apmērā; sporta kompleksa izveide un labiekārtošanas darbi, Mežciema pamatskolas un Rīgas 89. vidusskolas lietojumā esošajā teritorijā, 2 931 290 *euro* apmērā; Krišjāņa Barona ielas, no Raiņa bulvāra līdz Brīvības ielai, seguma atjaunošana 2 612 969 *euro* apmērā un Brīvības ielas, no Lāčplēša ielas līdz Gaisa tiltam, seguma atjaunošana 3 447 150 *euro* apmērā.

Veselības ministrijai samazinājums par (13 010 875) *euro* par Rīgas Stradiņa universitātes nepabeigtās būvniecības objektu nodošanu lietošanā.

Piezīme Nr. KB.2.4. Bioloģiskie un pazemes aktīvi

Šajā bilances postenī lielākais palielinājums saskaņā ar ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību 2018. gada konsolidētajos gada pārskatos sniegto informāciju ir Zemkopības ministrijai, ko būtiski ietekmēja valsts AS “Latvijas valsts meži” turējumā nodoto zemju dzīlēs

esošo pazemes aktīvu – derīgo izrakteņu atradņu krājumu (kūdra, smilts, grants, māls) sākotnējā atzīšana. Zemkopības ministrija sniegusi skaidrojumu, ka tās 2018. gada pārskatā uzrādīta 175 pazemes aktīvu atzīšana 3 813 976 436 *euro* vērtībā.

Saskaņā ar saņemto informāciju no Zemkopības ministrijas par notikumiem pēc bilances datuma konsolidētajā bilancē šajā bilances postenī veikta korekcija, samazinot tā atlikumu par (3 748 250 298) *euro*, jo pēc Zemkopības ministrijas konsolidētā 2018. gada pārskata iesniegšanas Valsts kasē ministrija ir saņēmusi informāciju no valsts AS “Latvijas valsts meži” par ministrijai piekritīgo pazemes aktīvu novērtējumu, ko 2019. gadā snieguši SIA “Eiroeksperts” sertificēti nekustamā īpašuma vērtētāji un kas attiecas uz ministrijas 2018. gada pārskatā uzskaitītajiem pazemes aktīviem, būtiski ietekmējot 2018. gadā sākotnēji atzītos pazemes aktīvus un to vērtības 2018. gada 31. decembrī. Veicot pazemes aktīvu sākotnējās atzīšanas izvērtēšanu, no sākotnēji atzītajām 175 derīgo izrakteņu atradnēm 167 uzskaitē esošām atradnēm ir precizētas (samazinātas) vērtības par kopējo summu (3 381 069 121) *euro*, astoņas atradnes par kopējo summu (372 441 330) *euro* ir izslēgtas no uzskaites, jo konstatēts, ka tās 2018. gada 31. decembrī neatbilst aktīvu atzīšanas kritērijiem, savukārt papildus iekļautas (sākotnēji atzītas vai arī sadalītas iepriekš apvienotas) 12 atradnes par kopējo summu 5 260 153 *euro*.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai palielinājums par 32 321 343 *euro*, kas veidojies datu salīdzināšanas rezultātā ar Meža valsts reģistru, sākotnēji atzīstot mežaudzes 36 425 311 *euro* vērtībā, kā arī to vērtības maiņa par 17 707 100 *euro*. Pārskata gadā pieaicinot sertificētus vērtētājus (SIA “Eiroeksperts”) veikusi četru īpašumu esošo derīgo izrakteņu krājumu patiesās vērtības noteikšanu. Vērtētāji patieso vērtību noteica pēc tirgus situācijas analīzes un aprēķinu rezultāta. Saskaņā ar Zemes pārvaldības likuma 13. panta pirmās daļas 5. punktā esošo deleģējumu, spēkā stājušies Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumi Nr. 554 “Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 10. aprīļa noteikumos Nr. 263 “Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi””, ar kuriem:

- šie noteikumi ir papildināti ar 3.1 nodaļu “Zemes vienības zem iekšzemes publiskajiem ūdeņiem reģistrācija un aktualizācija”;
- noteikumos ir noteikta kārtība, kādā Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrē un aktualizē informāciju par iekšzemes publiskajiem ūdeņiem, tai skaitā informāciju par šo teritoriju tiesiskajiem valdītājiem atbilstoši noteiktajam Zemes pārvaldības likuma 15. panta pirmajā un otrajā daļā.

Atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 10. aprīļa noteikumiem “Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi” un pamatojoties uz 2017. gada 14. novembra Valsts nekustamā īpašuma pārvaldīšanas līguma 2. pielikumu starp Dabas aizsardzības pārvaldi un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, pārskata gadā Dabas aizsardzības pārvalde uzskaitīja zemes zem iekšzemes publiskiem ūdeņiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās par kopējo summu 8 081 412 *euro*.

Piezīme Nr. KB.2.5. Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai palielinājums par 10 501 762 *euro*, kur galvenās izmaiņas veidojas ERAF projekta ietvaros vēsturiski piesārņoto vietu “Inčukalna sērskābā gudrona diķi” sanācija, II posma uzsākšanas darbu veikšana.

Ārlietu ministrijai samazinājums par (4 656 266) *euro* ir saistīts ar 2018. gadā iegūtām īpašumtiesībām uz ēkām vēstniecībā Krievijas Federācijā, Maskavā.

Piezīme Nr. KB.2.6. Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

Būtiskākais palielinājums šajā bilances postenī ir Aizsardzības ministrijai 12 431 589 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido veiktie avansa maksājumi 10 917 244 *euro* par pārējiem pamatlīdzekļiem, par transportlīdzekļu iegādēm, un palielinājums 1 627 288 *euro* par veiktajiem avansa maksājumiem būvniecības līgumu ietvaros.

Jelgavas pilsētas pašvaldībai palielinājums 5 543 967 *euro* skaidrojams ar avansa maksājumiem par noslēgtajiem līgumiem ERAF projektos, būtiskākie no tiem – ERAF projekts “Loka maģistrāles pārbūve no Kalnciema ceļa līdz Jelgavas pilsētas administratīvajai robežai” 3 140 197 *euro*, ERAF projekts “Tehniskā infrastruktūras sakārtošana uzņēmējdarbības attīstībai degradētajās teritorijās” 1 142 313 *euro*.

Satiksmes ministrijai palielinājums par 4 329 123 *euro*, tai skaitā avanss valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras būvniecībai un avanss par projektēšanas un autoruzraudzības pakalpojumiem Rail Baltica “Starptautiskās lidostas “Rīga” dzelzceļa stacijas saistītās infrastruktūras un estakādes būvprojektu izstrādei.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai palielinājums par 1 693 252 *euro* galvenokārt veidojas no pārskaitītā avansa par “Inčukalns EKO” ERAF projekta Vēsturiski piesārņoto vietu “Inčukalna sērskābā gudrona dīķi” sanāciju, II posmu.

Liepājas pilsētas pašvaldībai palielinājums 1 451 274 *euro* par avansa maksājumiem projektu ietvaros, būtiskākie no tiem – “Slēgtās futbola halles attīstība” 628 411 *euro*, “Būnas izbūve Baltijas jūrā” 436 883 *euro* un “Slēgto tenisa kortu attīstība” 243 604 *euro*.

Jēkabpils pilsētas pašvaldībai palielinājums 1 299 204 *euro* par avansa maksājumiem par būvprojekta izstrādi, būvniecību un autoruzraudzības veikšanu Neretas ielas pārbūvei 508 704 *euro*, avansa maksājums Pasta ielas pārbūvei – 219 544 *euro*, avansa maksājums par būvdarbiem pirmsskolas izglītības iestādes “Bērziņš” ēkas atjaunošanai un energoefektivitātes paaugstināšanai 208 848 *euro*.

Ventspils pilsētas pašvaldībai samazinājums (2 439 541) *euro*, jo pārskata gadā dzēsti avansa maksājumi pilsētas infrastruktūras objektu būvniecībai un rekonstrukcijai.

Avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem izveidoto uzkrājumu vērtība 2018. gada beigās saskaņā ar:

- ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju ir (451 918) *euro*;
- pašvaldību sniegto informāciju ir (290 143) *euro*.

Bilances postenī “Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) aktīviem (pamatlīdzekļiem un krājumiem), saņemamās nomas maksas vērtība 2018. gada 31. decembrī ir 29 050 731 *euro* (skatīt 4. tabulu). Lielākie ieņēmumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm plānoti no nedzīvojamo ēku iznomāšanas 2 074 167 *euro* vērtībā, no dzīvojamo ēku iznomāšanas 5 145 154 *euro* vērtībā un no zemes zem ēkām un būvēm iznomāšanas 1 291 990 *euro* vērtībā.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

4. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu iznomātie (izīrētie) aktīvi (euro)

Aktīvu grupa	Saņemamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	2022. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Pamatlīdzekļi	29 049 480	7 803 061	5 386 627	4 328 922	3 441 948	8 088 922
Krājumi	1 251	949	251	51	0	0
Kopā:	29 050 731	7 804 010	5 386 878	4 328 973	3 441 948	8 088 922

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) aktīviem (pamatlīdzekļiem un krājumiem), saņemamās nomas maksas vērtība 2018. gada 31. decembrī ir 130 876 761 euro (skatīt 5. tabulu). Lielākie ieņēmumi pašvaldībām plānoti no nedzīvojamo ēku iznomāšanas 63 431 562 euro vērtībā, no pārējās zemes iznomāšanas 29 891 058 euro vērtībā un no zemes zem ēkām un būvēm iznomāšanas 16 335 613 euro vērtībā.

5. tabula. Pašvaldību iznomātie (izīrētie) aktīvi (euro)

Aktīvu grupa	Saņemamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	2022. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Pamatlīdzekļi	126 460 292	14 327 143	11 947 584	10 378 537	9 182 327	80 624 701
Krājumi	4 416 469	296 805	238 410	223 497	192 814	3 464 943
Kopā:	130 876 761	14 623 948	12 185 994	10 602 034	9 375 141	84 089 644

Piezīme Nr. KB.3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

6. tabula. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.	12 523 137 121	12 503 562 982	19 574 139	0.2
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā		5 548 372 302	5 851 693 780	-303 321 478	-5.2
Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā		157 134 601	161 543 942	-4 409 341	-2.7
Ilgtermiņa aizdevumi		159 561 185	153 032 455	6 528 730	4.3
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros*		6 702	6 905	-203	-2.9
Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi		6 527 687 738	6 197 474 187	330 213 551	5.3
Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi		126 756 520	135 076 760	-8 320 240	-6.2
Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem	KB.3.1.	3 618 073	4 734 953	-1 116 880	-23.6

* Uz 2018. gada 31. decembri divas pašvaldības, kas bija AS "ABLV Bank" klienti, sniegušas informāciju par pašvaldību ieguldījumu akcijās bilances atlikumiem, kas ir nebūtisks attiecībā pret konsolidētajiem finanšu ieguldījumiem un kuriem bilancē izveidoti uzkrājumi 100% apmērā.

Piezīme Nr. KB.3.1. Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem

Lielākās izmaiņas šajā bilances posteņī veido:

- samazinājums (3 000 000) *euro* par Ekonomikas ministrijas 2017. gadā veikto avansa maksājumu par ieguldījumu valsts AS “Privatizācijas aģentūra”⁷ pamatkapitālā, kas pārskata gadā atzīts bilances posteņī “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā”;
- palielinājums 1 532 770 *euro* par Gulbenes novada pašvaldības pārskata periodā uzsākto, bet vēl nepabeigto SIA “Gulbenes nami” mantiskā ieguldījuma reģistrācijas procesu Uzņēmumu reģistrā, mantiskais ieguldījums atzīts kā avansa maksājums par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu.

*Piezīme Nr. KB.4. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām*7. tabula. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
4. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām	KB.4.	251 877 101	123 866 517	128 010 584	103.3
Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)		233 226 794	91 008 366	142 218 428	156.3
Citas ilgtermiņa prasības		18 650 307	32 858 151	-14 207 844	-43.2

Bilances posteņī “Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Piezīme Nr. KB.4.1. Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)

Saskaņā ar iestāžu sniegtiem datiem, kas izslēgti konsolidācijā, ja ir starp valsts budžetu un pašvaldību budžeta iestādēm, bilances posteņa “Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” būtiskās izmaiņas veido:

- palielinājums 139 063 314 *euro* – Finanšu ministrijai saistībā ar avansa maksājumu pieaugumu ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas perioda līdzfinansētajos projektos;
- palielinājums 54 672 673 *euro* – Ekonomikas ministrijai galvenokārt pārklasificējot īstermiņa prasības par AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” līgumu uz ilgtermiņa prasībām 65 701 398 *euro* apmērā;
- samazinājums (2 511 491) *euro* – Zemkopības ministrijai, jo AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” saistībā ar pasākumu “Kredītu fonds” darbību Latvijā 2007. – 2013. ieviešanas gadam pēc Latvijas Lauku attīstības programmas Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk – ELFLA) un Rīcības programmas Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda pasākumiem veikusi atmaksātā finansējuma samazinājumu,

⁷ 2019. gada 3. jūnijā ir mainīts valsts akciju sabiedrības “Privatizācijas aģentūra” nosaukums, un turpmāk tas būs akciju sabiedrība “Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor (Privatizācijas aģentūra)”

izsniedzot aizdevumus jaunas aizdevumu programmas īstenošanai saskaņā ar Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumiem Nr. 446 "Noteikumi par lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības saimnieciskās darbības veicēju aizdevumu programmu".

Piezīme Nr. KB.4.2. Citas ilgtermiņa prasības

Būtiskākās izmaiņas, kas veido samazinājumu šajā bilances postenī, atzītas finanšu bilancē par (21 083 881) *euro*, jo pārskata gadā palielinājās vērtības samazinājums. Finanšu bilancē pārskata gada beigās atzīti 100% uzkrājumi prasībām pret SIA "FeLM" (66 273 831) *euro* vērtībā un SIA "REAP" (356 173 578) *euro* vērtībā.

Saskaņā ar iestāžu sniegtiem datiem, kas izslēgti konsolidācijā, ja ir starp valsts budžetu un pašvaldību budžeta iestādēm, būtiskas izmaiņas bilances postenī "Citas ilgtermiņa prasības" veido:

- palielinājums par 3 717 275 *euro* – Ekonomikas ministrijai, kur būtiskākās izmaiņas 4 000 000 *euro* vērtībā veiktas atbilstoši līgumam ar AS "Attīstības finanšu institūciju Altum" mājokļu galvojuma programmas realizēšanai;
- palielinājums par 2 500 000 *euro* – Zemkopības ministrijai, pārņemot no Lauku atbalsta dienesta prasības pret AS "Attīstības finanšu institūciju Altum" par atmaksāto pieejamo finansējumu jaunas lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības saimnieciskās darbības veicēju aizdevumu programmas īstenošanai atbilstoši AS "Attīstības finanšu institūcijas Altum" un Zemkopības ministrijas līgumam.

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju ilgtermiņa prasībām izveidoto uzkrājumu vērtība 2018. gada beigās ir (120) *euro*. Ministrijas un centrālās iestādes nav veidojušas uzkrājumus ilgtermiņa prasībām.

Apgrozāmie līdzekļi

Apgrozāmie līdzekļi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.5. Krājumi

8. tabula. Krājumi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
5. Krājumi	KB.5.	790 189 913	634 844 460	155 345 453	24.5

Lielākais pieaugums bilances postenī "Krājumi" ir:

- Aizsardzības ministrijai par 182 905 789 *euro* saistībā ar lielākām krājumu iegādēm un lielākiem avansa maksājumiem pārskata gadā par speciālo militāro inventāru, rezerves daļām, pārtikas precēm un inventāru;
- Iekšlietu ministrijai par 1 800 804 *euro* par degvielas, pasu un personu apliecību sagatavju, transportlīdzekļu rezerves daļu, formas tērpu amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm iegādi.

Lielākais samazinājums šajā bilances postenī ir:

- Zemkopības ministrijai par (3 318 097) *euro*, ko būtiski ietekmējis konta "Stratēģiskās rezerves" atlikuma samazinājums par (3 662 056) *euro* atbilstoši Eiropas Komisijas 2018. gada oktobrī pieņemtam lēmumam par intervences krājumos iepirktā sausā vājpiena pulvera krājumu vērtības samazināšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs

(Komisijas Īstenošanas 2018. gada 12. oktobra lēmums (C(2018)6591)) un tā krājumu pārdošana 1 426 545 *euro* vērtībā;

- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai par (21 594 760) *euro*. Pārskata gadā no nemateriālajiem ieguldījumiem uz krājumu sastāvu pārceļtas emisijas kvotas par kopējo summu 18 339 560 *euro*, šīs kvotas pārskata gadā pārvērtētas kopsummā par 61 245 068 *euro*. No krājumu uzskaites izslēgtas emisijas kvotas par kopējo summu 101 345 576 *euro*, kuras pārdotas saskaņā ar valstij piešķirto pārdošanai paredzēto emisijas kvotu izsoles grafiku, ko veic Latvijas Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas dalībnieki (operatori).

Avansa maksājumiem par krājumiem izveidoto uzkrājumu vērtība 2018. gada beigās saskaņā ar:

- ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju ir (459 070) *euro*;
- pašvaldību sniegto informāciju ir (50 395) *euro*.

Bilances posteņi "Krājumi" konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi par krājumiem un attiecīgās saistības.

Informāciju par ministriju un centrālo valsts iestāžu iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem skatīt 4. tabulā, savukārt informāciju par pašvaldību iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem skatīt 5. tabulā.

Piezīme Nr. KB.6. Debitori

9. tabula. Debitori (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
6. Debitori	KB.6.	215 711 391	252 162 615	-36 451 224	-14.5

Lielākās šī bilances posteņa izmaiņas ir samazinājums finanšu bilancē (65 207 075) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido:

- prasību samazinājums par ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda līdzekļiem:
 - pret ERAF (70 360 592) *euro* vērtībā saistībā ar saņemtajiem fonda līdzekļiem no Eiropas Komisijas;
 - pret Kohēzijas fondu (30 040 830) *euro* vērtībā saistībā ar saņemtajiem fonda līdzekļiem no Eiropas Komisijas;
- prasību palielinājums par ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda līdzekļiem:
 - pret ERAF 30 891 220 *euro* vērtībā saistībā ar projektu realizācijai izmaksāto līdzekļu pārsniegumu pār saņemtajiem fonda līdzekļiem no Eiropas Komisijas;
 - pret Sociālo fondu 4 400 042 *euro* vērtībā, jo projektu realizācijai izmaksāti vairāk līdzekļi nekā saņemti no fonda.

Saskaņā ar iestāžu sniegtiem datiem, kas izslēgti konsolidācijā, ja ir starp valsts budžetu un pašvaldību budžeta iestādēm, būtiskas izmaiņas bilances posteņi "Debitori" veido:

- palielinājums par 14 401 333 *euro* – Veselības ministrijai galvenokārt par Nacionālā veselības dienesta pārskata periodā noslēgtiem papildus līgumiem ar stacionāriem par finansējumu aparātūras iegādei un personu ar retām slimībām ārstēšanas nodrošināšanu;

- palielinājums par 10 237 931 *euro* – Aizsardzības ministrijai, kas izveidojies, jo palielinājies neapmaksāto rēķinu īpatsvars, kuriem nav iestājies apmaksas termiņš, un avansā samaksātais pievienotās vērtības nodoklis par nepabeigto būvniecību, pamatojoties uz Pievienotās vērtības nodokļa likuma 142. pantu;
- palielinājums par 7 480 684 *euro* – Izglītības un zinātnes ministrijai galvenokārt prasības par izsniegtām valsts budžeta dotācijām komersantiem, biedrībām, nodibinājumiem un fiziskām personām un prasības par studiju maksu.

Bilances posteņi “Debitori” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējās prasības un attiecīgās saistības.

Būtisku šī bilances posteņa daļu veido pašvaldību prasības par nekustamā īpašuma nodokli.

Atbilstoši pašvaldību sniegtai informācijai 10. tabulā uzrādīta informācija par nekustamā īpašuma nodokļa prasību sadalījumu atbilstoši termiņiem.

10. tabula. Nekustamā īpašuma nodokļa bruto prasību sadalījums atbilstoši kavējuma termiņiem (*euro*)

Nodokļa nosaukums/ termiņš	līdz 1 gadam	1 - 2 gadi	3 - 5 gadi	vairāk nekā 5 gadi
A	1	2	3	4
Nekustamā īpašuma nodoklis par zemi	7 624 615	4 219 545	2 257 584	4 202 355
Nekustamā īpašuma nodoklis par ēkām un būvēm	3 873 283	3 255 644	1 942 561	2 381 758
Nekustamā īpašuma nodoklis par mājokļiem	2 655 635	1 099 042	464 298	701 748
Kopā:	14 153 533	8 574 231	4 664 443	7 285 861

Kopējais piešķirtais nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojums 2018. gadā ir 18 227 662 *euro* atbilstoši pašvaldību sniegtai informācijai. Salīdzinājumā ar 2017. gadu nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojumu apmērs palielinājies par 2 220 978 *euro* jeb 13,9 %.

Lielākie nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojumi piešķirti:

- daudzbērnu ģimenēm un aizbildņu ģimenēm 3 979 896 *euro* vērtībā, kas ir par 114 011 *euro* jeb 2,9 % vairāk nekā 2017. gadā;
- fiziskajām personām, kuras deklarējušas pamata dzīvesvietu Jūrmalas administratīvajā teritorijā līdz pirmstaksācijas gada 31. decembrim, atvieglojumi taksācijas gadā nekustamā īpašuma nodoklim aprēķināti 3 416 587 *euro* vērtībā, kas ir par 750 237 *euro* jeb 28,1 % vairāk kā 2017. gadā;
- speciālajām ekonomiskajām zonām 2 036 083 *euro* vērtībā, kas ir par (183 700) *euro* jeb (8,27) % mazāk kā 2017. gadā.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju debitoriem izveidoto uzkrājumu vērtība 2018. gada beigās ir (333 432 754) *euro*, to sadalījumu atbilstoši uzkrājumu procentuālajam apjomam skatīt 11. tabulā. Salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembri uzkrājumu apjoms prasībām palielinājies par (57 587 288) *euro* jeb 20,9 %.

Būtiskākie uzkrājumu palielinājumi:

- Tieslietu ministrijai par 51 290 354 *euro*, ko galvenokārt veido Uzturētājiem garantiju fonda administrācijas pārskata gadā izveidoto uzkrājumu palielinājums 51 265 335 *euro* vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai par 4 717 499 *euro*, jo pārskata periodā izveidoti uzkrājumi pilnā apmērā prasībām par pārdošanas opcijas līguma neizpildi;

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

- Zemkopības ministrijai par 2 604 746 *euro*, ko ES fondu debitoriem galvenokārt veido Lauku atbalsta dienests.

11. tabula. Informācija par ministriju un centrālo valsts iestāžu uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (*euro*)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					Kopā
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	
A	1	2	3	4	5	6
Debitori	385 699	506 325	1 479 273	4 517 377	326 544 080	333 432 754
Kopā:	385 699	506 325	1 479 273	4 517 377	326 544 080	333 432 754

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju debitoriem izveidoto uzkrājumu vērtība 2018. gada beigās ir (50 947 758) *euro* (skatīt 12. tabulu). Salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembri uzkrājumu apjoms prasībām samazinājies par 267 039 *euro* jeb 0,5 % apmērā.

12. tabula. Informācija par pašvaldību uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (*euro*)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					Kopā
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	
A	1	2	3	4	5	6
Debitori	436 756	667 101	1 788 020	12 546 746	35 509 135	50 947 758
Kopā:	436 756	667 101	1 788 020	12 546 746	35 509 135	50 947 758

Piezīme Nr. KB.7. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

13. tabula. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
7. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem	KB.7.	203 231 273	237 504 096	- 34 272 823	- 14.4

Saskaņā ar iestāžu sniegtajiem datiem, kas izslēgti konsolidācijā, ja konsolidētie atlikumi ir starp valsts budžetu un pašvaldību budžeta iestādēm, lielākās izmaiņas šajā bilances postenī ir:

- Ekonomikas ministrijai samazinājums par (63 225 172) *euro*, tai skaitā (65 701 398) *euro* par AS “Attīstības finanšu institūcijas Altum” līgumu pārklasificēšanu uz ilgtermiņa prasībām;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai samazinājums par (5 380 461) *euro*, ko veido:
 - avansā pārskaitīto transfertu samazinājums par (7 748 469) *euro*;
 - nākamo periodu izdevumu par pakalpojumiem un projektiem palielinājums par 2 146 003 *euro*, tai skaitā projektu finansējums biedrībām un komersantiem palielinājies 5 965 368 *euro* vērtībā un dotācijas komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem – 3 257 296 *euro* vērtībā Emisijas kvotu izsolišanas instrumenta projektu ietvaros;
- Finanšu ministrijai palielinājums par 8 452 116 *euro*, ko ietekmēja:

- izmaksāto avansu (transfertu) palielinājums par 27 455 496 *euro* Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020. gada plānošanas perioda ietvaros;
- samazinājums par 2017. gada beigās veikto avansa maksājumu Eiropas Savienības budžetā (19 595 492) *euro* vērtībā;
- Labklājības ministrijai palielinājums par 39 228 464 *euro*, galvenokārt par avansiem izmaksu organizācijai valsts AS “Latvijas Pasts” un pakalpojumu saņēmējiem pensiju, pabalstu un atlīdzību izmaksu nodrošināšanai 2019.gada sākumā;
- Kultūras ministrijai palielinājums par 9 428 571 *euro*, ko veido:
 - ministrijas veiktie avansa maksājumi 1 594 491 *euro* apmērā valsts AS Valsts nekustamie īpašumi izdevumu segšanai, kas saistīti ar Latvijas Nacionālā Mākslas muzeja, Rakstniecības un mūzikas muzeja un Latvijas Kultūras akadēmijas Rīgas Kino muzeja krātuvju kompleksa aprīkojuma iegādi;
 - ministrijas pārskaitītie avansa maksājumi 2 534 727 *euro* pārējo pasākumu realizācijai, kas 2019. gadā atzīti izdevumos saskaņā ar Kultūras ministrijas 2019. gada 1. marta sēdes lēmumu;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai palielinājums 1 291 171 *euro*, kur būtiskākie izdevumi – dotācijām komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem 1 015 804 *euro*, nedzīvības apdrošināšanas līgumiem 551 688 *euro*, par datorprogrammu un licenču apkalpošanu, uzturēšanu un nomu 365 927 *euro*.

Nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem izveidoto uzkrājumu vērtība 2018. gada beigās saskaņā ar:

- ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju ir (726 552) *euro*;
- pašvaldību sniegto informāciju ir (329 634) *euro*.

Bilances postenī “Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Piezīme Nr. KB.8. Īstermiņa finanšu ieguldījumi

14. tabula. Īstermiņa finanšu ieguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
8.Īstermiņa finanšu ieguldījumi	KB.8.	668 125 697	882 243 478	- 214 117 781	- 24.3
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums kapitālsabiedrību kapitālā		0	335 798	- 335 798	- 100.0
Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā un vērtības samazinājums radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā		67 159	0	67 159	x
Īstermiņa noguldījumi	KB.8.1.	647 500 000	720 000 000	-72 500 000	-10.1
Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa	KB.8.2.	7 684 276	74 144 698	-66 460 422	-89.6
Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros	KB.8.3.	12 758 771	87 718 734	-74 959 963	-85.5
Pārējie īstermiņa finanšu ieguldījumi		35 571	44 248	-8 677	-19.6
Avansi par īstermiņa finanšu ieguldījumiem		79 920	0	79 920	x

Būtiskākie atlikumi un lielākās izmaiņas bilances postenī “Īstermiņa finanšu ieguldījumi” 2018. gadā saistītas ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti.

Piezīme Nr. KB.8.1. Īstermiņa noguldījumi

15. tabula. Īstermiņa noguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-) (1. - 2.)	Procentuālās izmaiņas (3./2. x 100)
A	B	1	2	3	4
Īstermiņa noguldījumi	KB.8.1.	647 500 000	720 000 000	-72 500 000	-10.1
Iekšzemes finanšu sabiedrībās		79 000 000	172 000 000	-93 000 000	-54.1
Ārvalstu finanšu sabiedrībās		568 500 000	548 000 000	20 500 000	3.7

Bilances postenī “Īstermiņa noguldījumi” būtiskākās izmaiņas salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembri veido finanšu bilancē atzīto īstermiņa noguldījumu iekšzemes un ārvalstu finanšu sabiedrībās samazinājums par (72 500 000) euro.

Piezīme Nr. KB.8.2. Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa

Bilances postenī “Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa” uzrādīti konsolidētie valsts budžeta un pašvaldību aizdevumi. Bilances postenis konsolidēts par valsts budžeta aizdevumiem valsts budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un to izveidotām iestādēm un pašvaldībām.

Finanšu bilancē 2018. gada 31. decembrī uzrādīti izveidotie uzkrājumi nedrošiem parādiem par īstermiņa aizdevumiem un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļu (35 571 939) euro vērtībā. Pārskata gadā uzkrājums nedrošiem parādiem samazinājies par 33 571 754 euro, ko galvenokārt veido izveidotā uzkrājuma aktīvu vērtības samazinājumam reversēšana (prasībām par aizdevumu pamatsummu un procentu maksājumiem) to norakstīšanas rezultātā 32 091 972 euro vērtībā.

Valsts budžeta aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā “Valsts budžeta aizdevumi un to struktūra”.

Pašvaldību aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā “Pašvaldību aizdevumi un to struktūra”.

Piezīme Nr. KB.8.3. Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros

Bilances postenī “Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros” 2018. gada 31. decembrī uzskaitīti ieguldījumi 12 758 771 euro vērtībā, ko veido finanšu bilancē atzītie īstermiņa finanšu ieguldījumi:

- iekšzemes finanšu sabiedrību (AS “Reverta”) vērtspapīros īstermiņa daļa 23 457 000 euro vērtībā, kam pilnā apmērā izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības samazinājumam. Salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembri īstermiņa finanšu ieguldījumu iekšzemes finanšu sabiedrību vērtspapīros samazinājušies (5 000 000) euro vērtībā saistībā ar saņemto pamatsummas atmaksu no AS “Reverta”;
- ārvalstu finanšu sabiedrību vērtspapīros 12 758 771 euro vērtībā, ko veido vērtspapīru pamatsumma 12 700 000 euro vērtībā un vērtspapīru prēmija 58 771 euro vērtībā. Salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembri īstermiņa finanšu ieguldījumi ārvalstu

vērtspapīros samazinājušies par (74 959 963) *euro*, jo dzēsta lielākā daļa 2017. gadā iegādāto ārvalstu finanšu sabiedrību vērtspapīru.

Uz 2018. gada 31. decembri viena pašvaldība, kas bija AS “ABLV Bank” klients, sniedza informāciju par pašvaldības ieguldījumu akcijās bilances atlikumu, kas ir nebūtisks attiecībā pret konsolidētajiem finanšu ieguldījumiem un kuriem bilancē izveidoti uzkrājumi 100 % apmērā.

Piezīme Nr. KB.9. Naudas līdzekļi

16. tabula. Naudas līdzekļi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
9. Naudas līdzekļi	KB.9.	984 344 045	667 508 201	316 835 844	47.5

Kopējais naudas līdzekļu atlikums pārskata gada beigās ir 984 344 045 *euro*, tai skaitā būtiskākie atlikumi ir Valsts kases naudas līdzekļu atlikumi finanšu sabiedrībās 705 776 289 *euro* vērtībā un pašvaldību budžeta līdzekļu atlikumi kredītiestādēs 233 408 729 *euro* vērtībā.

Kopējās naudas līdzekļu izmaiņas pārskata gadā ir palielinājums par 316 835 844 *euro*, tai skaitā lielākais:

- palielinājums 332 942 005 *euro* par Valsts kases naudas līdzekļu atlikumu izmaiņām;
- samazinājums (22 056 340) *euro* par pašvaldību līdzekļu kredītiestādēs atlikumu izmaiņām.

2018. gada 13. februārī ASV Valsts kases departaments (FinCEN jeb Finanšu noziegumu apkarošanas institūcija) publicēja paziņojumu, ka Latvijas komercbanka AS “ABLV Bank” rada bažas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Saskaņā ar šo ziņojumu un, izpildot ECB instrukcijas, Finanšu un kapitāla tirgus komisija apturēja AS “ABLV Bank” darbību un 2018. gada 12. jūnijā pieņēma lēmumu atļaut AS “ABLV Bank” sākt pašlikvidācijas procesu. 2018. gada martā AS “Citadele banka” uzsāka valsts garantēto noguldījumu kompensāciju AS “ABLV Bank” klientiem. Garantētā atlīdzība attiecas uz fiziskām un juridiskām personām, arī uz Latvijas valsts un pašvaldību iestāžu kontiem bankā (ja šo iestāžu budžets nepārsniedz 500 000 *euro*). 2018.gada 18.jūnijā stājās spēkā likvidējamās ABLV Bank AS vispārējie likvidācijas noteikumi. Uz 2018. gada 31. decembri pašvaldības, kas bija AS “ABLV Bank” klienti, sniegušas informāciju par līdzekļu atlikumiem, kas palika kredītiestādē un kas ir ļoti nebūtiski attiecībā pret konsolidēto naudas līdzekļu atlikumu 2018. gada 31. decembrī.

Bilances posteņi “Naudas līdzekļi” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļi Valsts kases kontos un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē reģistrētās attiecīgās saistības par klientu kontu atlikumiem un noguldījumiem Valsts kases kontos.

Pašu kapitāls

Pašu kapitāla bilances posteņu atlikumi uzrādīti konsolidētajā pašu kapitāla (neto aktīvu) pārskatā.

Piezīme Nr. KB.10. Rezerves

17. tabula. Rezerves (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
1. Rezerves	KB.10.	193 244 395	188 360 301	4 884 094	2.6

Būtiskākās šī posteņa izmaiņas veido konsolidējot Ekonomikas, Finanšu un Zemkopības ministrijas ieguldījumu AS "Attīstības finanšu institūcija Altum", pēc izmaksu metodes novērtētā ieguldījuma pārrēķins pielietojot pašu kapitāla metodi un saskaņā ar to, ka kapitālsabiedrības pašu kapitālā ir notikušas izmaiņas, kas nav iekļautas kapitālsabiedrības peļņas vai zaudējuma aprēķinā, tad šīs izmaiņas atzītas konsolidētās bilances pārējās rezervēs 11 206 681 euro vērtībā.

Piezīme Nr.KB.11. Budžeta izpildes rezultāti

18. tabula. Budžeta izpildes rezultāti (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
2. Budžeta izpildes rezultāti	KB.11.	11 134 068 269	11 069 295 715	64 772 554	0.6
Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts	KB.11.1.	11 069 471 470	10 056 811 911	1 012 659 559	10.1
Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	KB.11.2.	64 596 799	1 012 483 804	-947 887 005	-93.6

Piezīme Nr. KB.11.1. Iepriekšējo pārskata gada budžeta izpildes rezultāts

2018. gadā nav bijušas būtiskas izmaiņas normatīvos aktos, kas nosaka grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu budžeta iestādēs, kas būtiski ietekmētu bilances posteņi "Iepriekšējo pārskata gada budžeta izpildes rezultāts".

Konsolidētajā bilancē no bilances posteņa "Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts" uz posteņi "Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts" veikta pārklasifikācija 175 755 euro vērtībā par Ekonomikas ministrijas bilancē uzrādīto pārskata gada izpildes rezultātu, kas atzīstams kā iepriekšējo pārskatu gadu budžeta izpildes rezultāts.

Lielākās iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāta izmaiņas:

- palielinājums ir:
 - ministrijām – Labklājības ministrijai, Finanšu ministrijai un Aizsardzības ministrijai;
 - pašvaldībām – Rīgas pilsētai, Auces novadam un Jūrmalas pilsētai.
- samazinājums ir:
 - atzīts finanšu bilancē, Ekonomikas ministrijai, Izglītības un zinātnes ministrijai un Ārlietu ministrijai;
 - pašvaldībām – Saldus novadam, Rēzeknes pilsētai un Liepājas pilsētai.

Piezīme Nr. KB.11.2. Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts

2018. gadā nav bijušas būtiskas izmaiņas normatīvos aktos, kas nosaka grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu budžeta iestādēs, kas būtiski ietekmētu bilances posteņi "Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts". Vienlaikus Zemkopības ministrija 2018. gadā atzinusi bilancē pazemes

aktīvus (Valsts AS “Latvijas valsts meži” turējumā nodoto zemju dzīlēs esošo pazemes aktīvu derīgo izrakteņu atradņu krājumus), kas palielināja budžeta izpildes rezultātu 3 835 731 720 *euro* vērtībā, un kas notikumu pēc bilances datuma rezultātā ir samazināts (3 748 250 298) *euro* vērtībā (skatīt piezīmi Nr. KB.2.4.).

Lielākās pārskata gada budžeta izpildes rezultāta izmaiņas:

- palielinājums ir:
 - ministrijām – Zemkopības ministrijai, Labklājības ministrijai, Finanšu ministrijai un Aizsardzības ministrijai;
 - pašvaldībām – Liepājas pilsētai Valmieras pilsētai un Rēzeknes pilsētai;
- samazinājums ir:
 - finanšu bilancē, Ekonomikas ministrijai, Iekšlietu ministrijai, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un Tieslietu ministrijai;
 - pašvaldībām – Rīgas pilsētai, Auces novadam un Vecumnieku novadam.

Detalizēti bilances postenis “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” skaidrots konsolidētajā finansiālās darbības pārskatā un tā skaidrojumā.

Piezīme Nr. KB.12. Uzkrājumi

19. tabula. Uzkrājumi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
IV. Uzkrājumi	KB.12.	8 382 446	15 106 374	-6 723 928	-44.5

Būtiskākās šī posteņa izmaiņas veido:

- Veselības ministrijai samazinājums (4 533 293) *euro*, kas skaidrojams ar to, ka 2018. gadā mainījusies ģimenes ārstu gada darbības novērtējuma un par kvalitātes rādītājiem izmaksājamo naudas summu aprēķina un apmaksas kārtība, kā rezultātā uzkrājumi izslēgti no uzskaites;
- Jūrmalas pilsētas pašvaldībai samazinājums (1 303 926) *euro* pamatā saistīts ar izveidoto uzkrājuma apmēru samazinājumu par kopējo vērtību (1 320 246) *euro* un to iekļaušanu pārskata perioda pārējos ieņēmumos, pamatojoties uz tiesu spriedumiem par prasību noraidīšanu, lēmumiem par tiesvedības lietas izbeigšanu vai atteikumiem ierosināt kasācijas tiesvedību.

Kreditori

Kreditori konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem debitoru, avansa maksājumu un kreditoru atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.13. Ilgtermiņa saistības

20. tabula. Ilgtermiņa saistības (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
5. Ilgtermiņa saistības	KB.13.	15 735 870 247	14 955 562 735	780 307 512	5.2
Ilgtermiņa aizņēmumi	KB.13.1.	708 507 819	1 343 368 553	-634 860 734	-47.3

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa	KB.13.2.	8 057 915 088	7 019 957 264	1 037 957 824	14.8
Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem	KB.13.3.	241 978 839	270 296 004	-28 317 165	-10.5
Ilgtermiņa uzkrātās saistības		297 357 287	311 945 332	-14 588 045	-4.7
Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.13.4.	160 233 522	65 299 015	94 934 507	145.4
Pārējās ilgtermiņa saistības		6 269 877 692	5 944 696 567	325 181 125	5.5

Piezīme Nr. KB.13.1. Ilgtermiņa aizņēmumi

Bilances postenis konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

Būtiskas šī bilances posteņa izmaiņas veido finanšu bilancē atzītais samazinājums no:

- patiesās vērtības izmaiņām valsts budžeta (Valsts kases) parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas darījumiem par (43 482 927) *euro*;
- samazinājums par ilgtermiņa aizņēmumu atmaksu un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļas pārklasificēšanu uz īstermiņa saistībām par (595 251 359) *euro*, ko veido:
 - ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļas reklasifikācijas palielinājums par (487 185 479) *euro* – saistībā ar 2019. gadā paredzētajām aizņēmumu atmaksām. Lielākā no atmaksām plānota Eiropas Komisijai 500 000 000 *euro* vērtībā;
 - ilgtermiņa aizņēmumu atmaksas par (111 987 797) *euro* vērtībā. Lielākās aizņēmumu atmaksas veiktas Pasaules Bankai 80 000 000 *euro* vērtībā, Ziemeļu Investīciju bankai 22 621 226 *euro* vērtībā un Eiropas Investīciju bankai 5 394 941 *euro* vērtībā;
 - iegrāmatotās valūtas kursu svārstības 3 283 614 *euro* vērtībā (galvenokārt XDR valūtas kursa izmaiņu rezultātā);
 - ilgtermiņa aizņēmumu uzkrāto saistību (diskonta) izmaiņas par 638 303 *euro*.

Saskaņā ar iestāžu sniegtajiem datiem, kas izslēgti konsolidācijā, ja ir starp valsts budžetu un pašvaldību budžeta iestādēm, būtisks palielinājums bilances postenī “Ilgtermiņa aizņēmumi” ir:

- Rīgas pilsētas pašvaldībai palielinājums 16 507 525 *euro* skaidrojams ar jaunu aizņēmumu no Valsts kases 36 378 754 *euro*, kā arī ilgtermiņa saistību daļa 18 860 308 *euro* apmērā pārgrāmatota uz īstermiņa saistībām atbilstoši līgumos noteiktajiem atmaksas grafikiem;
- Dobeles novada pašvaldībai palielinājums 12 486 575 *euro* skaidrojams ar to, ka 2018. gadā saņemti jauni aizņēmumi 14 061 976 *euro* apmērā;
- Valmieras pilsētas pašvaldībai palielinājums 10 484 964 *euro*, jo 2018. gadā saņemti 10 jauni aizņēmumi 11 728 768 *euro* apmērā;
- Rēzeknes pilsētas pašvaldībai palielinājums 10 300 604 *euro* skaidrojams ar to, ka 2018. gadā saņemti jauni aizņēmumi – 12 647 298 *euro* apmērā;
- Izglītības un zinātnes ministrijai par 9 544 335 *euro* Rīgas Tehniskās universitātes projektu finansējuma nodrošināšanai.

Detalizēti skaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī, kas saistīti ar atvasinātu finanšu instrumentu izmantošanu, sniegti sadaļā “Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti”.

Informācija par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī atklāta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā, 4. un 5. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.13.2. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa

Izmaiņas bilances postenī veido finanšu bilancē uzskaitītās emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļas palielinājums par 1 037 957 824 *euro*. 2018. gada 31. decembrī emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa ir 8 057 915 088 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido eiroobligāciju emisija 1 000 000 000 *euro* vērtībā.

21. tabula. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa	FB.13.2	8 057 915 088	7 019 957 264	1 037 957 824	14.79
Emitētie ilgtermiņa iekšējā parāda valsts vērtspapīri		765 703 909	822 058 374	- 56 354 465	- 6.86
tai skaitā krājobligācijas un termiņuzturēšanās atļauju vērtspapīri		14 368 430	13 079 048	1 289 382	9.86
Emitētie ilgtermiņa ārējā parāda valsts vērtspapīri		7 292 211 179	6 197 898 890	1 094 312 289	17.66

Informācija par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī atklāta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā un 5. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.13.3. Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem

Lielāko šī posteņa samazinājumu (28 562 434) *euro* vērtībā veido Rīgas pilsētas pašvaldības ilgtermiņa saistību pret AS “Transport Systems” par Dienvidu tilta būvniecību daļas pārgrāmatošanu uz īstermiņa saistībām atbilstoši līgumos noteiktajiem atmaksas grafikiem.

Bilances postenī “Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Piezīme Nr. KB.13.4. Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Bilances posteņa palielinājumu 94 934 507 *euro* vērtībā galvenokārt veido finanšu bilancē uzskaitītie saņemtie līdzekļi no siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu pārdošanas izsolēm 101 345 576 *euro* un uz īstermiņa nākamo periodu ieņēmumiem pārklasificētie ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotām (9 263 440) *euro* apmērā, kā arī korekcijas rezultātā uz ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumiem pārklasificētie īstermiņa nākamo periodu ieņēmumi par Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu 3 665 279 *euro* apmērā. Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi par Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu uz 2017.gada 31.decembri tika uzrādīti 0 *euro* vērtībā.

Saskaņā ar iestāžu sniegtajiem datiem, kas izslēgti konsolidācijā, ja tie ir konsolidējamie atlikumi starp budžeta iestādēm, lielākais bilances posteņa “Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” pieaugums ir:

- Izglītības un zinātnes ministrijai par 10 398 000 *euro* – avansā saņemtais finansējumu no CFLA projektu īstenošanai, lielākais no tiem Rīgas Tehniskās universitātes infrastruktūras attīstības projektiem 7 286 946 *euro* vērtībā;
- Jelgavas pilsētas pašvaldībai par 8 969 360 *euro*, galvenokārt par avansā saņemtiem transfertiem par Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētiem projektiem (pasākumiem) 8 954 000 *euro*;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai par 5 103 742 *euro*, ko veido no CFLA avansā saņemtie transferti projektu realizācijai, lielākais no tiem – Salu tilta kompleksa atjaunošana 4 609 372 *euro*.

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielākais samazinājums šajā bilances postenī ir Rēzeknes pilsētas pašvaldībai (4 838 043) *euro* par 2017. gadā saņemtiem avansiem, kas pārgrāmatoti uz īstermiņa saistībām, un pārskata gadā saņemto avansu saskaņā ar noslēgto finansēšanas līgumu par nacionālas nozīmes izglītības centra attīstību.

Bilances postenī “Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” konsolidētais valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Piezīme Nr. KB.14. Īstermiņa saistības

22. tabula. Īstermiņa saistības (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
6. Īstermiņa saistības	KB.14.	2 491 084 074	2 325 510 171	165 573 903	7.1
Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa	KB.14.1.	606 859 721	132 063 024	474 796 697	359.5
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa	KB.14.2.	376 748 922	765 673 246	-388 924 324	-50.8
Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem	KB.14.3.	147 803 946	124 695 583	23 108 363	18.5
Īstermiņa uzkrātās saistības		583 220 391	553 684 012	29 536 379	5.3
Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)	KB.14.4.	38 125 541	32 562 556	5 562 985	17.1
Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi	KB.14.5.	43 127 377	38 473 253	4 654 124	12.1
Pārējās īstermiņa saistības		529 789 566	542 024 048	-12 234 482	-2.3
Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.14.6.	165 408 610	136 334 449	29 074 161	21.3

Piezīme Nr. KB.14.1. Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa

Bilances postenis konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

Būtiskāko palielinājumu šajā bilances postenī veido finanšu bilancē atzītais ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa palielinājums par 487 185 479 *euro* – īstermiņa daļas reklasifikācijas rezultātā, saistībā ar 2019. gadā paredzētajām aizņēmumu atmaksām (lielākā no tām Eiropas Komisijai 500 000 000 *euro* vērtībā).

Saskaņā ar iestāžu sniegtiem datiem, kas izslēgti konsolidācijā, ja ir starp valsts budžetu un pašvaldību budžeta iestādēm, bilances posteņa "Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa" pieaugums galvenokārt saistīts ar aizņēmumu atmaksu un ilgtermiņa saistību īstermiņa daļas pārgrāmatošana uz īstermiņa saistībām atbilstoši līgumos noteiktajiem atmaksas grafikiem, tai skaitā būtiskās izmaiņas:

- Valkas novada pašvaldībai par 2 150 368 *euro*;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai par 1 963 064 *euro*.

Izglītības un zinātnes ministrijai šī bilances posteņa atlikums samazinājies par (12 435 071) *euro*, refinansējot ar OP Corporate Bank plc. noslēgto aizdevuma līgumu Rīgas Tehniskās universitātes infrastruktūras attīstīšanai un citiem augstskolas projektiem.

Informācija par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī atklāta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā, 4. un 5. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.2. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa

23. tabula. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa (*euro*)

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa	376 748 922	765 673 246	-388 924 324	-50.8
Emitētie iekšējā parāda valsts vērtspapīri	376 748 922	365 689 084	11 059 838	3.0
tai skaitā emitētie īstermiņa valsts vērtspapīri	1 900	0	1 900	x
tai skaitā īstermiņa krājobligācijas	1 900	0	1 900	x
tai skaitā emitēto ilgtermiņa iekšējā parāda valsts vērtspapīru īstermiņa daļa	376 747 022	365 689 084	11 057 938	3.0
tai skaitā ilgtermiņa krājobligāciju īstermiņa daļa	274 102	289 718	-15 616	-5.4
Emitēto ilgtermiņa ārējā parāda valsts vērtspapīru īstermiņa daļa	0	399 984 162	-399 984 162	-100.0

Informācija par šo bilances posteni sniegta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā un 4. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.3. Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

Lielākais palielinājums šajā bilances postenī ir:

- Izglītības un zinātnes ministrijai par 5 201 029 *euro*, galvenokārt par Latvijas Universitātes aizturēto maksājumu par summu 3 845 294 *euro* būvdarbu veikšanai (saskaņā ar līguma nosacījumiem);
- Aizsardzības ministrijai par 4 016 275 *euro*, tai skaitā par būvdarbiem, komunālajiem pakalpojumiem nomātajās telpās sabiedroto nodrošināšanai, transporta pakalpojumiem speciālo operāciju rajonā, degvielas un citu preču iegādi;
- Satiksmes ministrija par 3 633 570 *euro* par darbuņēmēju izpildītiem, bet vēl neapmaksātiem, autoceļu uzturēšanas darbiem decembra mēnesī.

Lielākais samazinājums šajā bilances postenī ir Veselības ministrijai par (5 035 581) *euro*, galvenokārt par veselības aprūpes pakalpojumiem, kas sniegti Latvijas Republikas iedzīvotājiem, uzturoties ES, Eiropas Ekonomiskās zonas dalībvalstīs.

Bilances posteņi “Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Piezīme Nr. KB.14.4. Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)

Šī bilances posteņa palielinājumu veido saistības par aprēķināto un pārskata gada beigās neizmaksāto darba samaksu 2018. gada decembrī. Būtiskākais palielinājums bijis Aizsardzības ministrijai – 1 178 353 *euro*, Iekšlietu ministrijai – 764 202 *euro*, Rīgas pilsētas pašvaldībai – 954 069 *euro*.

Piezīme Nr. KB.14.5. Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi

Lielākais palielinājums šajā bilances posteņī bijis saistībām par valsts sociālās apdrošināšanas obligātām iemaksām 2 935 050 *euro* un par pievienotās vērtības nodokli 1 821 134 *euro*, tai skaitā būtiskākais palielinājums ir Aizsardzības ministrijai par 2 077 654 *euro*, kuru veido 2018. gada decembrī aprēķinātie, bet valsts budžetā 2019. gada janvārī samaksātie nodokļi, tai skaitā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas 988 465 *euro* apmērā un pievienotās vērtības nodoklis 768 348 *euro* apmērā.

Bilances posteņi “Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Piezīme Nr. KB.14.6. Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Saskaņā ar iestāžu sniegtajiem datiem, kas izslēgti konsolidācijā, ja tie ir starp budžeta iestādēm, lielākais bilances posteņa “Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” pieaugums ir:

- Zemkopības ministrijai par 18 226 960 *euro*, ko būtiski ietekmējis 2018. gada 31. decembrī Zemkopības ministrijai deponēto līdzekļu kontā (līdz to ieplānošanai budžetā) ieskaitītie Eiropas Savienības Solidaritātes fonda līdzekļi 17 730 519 *euro* vērtībā, kas paredzēti 2017. gada spēcīgo lietavu un to izraisīto plūdu radīto seku novēršanai;
- Aizsardzības ministrijai par 8 895 554 *euro*, būtiskākais palielinājums 8 755 840 *euro* par dāvinājumā saņemtajiem krājumiem;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai par 3 925 074 *euro* par Eiropas Savienības politiku instrumentu un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, kuri attiecas uz nākamo plānošanas periodu, lielākie no tiem Kurzemes plānošanas reģionam 2 120 767 *euro*;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai par 3 360 068 *euro* saistībā ar Kultūras un sporta centra SIA “Daugavas stadions” ERAF līdzfinansējuma daļas avansa maksājumu par Daugavas stadiona projektu 2 638 290 *euro* vērtībā.

Būtiskāko samazinājumu šajā bilances posteņī veido finanšu bilancē atzītais samazinājums par (8 548 583) *euro*. Samazinājumu veido projektu finansēšanai izmantotie līdzekļi no siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu līdzekļiem (12 233 303) *euro* vērtībā un Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta (1 913 441) *euro*, kā arī no ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumiem pārklasificētie īstermiņa nākamo periodu ieņēmumi par siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotām 9 263 440 *euro* apmērā un korekcijas rezultātā uz ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumiem pārklasificētie īstermiņa nākamo periodu ieņēmumi par Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu (3 665 279) *euro* apmērā.

Bilances postenī “Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Zebilance

Zebilances aktīvi

Piezīme Nr. KB.15. Nomātie aktīvi

24. tabula. Nomātie aktīvi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Nomātie aktīvi	KB.15.	191 929 200	189 814 783	2 114 417	1.1

Būtiskas izmaiņas zebilances postenī “Nomātie aktīvi” pārskata periodā nav izveidojušās.

Piezīme Nr. KB.16. Zebilances aktīvi

25. tabula. Zebilances aktīvi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Zebilances aktīvi	KB.16.	493 125 467	424 401 963	68 723 504	16.2
Iespējamie aktīvi	KB.16.1.	134 334 937	112 205 009	22 129 928	19.7
Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu	KB.16.2.	134 747 920	97 219 159	37 528 761	38.6
Saņemamie līgumsodi un naudas sodi	KB.16.3.	13 110 429	24 710 401	-11 599 972	-46.9
Prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem	KB.16.4.	1 400 816	2 431 293	-1 030 477	-42.4
Citi zebilances aktīvi	KB.16.5.	209 317 765	187 558 032	21 759 733	11.6
Atvasinātie finanšu instrumenti		213 600	278 069	-64 469	-23.2

Piezīme Nr. KB.16.1. Iespējamie aktīvi

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielākais palielinājums zebilances postenī “Iespējamie aktīvi” ir:

- Valmieras pilsētas pašvaldībai par 25 230 407 euro saistībā ar projektu “Vieglatlētikas manēžas un stadiona izbūve Jāņa Daliņa ielā 2, Valmierā” un “Valmieras pilsētas Rietumu industriālās maģistrāles attīstība – Leona Paegles ielas savienojums ar TEN – T tīklu”;
- Liepājas pilsētas pašvaldībai par 14 117 368 euro, galvenokārt iekļaujot zemi zem jūras piekrastes ūdeņiem 15 122 326 euro vērtībā, pamatojoties uz Valsts zemes dienesta informāciju “Par jūras piekrastes ūdeņiem”;
- Aizsardzības ministrijai par 10 440 840 euro, galvenokārt par noliktavās saņemtiem materiāltehniskajiem līdzekļiem no ārvalstīm 20 342 636 euro vērtībā līdz to izvērtēšanai

un atzīšanai aktīvu sastāvā un (10 047 836) *euro* vērtībā bilancē iekļauti ar ASV valdības finansiālu atbalstu NBS Aviācijas bāzē Lielvārdē un Ādažu militārajā bāzē uzbūvētie un lietošanā nodotie objekti infrastruktūras attīstības projektu ietvaros.

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielākais samazinājums šajā zebilances postenī ir Veselības ministrijai par (25 206 555) *euro*, izslēdzot kapitālsabiedrību pamatkapitālā ieguldītos pamatlīdzekļus.

Piezīme Nr. KB.16.2. Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu

Šī zebilances posteņa palielinājumu par 37 626 135 *euro* būtiski ietekmē Ekonomikas ministrijas atzītās paredzamās dividenžu iemaksas budžetā no AS “Latvenergo” par 2018. gadu – 132 936 416 *euro* atbilstoši likuma “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020. gadam” 22. pantam un 807 585 *euro* paredzamās dividenžu iemaksas budžetā no AS “Rīgas siltums” par 2018. gadu saskaņā ar likuma “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2018., 2019. un 2020. gadam” 24. pantu.

Piezīme Nr. KB.16.3. Saņemamie līgumsodi un naudas sodi

Zebilances posteņa lielākais samazinājums atzīts finanšu bilancē (10 501 065) *euro* vērtībā, jo saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību un finanšu ministra rīkojumu norakstītas visas pret SIA “Latagra” uzskaitītās prasības.

Piezīme Nr. KB.16.4. Prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem

Zebilances posteņa samazinājumu galvenokārt veidoja Zemkopības ministrijas pārskata gadā norakstītais AS “Banka Baltija” parāds 932 171 *euro* vērtībā (uzņēmums likvidēts maksātnespējas procesa rezultātā) un norakstītais Lavany Investment Inc parāds 115 000 USD vērtībā (ekvivalents 95 889 *euro* pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa pārskata gada sākumā), ko 2003. gada 1. maijā Lauku atbalsta dienests pārņēma no BO VAS “Tirgus intervences aģentūra”.

Piezīme Nr. KB.16.5. Citi zebilances aktīvi

Atbilstoši iestāžu sniegtai informācijai lielākais palielinājums zebilances postenī “Citi zebilances aktīvi” ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai par 35 034 965 *euro*, kas veidojas darījumu ar emisijas kvotām rezultātā.

Lielākais samazinājums ir Ekonomikas ministrijai par (8 403 698) *euro*, ko veido uz valsts vārda valsts AS “Privatizācijas aģentūra” vai Ekonomikas ministrijas personā reģistrētie nekustamie īpašumi, kuri nodoti valdījumā pircējiem, kuru īpašuma tiesības nav pārreģistrētas zemesgrāmatā, un finanšu bilancē (2 501 527) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido prasību norakstīšana saskaņā ar finanšu ministra rīkojumu.

Zemilances pasīvi**Piezīme Nr. KB.17. Zemilances pasīvi**

26. tabula. Zemilances pasīvi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Zemilances pasīvi	KB.17.	4 081 537 930	3 290 711 363	790 826 567	24.0
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem	KB.17.1.	2 070 987 084	1 731 354 649	339 632 435	19.6
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	KB.17.2.	695 109 768	442 640 643	252 469 125	57.0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu	KB.17.3.	43 527 618	24 723 865	18 803 753	76.1
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	KB.17.4.	8 681 247	6 706 824	1 974 423	29.4
Nākotnes nomas maksājumi	KB.17.5.	10 336 799	43 147 903	-32 811 104	-76.0
Izsniegtie galvojumi	KB.17.6.	547 466 119	381 545 422	165 920 697	43.5
Citas zemilances saistības		704 062 838	658 790 363	45 272 475	6.9
Atvasinātie finanšu instrumenti		1 366 457	1 801 694	-435 237	100.0

Piezīme Nr. KB.17.1. Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielāko palielinājumu zemilances postenī "Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem" veido:

- Finanšu ministrija par 265 366 153 euro saistībā ar noslēgtiem līdzfinansēšanas līgumiem ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētajiem projektiem 2014. – 2020. gada plānošanas periodā
- Zemkopības ministrija par 33 953 730 euro saistībā ar noslēgtiem ES ELFLA, ELGF fondu projektos līdzfinansēšanas līgumiem 2014. – 2020. gada plānošanas periodā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija par 21 225 733 euro. Būtiskākās izmaiņas veidojas Valsts vides dienestam par nākotnes maksājumiem saskaņā ar noslēgtajiem ilgtermiņa līgumiem (līdz 2023. gadam) ar SIA "Inčukalns EKO" un Vilgerts Zvērinātu advokātu biroju par ERAF projekta "Vēsturiski piesārņoto vietu "Inčukalna sērskābā gudrona diķi" sanācija, II posms" 17 379 845 euro un par ERAF

projektu 2014. – 2020. gadam un “Pārrobežu sadarbības programmu darbības nodrošināšanas projekti un pasākumi 2014. – 2020. gadam” noslēgtiem līgumiem.

Lielāko samazinājumu zebilances posteņi “Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem” veido:

- Labklājības ministrija par (40 540 366) *euro*, tai skaitā apstiprinot ESF projekta “Jauniešu garantijas” un ESF projekta “Subsidētās darbavietas bezdarbniekiem” nākotnes saistības;
- Satiksmes ministrija par (25 038 621) *euro* par autoceļu rekonstrukciju.

Piezīme Nr. KB.17.2. Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju šī zebilances posteņa lielāko palielinājumu veido:

- Aizsardzības ministrija par 185 146 895 *euro*, tai skaitā par speciālā militārā inventāra iegādi, pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegādi un izveidošanu un par būvniecības projektēšanu, autoruzraudzību, tehnisko projektu izstādi un būvdarbiem;
- Finanšu ministrija par 39 437 325 *euro* par nākotnes maksājumiem valsts AS Valsts nekustamie īpašumi kapitālieguldījumiem valsts nekustamajos īpašumos saskaņā ar likumu par valsts budžetu;
- Rīgas pilsētas pašvaldība par 90 094 511 *euro* – par Mežaparka Lielās estrādes pārbūves darbiem – 35 707 507 *euro*, par Salu tilta kompleksa pārbūves darbiem – 15 974 518 *euro* un par jaunu mācību korpusa būvprojekta izstrādi, autoruzraudzību un būvniecību Rīgas Zolitūdes ģimnāzijai un Rīgas Klasiskajai ģimnāzijai – 14 154 237 *euro*.

Lielāko samazinājumu šajā posteņī veido:

- Iekšlietu ministrija par (25 265 621) *euro*, tai skaitā veikta robežas infrastruktūras izbūve un gaisa kuģu parka atjaunošana un realizēti citi iepriekšējos periodos noslēgtie līgumi;
- Izglītības un zinātnes ministrija par (19 187 671) *euro*, galvenokārt par Latvijas Universitātes noslēgtiem līgumiem par ES ERAF finansētu projektu realizāciju, tai skaitā LU Zinātņu centra būvniecību;
- Daugavpils pilsētas pašvaldība par (22 362 328) *euro* par būvprojektu, tehnisko projektu un būvdarbu veikšanu;
- Ventpils pilsētas pašvaldība (15 294 662) *euro*, ko galvenokārt veido paredzamo būvniecības procesu līgumsaistību uzskaitē (tai skaitā Ventpils Mūzikas vidusskolas ēkas būvniecība (10 444 332) *euro* vērtībā un Alternatīva tranzītmarsruta izveide TEN – T tīklam Ventpilī (2 526 219) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.3. Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju šī zebilances posteņa lielāko palielinājumu veido:

- Iekšlietu ministrija par 10 805 381 *euro*, tai skaitā 11 652 417 *euro* apmērā noslēgts deleģēšanas līgums par uzticamības pakalpojumu sniegšanu ar valsts AS “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs”;

- Finanšu ministrija par 5 560 749 *euro*, kas saistīts ar VID noslēgtiem līgumiem par informācijas sistēmu pilnveidošanu, uzturēšanu un garantijas nodrošināšanu;
- Balvu novada pašvaldība par 4 395 869 *euro*, tai skaitā projektam “Kultūras un atpūtas centra renovācija Balvos” – 2 969 719 *euro*, Balvu novada pagasta ceļu rekonstrukcijai – 518 776 *euro* un Balvu Valsts ģimnāzijā – 1 317 153 *euro*.

Lielāko samazinājumu šajā postenī veido Ventspils pilsētas pašvaldība par (7 058 016) *euro* galvenokārt par plānoto aizņēmumu nesaņemtās daļas izmaiņām saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem ar Valsts kasi investīciju projektu realizācijai.

Piezīme Nr. KB.17.4. Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti

Lielākās izmaiņas šajā zembilances postenī veido Finanšu ministrija par 1 032 489 *euro*, galvenokārt par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas periodā līdzfinansētajos projektos apstiprinātiem avansu maksājumu pieprasījumiem.

Piezīme Nr. KB.17.5. Nākotnes nomas maksājumi

Lielāko samazinājumu šajā zembilances postenī veido Kultūras ministrija par (32 546 518) *euro*, galvenokārt samazinoties Latvijas Nacionālā mākslas muzeja nākotnes nomas maksājumiem, kas saistīti ar līguma nosacījumu izmaiņām.

Piezīme Nr. KB.17.6. Izsniegtie galvojumi

Lielākās izmaiņas šajā zembilances postenī veido finanšu bilancē atzītie valsts galvojumaņēmēju saņemtie kredīti 198 245 084 *euro* vērtībā, tai skaitā portfeļinvestīciju galvojumu darījumu sākotnējā atzīšana 191 973 906 *euro* vērtībā, lai nodrošinātu pārskatos par valsts galvojumiem sniegtās informācijas saskaņošanu ar grāmatvedības uzskaites datiem.

Likums “Par valsts budžetu 2018. gadam” atļāva finanšu ministram pārņemt valsts SIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, valsts SIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”, valsts SIA “Slimnīca “Ģintermuiža””, valsts SIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” un SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” valsts vārdā galvotās saistības līdz 150 692 062 *euro*, saglabājot prasījuma tiesības pret minētajām kapitālsabiedrībām.

Finanšu ministrs 2017. gadā pārņēma piecu veselības aprūpes iestāžu valsts vārdā galvotās saistības, saglabājot prasījuma tiesības pret minētajām kapitālsabiedrībām. Uz 2017. gada 31. decembri iepriekš minētie veselības aprūpes iestāžu valsts galvojumi izsniegti kopumā 145 186 104 *euro* vērtībā, savukārt uz 2018. gada 31. decembri 139 680 148 *euro* vērtībā.

Veselības ministrija 2018. gadā atzina pamatkapitāla palielinājumu 10 141 590 *euro* vērtībā sekojošās kapitālsabiedrībās – SIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, valsts SIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”, valsts SIA “Slimnīca “Ģintermuiža””, valsts SIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” un SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”.

No kopējā valsts sniegto galvojumu portfeļa 2018. gadā ir izpildīts galvojums vienam valsts galvojuma saņēmējam – Rojas ostas pārvalde. Rojas ostas pārvalde kopš 2008. gada beigām nespēja veikt valsts galvotā aizņēmuma procentu un pamatsummas maksājumus. Rojas ostas pārvaldes valsts galvotā aizņēmuma atlikums ir 0,1 % no valsts sniegto galvojumu portfeļa.

Pārskata periodā pašvaldību kapitālsabiedrības, kas nodarbojas ar atkritumu apsaimniekošanu, sākotnēji izstrādātais attīstības plāns nav realizējies atbilstoši plānotam un finanšu situācija pasliktinājusies. Atkritumu apsaimniekošanas kapitālsabiedrības valsts galvotā aizņēmuma atlikums ir 0,4 % no valsts sniegto galvojumu portfeļa.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju 27. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

27. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (euro)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+5.+6.+7.)	Līguma summa, kas maksājama						turpmākajos gados
		2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	2022. gadā	2023. gadā		
A	1	2	3	4	5	6	7	
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	1 917 217 606	922 659 640	496 519 445	262 613 502	176 211 343	56 705 757	2 507 919	
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem, tai skaitā	430 063 235	166 252 162	121 109 455	70 966 377	34 135 431	28 270 121	9 329 689	
<i>Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana</i>	170 911 510	77 641 039	56 216 425	21 310 615	6 456 136	5 776 086	3 511 209	
<i>Speciālā militārā inventāra iegāde un izveidošana</i>	126 355 700	49 665 880	28 976 217	16 879 000	16 368 571	14 466 032	0	
<i>Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana</i>	132 796 025	38 945 243	35 916 813	32 776 762	11 310 724	8 028 003	5 818 480	
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu ⁸	254 720 520	97 370 614	55 985 705	37 958 262	25 565 518	13 338 578	24 501 843	
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	8 114 944	8 114 944	0	0	0	0	0	
Citas zembilances saistības	228 137 587	43 677 989	28 658 217	24 789 125	18 377 511	16 412 121	96 222 624	

⁸ Norāda informāciju par nākotnes maksājumiem un saistībām atbilstoši noslēgtajiem līgumiem un citiem tiesiskajiem instrumentiem – kopējo darījuma summu un tās sadalījumu pa termiņiem. Zembilancē nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju 28. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

28. tabula. Pašvaldību informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (euro)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+ 5.+6.+7.)	Līguma summa, kas maksājama					
		2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	2022. gadā	2023. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6	7
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	153 769 478	129 565 975	16 506 002	4 456 245	3 241 256	0	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem, tai skaitā	265 046 533	182 507 886	44 071 510	7 424 641	5 080 237	3 780 185	22 182 074
<i>Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana</i>	237 438 805	162 294 016	37 386 416	6 715 877	5 080 237	3 780 185	22 182 074
<i>Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana</i>	27 607 728	20 213 870	6 685 094	708 764	0	0	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu ⁹	125 950 772	66 069 851	19 152 614	14 751 522	12 362 627	8 938 524	4 675 634
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	566 303	566 303	0	0	0	0	0
Citas zembilances saistības	103 877 212	31 629 077	19 131 710	15 330 801	12 781 829	10 069 188	14 934 607

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2018. gada 31. decembrī ir 467 728 799 euro vērtībā un to termiņstruktūra uzrādīta 29. tabulā.

⁹ Norāda informāciju par nākotnes maksājumiem un saistībām atbilstoši noslēgtajiem līgumiem un citiem tiesiskajiem instrumentiem – kopējo darījuma summu un tās sadalījumu pa termiņiem. Zembilancē nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu lauzti.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

29. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (euro)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	2022. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	4 630 514	2 768 520	1 302 203	559 791	0	0
Pamatlīdzekļi	462 850 434	57 931 749	53 322 570	48 359 367	41 642 391	261 594 357
Krājumi	247 851	104 752	91 905	18 690	15 153	17 351
Kopā:	467 728 799	60 805 021	54 716 678	48 937 848	41 657 544	261 611 708

Lielākie nomas maksājumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm plānoti par nedzīvojamām ēkām 306 385 102 euro vērtībā un dzīvojamām ēkām 113 979 933 euro vērtībā.

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2018. gada 31. decembrī ir 81 045 200 euro un to termiņstruktūra uzrādīta 30. tabulā.

30. tabula. Pašvaldību informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (euro)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2019.gadā	2020.gadā	2021.gadā	2022.gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	602 207	564 203	29 323	4 107	2 287	2 287
Pamatlīdzekļi	79 163 700	7 509 875	4 819 577	3 753 308	3 305 528	59 775 412
Krājumi	1 279 293	444 857	261 172	201 568	184 939	186 757
Kopā:	81 045 200	8 518 935	5 110 072	3 958 983	3 492 754	59 964 456

Lielākie nomas maksājumi pašvaldībām plānoti par zemes zem ēkām un būvēm nomu 59 127 506 euro vērtībā un nedzīvojamo ēku nomu 14 552 398 euro vērtībā.

Būtiskas tiesvedības

2017. gada 10. maijā stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 228 “Pārstāvības nodrošināšanas kārtība starptautisko ieguldījumu strīdu izskatīšanā”, kas nosaka, ka Valsts kanceleja nodrošina Latvijas Republikas pārstāvību starptautiskajos investīciju strīdos.

Valsts kanceleja, ievērojot starptautisko tiesvedību specifiku un piemērojamo starptautisko līgumu par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību un starptautiskās šķīrējtiesas noteikumus, sniedz informāciju par starptautiskās tiesvedības procesiem pret valsti un par procesu starptautiskās tiesvedības izmaksu atlīdzināšanai par labu valstij 2018. gadā:

- 2012. gada 15. oktobrī Starptautiskajā investīciju strīdu izskatīšanas centrā (turpmāk – ICSID) tika reģistrēta lieta UAB “E Enerģija” (Lietuva) pret Latvijas Republiku (ICSID lietas Nr. ARB/12/33). Šķīrējtiesas tribunāls 2017. gada 22. decembrī pieņēma spriedumu, par kuru Latvijas Republika uzsāka sprieduma labošanas procedūru. Šķīrējtiesas tribunāls 2018. gada 3. maijā pieņēma lēmumu par sprieduma labošanu, 4.septembrī reģistrēts Latvijas pieteikums par sprieduma anulēšanu un 5. oktobrī izveidota Komiteja, kas izskatīs Anulēšanas pieteikumu;
- 2017. gada 3. februārī ICSID reģistrēta lieta Eugene Kazmin pret Latvijas Republiku (ICSID lietas Nr. ARB/17/5). Lietā ir izveidots šķīrējtiesas tribunāls. 2017. gada 1. novembrī tribunāls ir pieņēmis lēmumu par procesuālajiem aspektiem lietā. 2018. gada

4. maijā prasītājs iesniedza izvērstu prasību (“Memorial on the merits”), savukārt Latvija 2018. gada 9. novembrī iesniedza savu pamatpozīciju;

- 2017. gada 28. decembrī ICSID reģistrēta lieta AS PNB Banka pret Latvijas Republiku (ICSID lietas Nr. ARB/17/47). 2018. gadā izveidots tribunāls, kā arī notika pirmā procesuālā sēde. Atbilstoši starptautiskās šķīrējtiesas procesuālajiem noteikumiem, lietas izskatīšana pēc būtības vēl nav uzsākta.

Minēto lietu interesēs plašāka informācija nav sniedzama.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju par būtiskām tiesvedībām, kas turpinās 2018. gadā:

- Augstākā tiesa ir izskatījusi komandītsabiedrības “Expo 2015” (turpmāk – KS “Expo 2015”) un Ekonomikas ministrijas kasācijas sūdzības par Kurzemes apgabaltiesas 2018. gada 15. jūnija spriedumu (turpmāk – Spriedums) KS “Expo 2015” prasībā pret par zaudējumu piedziņu un Ekonomikas ministrijas pretprasībā pret KS “Expo 2015” par pieņemšanas – nodošanas aktu atzīšanu par spēkā neesošiem un zaudējumu piedziņu saistībā ar starptautiskās izstādes “Expo Milano 2015” organizēšanas procesu.

Ar Augstākās tiesas 2018. gada 3. decembra rīcības sēdes lēmumu nolemts atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību par KS “Expo 2015” un Ekonomikas ministrijas kasācijas sūdzībām, tāpēc 2018. gada 3. decembrī ir stājies spēkā Kurzemes apgabaltiesas Spriedums, ka KS “Expo 2015” apelācijas sūdzība nav pamatota, Ekonomikas ministrijas apelācijas sūdzība ir daļēji pamatota un attiecīgi KS “Expo 2015” prasība ir daļēji apmierināma, savukārt Ekonomikas ministrijas pretprasība ir noraidāma. Kurzemes apgabaltiesa nosprieda piedzīt no Ekonomikas ministrijas zaudējumus 370 800,99 *euro* apmērā, par ko Ekonomikas ministrija veica samaksu KS “Expo 2015” no ministrijas rīcībā esošajiem garantijas līdzekļiem 334 917,42 *euro* apmērā un no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” 35 883,57 *euro* apmērā.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018. gada 29. oktobra lēmumu (turpmāk – Tiesas lēmums) kriminālprocesā Nr.11815007517 pret atbildīgo personu pēc Krimināllikuma 179. panta trešās daļas (par Ekonomikas ministrijas samaksātā avansa dalībai izstādē “Expo Milano 2015” izšķērdēšanu lielā apmērā) noraidīts Ekonomikas ministrijas pieteikums par aresta uzlikšanu KS “Expo 2015” norēķinu kontā Ekonomikas ministrijas veicamajam maksājumam 335 827,35 *euro* apmērā. Tā rezultātā pēc šī maksājuma saņemšanas KS “Expo 2015” var tikt likvidēta un tās norēķinu konti var tikt slēgti. Tā kā Tiesas lēmumu var pārsūdzēt tikai kopā ar gala nolēmumu, tad jautājumu par tā pārsūdzēšanu Ekonomikas ministrija izvērtēs pēc galīgā tiesas nolēmuma pieņemšanas krimināllietā.

- Šķīrējtiesa 2016. gada 13. aprīlī pieņēma lēmumu izbeigt šķīrējtiesas procesu lietā R.S.E. Holdings AG prasībā pret Latvijas Republiku par uzņemto līgumsaistību iespējamo neizpildi no AS “Citadele banka” meitas sabiedrības “Parex Asset Management Ukraine” (tagad Citadele Asset Management Ukraine) (reģistrēta Ukrainā) puses pret R.S.E. Holdings AG meitas sabiedrību Manrisa Enterprises Limited (reģistrēta Kiprā) un nolēma, ka R.S.E. Holdings AG ir jāatlīdzina Latvijas Republikai izdevumus, kas Latvijas Republikai ir radušies saistībā ar šķīrējtiesas procesu 52 061 *euro* apmērā. Tostarp šķīrējtiesa atzina, ka Latvijas Republika nav tiesīga saņemt tiesāšanās izmaksas 52 061 *euro* (50 000 *euro* izmaksas par juridisko pārstāvību, 2 061 *euro* citi izdevumi) atpakaļ no drošības naudas, kuru iemaksāja R.S.E. Holdings AG. Kā atzina šķīrējtiesa, drošības nauda ir paredzēta kā nodrošinājuma izmaksas, kas saistītas ar izdevumiem par šķīrējtiesnešu darbu, bet tā nav paredzēta Latvijas Republikas juridisko un citu izmaksu segšanai.

Ekonomikas ministrija 2017. un 2018. gadā veica virkni pasākumu, lai iegūtu informāciju par iespēju piedzīt līdzekļus no R.S.E. Holdings AG :

- 2017. gadā sazinājās ar Šveices komercreģistru, lai noskaidrotu vai R.S.E. Holdings AG ir manta, ko R.S.E. Holdings AG varētu realizēt šķīrējtiesas lēmuma izpildes īstenošanai un atmaksāt Latvijas Republikai tiesāšanās izmaksas 52 061 *euro* apmērā. Tomēr pieprasītā informācija nav saņemta;
- 2017. gadā lūdza Ārlietu ministriju sadarbībā ar Latvijas vēstniecības Šveicē starpniecību, kā arī izmantojot citus Ārlietu ministrijas rīcībā pieejamos resursus, un Valsts ieņēmumu dienestu sadarbībā ar Šveices Konfederācijas nodokļu administrāciju iegūt aktuālo informāciju par R.S.E. Holdings saimniecisko darbību un tās rīcībā esošajiem aktīviem. Tomēr Ārlietu ministrija informēja, ka tai nav iespēju sniegt pieprasīto informāciju un Valsts ieņēmumu dienests informējis, ka Šveices nodokļu administrācija atteikusi sniegt informāciju;
- 2018. gadā Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Latvijas vēstniecību Austrijā turpināja veikt darbības, lai iegūtu aktuālo informāciju par R.S.E. Holdings saimniecisko darbību un tās rīcībā esošajiem aktīviem. Ekonomikas ministrija 2018. gada 25. jūlijā saņēma atbildi ar informāciju no Goda konsula Šveicē Mr. Ragnar Granelli par R.S.E. Holdings saimniecisko darbību un tās rīcībā esošajiem aktīviem.

Pamatojoties uz iegūto informāciju par R.S.E. Holdings saimniecisko darbību, Ekonomikas ministrija gatavo informatīvo ziņojumu izskatīšanai Ministru kabineta sēdē par šķīrējtiesas lēmuma turpmāko virzību.

Vienlaicīgi Ekonomikas ministrija ir iesaistīta šādās tiesvedībās:

- kā prasītājs – kriminālprocesā par starptautiskās izstādes “Expo Milano 2015” organizēšanas ietvaros Ekonomikas ministrijas komandītsabiedrībai “EXPO” samaksātā avansa izšķērdēšanu, kas izdarīta lielā apmērā, (prasības summa 314 035 *euro*) un kriminālprocesā par starptautiskās izstādes “Expo Milano 2015” organizēšanas ietvaros valsts amatpersonu izdarītām tīšām darbībām, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli, ja šīs darbības izraisījušas smagas sekas Latvijas Republikai nodarot mantisku zaudējumu (prasības summa 376 956 *euro*);
- kā atbildētājs – privātpersonas ierosinātā lietā par morālā kaitējumu piedziņu sakarā ar dēla nāvi (prasības summa 500 000 *euro*), sabiedrības ierosinātā lietā par zaudējumu atlīdzināšanu attiecībā uz tiesību normu pārkāpumiem ministrijas pieņemtajā lēmumā (prasības summa 213 649 *euro*) un sabiedrības ierosinātā lietā par mantisko kaitējumu saistībā ar ministrijas atteikumu piešķirt tiesības pārdot biogāzes elektrostacijā saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros (prasības summa 106 864 *euro*).

Saskaņā ar Satiksmes ministrijas sniegto informāciju Satiksmes ministrija 2018. gadā nodrošinājusi pārstāvību 45 tiesvedības procesos. 2018. gadā pabeigtas 10 tiesvedības. Tiesu nolēmumu izpildei īpašu uzkrājumu veidošanai nav pamata.

Saskaņā ar Ārlietu ministrijas sniegto informāciju 2018. gada beigās Eiropas cilvēktiesību tiesā norit 36 lietu izskatīšanas process, no kurām 23 lietās iespējamo saistību 216 450 *euro* apmērā ticamība novērtēta mazāk par 50 procentiem, bet 13 tiesvedībās iespējamo saistību 60 000 *euro* apmērā ticamība novērtēta vairāk par 50 procentiem. Tiesvedības saistītas ar privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību, tiesībām uz taisnīgu tiesu, goda un cieņas aizskārums u.c. cilvēktiesībām.

Tiesvedības procesos ir iesaistītas atsevišķas Iekšlietu ministrijas padotības iestādes, tai skaitā:

- Valsts policija iesaistīta ap 70 tiesvedības procesos (mantiskais zaudējums, nemantiskais kaitējums), kuros procesa rezultāts nav prognozējams. Pārskata gada beigās izveidoti uzkrājumi 22 951 *euro* apmērā;
- Nodrošinājuma valsts aģentūra iesaistīta ilgstošā tiesvedības procesā ar OU “Bioetuul”, ja tiek pieņemts lēmums par krimināllietas ietvaros izņemtā lietiskā pierādījuma nenedaturētā etilspirta vērtības atlīdzināšanu, tad iespējamā maksājamā summa sastāda 527 836 *euro*;
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests iesaistīts tiesvedības procesos sakarā ar:
 - morālā kaitējuma piedziņu saistībā ar glābšanas darbu veikšanu ugunsgrēkā 2006. gada 6. janvārī M.Ķempes ielā, Rīgā;
 - nemantiska zaudējuma atlīdzināšanu saistībā ar negadījumu 1997. gada 28. jūnijā Talsos Iekšlietu ministrijas organizētajos ugunsdzēsības un policijas svētkos;
 - morālā kaitējuma piedziņu saistībā ar ceļu satiksmes negadījumu ceļā uz notikuma vietu, lai veiktu glābšanas darbus 2015. gada 13. janvārī Ķeguma novada teritorijā.

Aizsardzības ministrija 2018. gadā kā atbildētāja pusē pieaicinātā iestāde tika iesaistīta 22 administratīvajās lietās, no kurām desmit tika ierosinātas 2018. gadā, bet 12 turpinās no iepriekšējiem gadiem. Prasītājas statusā Aizsardzības ministrija bija iesaistīta divās 2018. gadā ierosinātās civillietās. Pārskata gadā ir stājušies spēkā tiesu nolēmumi vienā civillietā un sešās administratīvajās lietās. Aizsardzības ministrija būtiski izdevumi 2018. gadā nav radušies nevienā no lietām. Uzkrājumi tiesvedībām nav izveidoti.

Saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sniegto informāciju 2018. gada beigās izveidoti uzkrājumi 1 293 014 *euro* vērtībā tiesvedības procesiem.

Saskaņā ar Lielvārdes novada pašvaldības sniegto informāciju pašvaldība 2018. gadā turpināja veikt darbības, lai gūtu pārliecību, ka J.Āboliņa parakstītie dokumenti neietekmēs pašvaldības darbību un pašvaldība nebūs atbildīga par J.Āboliņa ārpus amata pilnvarojuma veiktajām darbībām. Zemgales rajona tiesa 2018. gadā tiesas sēdē izskatīja civillietu par aizņēmuma līguma starp Lielvārdes novada pašvaldību un uzņēmuma Riverside HK Ltd, kurš izriet no Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja J.Āboliņa parakstītā, 2015. gada 24. novembrī datētā dokumenta angļu valodā “Promissory Note” (parādzīmes), un parādzīmes atzīšanu par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža. Ar tiesas spriedumu minētais darījums tika atzīts par spēkā neesošu no tā parakstīšanas brīža, kā arī no uzņēmuma Riverside HK Ltd un bijušā Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja J.Āboliņa vienādās daļās valsts ienākumos tika piedzīta valsts nodeva. Par minēto tiesas spriedumu atbildētājs J.Āboliņš ir iesniedzis apelācijas sūdzību. Lielvārdes novada pašvaldības finanšu pārskatā uzkrājumi nav izveidoti.

Valsts aizdevumi un to struktūra

Kopējās valsts prasības par izsniegtajiem aizdevumiem 2018. gada 31. decembrī ir 1 427 180 050 *euro* vērtībā, ko veido aizdevumi:

- pašvaldību struktūrām 1 205 473 239 *euro* vērtībā;
- nefinanšu sabiedrībām 144 234 913 *euro* vērtībā;
- valsts struktūrām 77 471 898 *euro* vērtībā.

Izsniegtie valsts aizdevumi 2018. gadā

2018. gada laikā izsniegti valsts aizdevumi 317 880 286 *euro* apmērā.

2018. gadā vislielākais izsniegto valsts aizdevumu apjoms 302 839 395 *euro* vērtībā izsniegts pašvaldībām un pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem – 95 % no valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas, tai skaitā:

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

- pašvaldību investīcijām 158 107 172 *euro*;
- ES fondu līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai 144 051 224 *euro*;
- budžeta un finanšu vadībai 383 266 *euro*;
- pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem – 297 733 *euro*.

Pašvaldībām izsniegto aizdevumu sadalījumu pa nozarēm skatīt 31. tabulā.

31. tabula. Pašvaldībām izsniegto aizdevumu sadalījums pa nozarēm (*euro*)

Nozare	Valsts aizdevums 2018. gadā	Valsts aizdevums 2017. gadā	Izmaiņas (+, -)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	1	2	3	4
Budžetam un finanšu vadībai	383 266	650 000	- 266 734	- 41.0
Izglītībai	78 416 047	67 208 523	11 207 524	16.7
Sociālā aizsardzība	12 131 167	2 609 286	9 521 881	364.9
Mājokļu attīstība	1 898 007	0	1 898 007	100.0
Enerģētika	19 485 540	8 017 338	11 468 202	143.0
Ūdensapgāde	10 728 173	5 233 147	5 495 026	105.0
Vides aizsardzība, atkritumu saimniecība	0	7 827 444	-7 827 444	-100.0
Atpūta, kultūra, tūrisms	59 200 544	42 249 029	16 951 515	40.1
Teritoriju attīstība	110 147 580	61 555 262	48 592 318	78.9
Autotransporta iegādei	3 684 824	2 769 186	915 638	33.1
Citi	6 466 514	3 846 328	2 620 186	68.1
Kopā:	302 541 662	201 965 543	100 576 119	49.8

Vispieprasītākie ir valsts aizdevumi ar atmaksas termiņu no 20 līdz 30 gadiem. Valsts aizdevumi ar atmaksas termiņu no 20 līdz 30 gadiem galvenokārt tiek piesaistīti, lai nodrošinātu finansējuma pieejamību ilgtermiņa investīciju projektu, tai skaitā ES līdzfinansēto projektu īstenošanai un ēku būvniecībai.

Valsts aizdevumi 6 013 496 *euro* vērtībā jeb 2 % no kopējās valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem – AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” valsts atbalsta programmu īstenošanai.

2018. gadā 9 027 395 *euro* vērtībā jeb 3 % no kopējās valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti nefinanšu sabiedrībām, galvenokārt, ES līdzfinansēto projektu īstenošanai.

2018. gada laikā valsts aizdevumi atmaksāti (206 908 605) *euro* apmērā, tai skaitā nefinanšu sabiedrības atmaksājušas (65 871 273) *euro*, valsts struktūras (11 887 789) *euro* un pašvaldību struktūras (129 149 543) *euro*.

Pašvaldību aizdevumi un to struktūra

Kopējās pašvaldību prasības par izsniegtiem aizdevumiem 2018. gada 31. decembrī ir 615 807 *euro* vērtībā, ko veido aizdevumi:

- nefinanšu sabiedrībām 212 024 *euro* vērtībā;
- mājsaimniecībām 73 287 *euro* vērtībā;
- mājsaimniecības apkalpojošām bezpeļņas organizācijām 330 496 *euro* vērtībā.

Salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembri kopējās pašvaldību prasības par izsniegtiem aizdevumiem samazinājušās par (48 184) *euro* jeb (7,3) % apmērā.

Atvasinātie finanšu instrumenti

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotais atvasinātais finanšu instruments 2018. gada pārskatā uzrādīts tā patiesajā vērtībā, kā rezultātā pārskata gada beigās veidojas saistību samazinājums (16 726 630) *euro* vērtībā, tai skaitā ilgtermiņa uzkrāto saistību samazinājums (17 066 083) *euro* vērtībā, par atvasināto finanšu instrumentu un aprēķinātiem uzkrātiem procentiem par darījumu kontā Deutsche Bank AG ieskaitīto finansējumu Dienvidu tilta būvniecībai. Rīgas pilsētas pašvaldības atvasinātā finanšu instrumenta izmantošana aprakstīta šī skaidrojuma sadaļas “Uzskaitē un novērtēšana” apakšsadaļā “Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi”.

Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti

2018. gadā Valsts kase nav veikusi jaunus aizņēmumus ārvalstu valūtās un nav slēgusi jaunus darījumus valsts parāda valūtu riska izslēgšanai. Savukārt tīrā valūtu parāda atklātās pozīcijas saglabāšanu finanšu ministra apstiprinātā Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās nodrošināja iepriekšējos gados noslēgtie FORWARD¹⁰ darījumi un CCIRS¹¹ darījumi. Gan FORWARD, gan CCIRS darījumi ir piesaistīti valsts parādam un, valūtu kursu svārstību rezultātā mainoties darījumu patiesai vērtībai, valsts parāda vērtība mainās pretējā virzienā.

Valsts parāda portfelī iekļauto atvasināto finanšu instrumentu pamatsummas valūtas efekts specifiski attiecināts uz valsts parāda portfeli un uzrādīts kā konsolidētās bilances kontu “Ilgtermiņa aizdevumi” ietekmējošs rādītājs, bet procentu maksājumu risku ierobežošanai pielietotie atvasinātie finanšu instrumenti attiecināti uz valsts parāda apkalpošanas izdevumiem un uzrādīti konsolidētā bilancē kā uzkrātie ieņēmumi vai uzkrātie izdevumi.

2018. gada 31. decembrī parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšana uzrādīta (150 208 663) *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembri parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanas darījumu bilances posteņa atlikums palielinājies par 43 482 927 *euro*.

2018. gada 31. decembrī aktīvu no atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanas veidoja visu noslēgto CCIRS darījumu pamatsummas tirgus vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām (150 077 082) *euro* vērtībā un FORWARD darījumu vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām (131 581) *euro* vērtībā. 2018. gada beigās šo darījumu vērtības daļa, kas ir atkarīga no valūtu kursu svārstībām, palielinājās, jo joprojām saglabājās ASV un eirozonas ekonomiku nevienlīdzīgie izaugsmes tempi un zemais eirozonas inflācijas līmenis. 2018. gada ASV ekonomikas pozitīvā izaugsme pretstatā eirozonas izaugsmes tempu lejupslīdei, Brexit sarunu turpmāka virzīšana, ASV centrālās bankas pieņemtie lēmumi par USD bāzes likmes paaugstināšanu veicināja ASV pievilcīgumu investīcijām, kas savukārt pozitīvi ietekmēja USD pieprasījumu un kursu, taču vienlaikus ASV prezidenta Donalda Trampa paziņojumi par iekšējo un ārējo politiku, un globālā mērogā pastāvošā saspīlētība tirdzniecības (ASV un Ķīnas) sektorā padarīja ASV dolāru uzņēmīgāku pret svārstībām.

2018. gada 31. decembrī atvasināto finanšu instrumentu atmaksa nav kavēta un nav atzīts vērtības samazinājums.

¹⁰ FORWARD – nākotnes valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura ietvaros par noteikto valūtu kursu noteiktā dienā nākotnē tiek nopirkts vai pārdots noteiktais valūtas daudzums.

¹¹ CCIRS – valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar naudas plūsmām dažādās valūtās (procentu un pamatsummas maksājumiem).

2018. gada 31. decembrī uzkrātie procentu izdevumi par atvasinātiem finanšu instrumentiem ir 98 960 326 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembri uzkrāto procentu izdevumu par atvasinātiem finanšu instrumentiem vērtība samazinājusies par (21 457 189) *euro*.

Parējās CCIRS darījumu vērtības izmaiņas 2018. gada 31. decembrī veidoja uzkrātos izdevumus 48 494 229 *euro* vērtībā, savukārt parējās FORWARD darījumu vērtības izmaiņas veidoja uzkrātos izdevumus 26 683 *euro* vērtībā. Darījumu vērtība, kas ir atkarīga no procentu likmju svārstībām, palielinājās (samazinājās pēc absolūtas izteiksmes) salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, ko veidoja USD un EUR procentu likmju nevienlīdzīgās izmaiņas 2018. gadā. 2018. gadā ECB turpināja zemo bāzes procentu likmju politiku, stimulējot inflāciju un ekonomisko izaugsmi ar aktīvu uzpiršanas programmu, kas tika noslēgta 2018. gada rudenī. Savukārt USD likmēm 2018. gada laikā tika novērots pieaugums sakarā ar tirgus dalībnieku pastāvošajām gaidām par ASV centrālās bankas lēmumu palielināt USD bāzes likmi, kas tika realizēts četras reizes – 2018. gada martā, jūnijā, septembrī un decembrī.

2018. gadā Valsts kase nav slēgusi jaunus IRS¹² darījumus un valsts parāda portfeļa ilgspēju (turpmāk – duration, t.i., procentu likmju vidējo svērto fiksēto periodu (gados)) rādītāja atrašanos Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās nodrošināja 2018. gadā veiktie aizņemšanās pasākumi.

2018. gada 31. decembrī uzkrāto izdevumu atlikums par IRS darījumiem ir 50 439 414 *euro* vērtībā. 2018. gadā uzkrātie izdevumi par IRS darījumiem ir samazinājušies par (6 644 602) *euro* salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembrī uzkrātajiem izdevumiem par IRS darījumiem 57 084 016 *euro* vērtībā.

IRS darījumu bilances vērtība ir atkarīga no *euro* valūtas īstermiņa procentu likmju svārstībām. 2018. gadā kopumā turpinājās īstermiņa procentu likmju lejupslīde, kas ir saistīta ar iepriekš minētiem ECB pieņemtajiem un iespējamiem 2019. gada monetārās politikas lēmumiem, un līdz ar to arī nākotnē lielā mērā situācija būs atkarīga no ECB pieņemtajiem monetārās politikas lēmumiem.

Atvasināto finanšu instrumentu finanšu aktīvu un saistību patiesā vērtība

Patiesās vērtības hierarhija

7. Starptautiskais finanšu pārskatu standarts nosaka vērtēšanas metožu hierarhiju, pamatojoties uz vērtēšanas tehnikā izmantoto veidu – novērojami tirgus dati vai arī tirgus dati nav novērojami. Novērojami tirgus dati ir iegūti no neatkarīgiem avotiem. Ja tirgus dati nav novērojami, vērtēšanas tehnika uzrāda Valsts kases pieņēmumus par tirgus situāciju. Šie divi datu veidi nosaka sekojošu patiesās vērtības hierarhiju:

- 1. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto aktīvā tirgū kotētās cenas (nekoriģētas) identiskiem aktīviem vai saistībām. Šis līmenis iekļauj biržā kotētas akcijas un iegādātos parāda vērtspapīrus, kā arī biržā tirgotos atvasinātos finanšu instrumentus;
- 2. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav 1. līmenī iekļautās kotētās cenas, bet kas ir novērojami tieši (t.i. cena), vai netieši (t.i. iegūti no cenas). Šajā līmenī ir iekļauta lielākā daļa no atvasinātajiem finanšu instrumentiem un iegādātiem parāda vērtspapīriem;
- 3. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav balstīti uz novērojamiem tirgus datiem. Šajā līmenī iekļautas akcijas un iegādātie parāda instrumenti, kuru vērtēšanā būtiska sastāvdaļa ir dati, kuri nav novērojami aktīvā tirgū.

¹² IRS – procentu likmju mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar procentu maksājumu plūsmām, kuras balstās uz darījumu nosacījumos noteikto termiņu procentu likmēm (vienai no plūsmām likme var būt fiksēta uz visu darījuma termiņu).

Visi Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti ietilpst patiesās vērtības hierarhijas 2. līmenī, jo to vērtēšanas modeļos pielietotas tirgus cenas.

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība (visu Valsts kases maksājamo plūsmu summa) nosaka salīdzināšanas bāzi ar instrumentiem, kas tiek atzīti bilancē, bet nenorāda uz instrumenta patieso vērtību. Tādēļ nosacīto pamatvērtību neizmanto, lai noteiktu, kādā līmenī Valsts kase ir pakļauta kredītriskam vai tirgus riskam. Atvasināto finanšu instrumentu vērtība mainās atkarībā no tirgus procentu likmju vai valūtas kursu svārstībām un, attiecīgi mainoties bilances vērtības zīmei, var pāriet no bilances aktīvu puses uz pasīvu pusi un otrādi. Atvasināto finanšu instrumentu vērtības izmaiņas pašas par sevi nekādā veidā neliecina par to izmantošanas efektivitāti un to pielietošanas rezultāts ir vērtējams kontekstā ar pamatinstrumenta riska pārvaldīšanu.

32. tabula. Valsts kases atvasināto finanšu instrumentu nosacītās līgumu pamatvērtības un bilances vērtības (euro)

Atvasinātie finanšu instrumenti	31.12.2018.		
	Nosacītā pamatvērtība	Balances vērtība	
		Aktīvs	Pasīvs
A	1	2	3
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD) ¹³	1 142 859	11 101	-104 898
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS) ¹⁴	50 120 692	0	50 439 414
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS)	868 775 805	12 845 951	-101 582 853
Kopā:	920 039 356	12 857 052	-51 248 337

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņstruktūra

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņa struktūra uzrāda atvasināto finanšu instrumentu termiņa sadalījumu līdz gadam, no viena līdz pieciem gadiem un virs pieciem gadiem pa atvasināto finanšu instrumentu līgumiem.

Šī pārskata sagatavošanas periodā *euro* valūtas procentu likmes joprojām atrodas zemos līmeņos, turklāt zemo likmju periods var saglabāties arī nākamajos gados un, līdz ar to, IRS darījumu izmantošana varētu būt saistīta ar izmaksām. Tomēr vidējā termiņā atjaunojoties *euro* zonas stabilai izaugsmei un attiecīgi pieaugot visu termiņu procentu likmēm, paredzams, ka IRS darījumu izmantošanas rezultātā veiktie izdevumi ilgākā laika periodā varētu tikt daļēji kompensēti ar ieņēmumiem.

CCIRS un FORWARD darījumiem valūtu kursu svārstību rezultāts tiek pilnībā kompensēts ar valsts parāda vērtības izmaiņām no valūtu svārstībām. Savukārt pārējās izmaiņas kompensē ASV dolāros emitēto eiroobligāciju tirgus vērtības izmaiņas atkarībā no procentu likmju svārstībām salīdzinājumā ar vērtības izmaiņām hipotētiskām eiroobligācijām *euro* valūtā. Tādējādi, ja emitētās eiroobligācijas ASV dolāros tiktu dzēstas pirms termiņa atbilstoši to tā brīža tirgus cenai, tad attiecīgi, pārtraucot arī pretim noslēgtos CCIRS darījumus, abas šīs darbības naudas izteiksmē savstarpēji kompensētos.

IRS darījumiem saskaņā ar līgumu nosacījumiem paredzēti neto norēķini, tādēļ naudas plūsmas no IRS līgumiem uzrādītas neto vērtībā.

¹³ Valsts kase FORWARD un CCIRS darījumus sākotnēji atzīst un turpmāk novērtē tos patiesajā vērtībā, pielietojot nākotnes naudas plūsmu diskontēšanas metodi.

¹⁴ Valsts kase uz 31.12.2018. IRS darījumus novērtē to patiesajā vērtībā, pielietojot nākotnes naudas plūsmu diskontēšanas metodi.

33. tabula. Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņa struktūra 2018. gada 31. decembrī (euro)

Atvasināto finanšu instrumentu līgumi	līdz 12 mēnešiem	1 – 5 gadi	vairāk kā 5 gadi	Kopā
A	1	2	3	4
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD)				
Ienākošā naudas plūsma	339 115	1 017 344	0	1 356 459
Izejošā naudas plūsma	-285 715	-857 144	0	-1 142 859
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS) (neto norēķini) ¹⁵				
Izejošā naudas plūsma	-14 546 037	-35 539 892	0	-50 085 929
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS) (bruto norēķini)				
Ienākošā naudas plūsma	35 174 779	996 309 857	0	1 031 484 636
Izejošā naudas plūsma	-28 848 370	-839 927 435	0	-868 775 805

Notikumi pēc bilances datuma

Saskaņā ar deklarāciju par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību kā valdības darbības prioritāte ir noteikta administratīvi teritoriālās reformas īstenošana līdz 2021. gadam un jaunu vidēja termiņa nodokļu politikas pamatnostādņu izstrāde.

Saskaņā ar likuma “Par valsts budžetu 2019. gadam” 44. pantu finanšu ministram atļauts pārņemt valsts SIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, valsts SIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”, valsts SIA “Slimnīca “Ģintermuiža””, valsts SIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” un SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” valsts vārdā galvotās saistības līdz 139 680 147 euro, saglabājot prasījuma tiesības pret minētajām kapitālsabiedrībām. Kā arī finanšu ministram ir atļauts palielināt aproprāciju Veselības ministrijai Finanšu ministrijas prasījumu pret iepriekš minētajām kapitālsabiedrībām apmērā, bet ne vairāk kā 139 680 147 euro, paredzot dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem, iepriekš minēto kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanai ar finanšu ieguldījumu. Savukārt, Veselības ministrijai atbilstoši normatīvajiem aktiem veikt finanšu ieguldījumu ne vairāk kā 139 680 147 euro apmērā iepriekš minēto kapitālsabiedrību pamatkapitālā ar mērķi dzēst saistības pret Finanšu ministriju, kas izveidojušās valsts vārdā galvoto aizdevumu pārņemšanas vai valsts galvoto saistību izpildes rezultātā. Veselības ministrijai kā kapitāla daļu turētājam jānodrošina, ka valsts vārdā galvoto saistību pārņemšanas un pamatkapitāla palielināšanas mērķis ir valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes un pieejamības nodrošināšana.

Saskaņā ar likuma “Par valsts budžetu 2019. gadam”:

- 31. pantu atļauts finanšu ministram atbilstoši Ministru kabineta un Saeimas lēmumam palielināt aproprāciju Finanšu ministrijai resursiem no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem un finansēšanas kategorijā “Akcijas un cita līdzdalība pašu kapitāla” AS “Augstsprieguma tīkls” pamatkapitāla palielināšanai, vienlaikus nodrošinot, ka darījumam nav negatīvas ietekmes uz vispārējās valdības budžeta bilanci atbilstoši Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmas ES metodoloģijai un pilnībā tiek ievēroti valsts atbalsta nosacījumi;
- 32. pantu atļauts finanšu ministram pēc tam, kad pieņemts Ministru kabineta lēmums par kārtējo pamatkapitāla palielināšanu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Eiropas dzelzceļa līnijas”, nodrošinot neitrālu ietekmi uz vispārējās valdības budžeta bilanci, palielināt

¹⁵ Nākotnes mainīgās, bet vēl nefiksētās, procentu likmes naudas plūsmas aprēķinam izmantotas FORWARD likmes, kas noteiktas balstoties uz Bloomberg finanšu informācijas sistēmas terminālā pēdējā saimnieciskā gada darba dienā fiksētām peļņas līkņēm.

apropriāciju Satiksmes ministrijai resursiem no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem pamatkapitāla palielināšanai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Eiropas dzelzceļa līnijas”.

Ekonomikas ministrija sniegusi informāciju, ka:

- 2019. gada 7. februārī saskaņā ar 2013. gada 19. decembra līgumu par Latvijas ekspozīcijas izstādē “Expo Milano 2015” un pieņemšanas – nodošanas aktu no komandītsabiedrības “Expo 2015” pieņēma materiālās vērtības, kuru vērtības noteikšanai 2019. gadā plānots veikt iepirkumu ekspertu piesaistei;
- 2019. gada 16. aprīlī Ministru kabineta sēdē izskatīts Ministru kabineta rīkojuma projekts “Par valsts nekustamo īpašumu ieguldīšanu akciju sabiedrības “Latvenergo” pamatkapitālā” (TA – 447), kas paredz atļaut Ekonomikas ministrijai ieguldīt AS “Latvenergo” pamatkapitālā kā mantisko ieguldījumu valsts īpašuma objektus – 47 zemes vienības, 38 būves un no tām 7 būvēs esošās elektroiekārtas ar kopējo valsts mantiskā ieguldījuma vērtību 92 080 *euro*, tādējādi palielinot pamatkapitālu par 92 080 *euro*. Attiecīgi AS “Latvenergo” pamatkapitāls pēc tā palielināšanas būs 834 883 449 *euro*.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sniegusi informāciju, ka:

- pārskata gadā ministrija samazināja saistības pret budžetu un atzina prasības pret opciju vienības tirgotāju nerezidentu “RNK” par 2013. gadā pārdotām opcijām, par kurām naudas līdzekļi no starpnieka “Deutsche bank” līdz šim nav atgūti. Prasībām ir atzīst vērtības samazinājums pilnā apmērā. Saskaņā ar ministrijas sniegto informāciju 2019. gadā plānots iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par noteiktā daudzuma vienību pārdošanas līguma izpildi. Pēc informatīvā ziņojuma apstiprināšanas tiks lemts par tiesvedības uzsākšanu;
- 2003. gada tika noslēgts zemes nomas līgums starp Dabas aizsardzības pārvaldi un SIA “Unguri” par dabas resursu izmantošanu – kūdras ieguvī. Pēdējie grozījumi zemes nomas līgumā veikti 2015. gadā par papildus platību iznomāšanu no Dabas aizsardzības pārvaldes. Dabas aizsardzības pārvalde 2017. gadā ir veikusi derīgo izrakteņu novērtēšanu, lai noteiktu korektu nomas maksu par dabas resursu izmantošanu. Pamatojoties uz eksperta slēdzienu (patiesā gada nomas maksa par 1 ha – 193,64 *euro*), vienpusēji tika sagatavoti grozījumi zemes nomas līgumā un tika veikta nomas maksas pārrēķins par 2015., 2016., 2017. gadu, kam nepiekrīta līgumslēdzēja otra puse. Pēc Valsts kontroles revīzijas par 2017. gada pārskata sagatavošanu Dabas aizsardzības pārvaldei tika norādīts, ka samazinot atradnes bilances vērtību atbilstoši izrakto derīgo izrakteņu daudzumam, piemērojot eksperta noteikto patieso vērtību, radīsies situācija, ka izdevumos norakstāmā vērtība būs lielāka nekā Dabas aizsardzības pārvaldes gūtie ienākumi par dabas resursu iznomāšanu. Līdz ar to 2018. gadā tika veikta atkārtota derīgo izrakteņu novērtēšana un noteikta jauna derīgo izrakteņu atradnes patiesā vērtība (patiesā gada nomas maksa par 1 ha – 231,95 *euro*). 2019. gadā paredzēts parakstīt (ministrijas saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas laikā notika sarunu procedūra) jaunus grozījumus zemes nomas līgumā ar SIA “Unguri”, kur būs noteikta jauna nomas maksa un veikti pārrēķini izrakstītajos rēķinos, līdz ar to arī korekcijas grāmatvedības uzskaitē;

Iekšlietu ministrija sniegusi informāciju, ka:

- saskaņā ar 2018. gada 4. oktobra grozījumiem Valsts drošības iestāžu likumā Valsts drošības dienesta amatpersonas no 2019. gada 1. janvāra vairs nav Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm, tādējādi uz tām vairs nav attiecināmas Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likums noteiktās sociālās garantijas. Minēto amatpersonu sociālās garantijas sākot ar 2019. gada 1. janvāri nodrošinās Valsts drošības dienests;

- ar 2019. gada 1. janvāri mainīta valsts materiālo rezervju administrēšanas sistēma un finansējumu un grāmatvedības uzskaiti nodrošina attiecīgā nozares ministrija, vienlaikus Iekšlietu ministrija koordinē valsts materiālo rezervju plānošanu starp nozarēm.

Lai nodrošinātu Latvijas valsts piederīgajiem un Lielbritānijas pilsoņiem pienākošās sociālās garantijas, sociālo palīdzību un veselības aprūpes pakalpojumus Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības gadījumā, 2019. gada 28. martā ir stājies spēkā “Likums par tiesiskā regulējuma piemērošanu Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības gadījumā”. Apvienotās Karalistes izstāšanās gadījumā tiks ietekmēta pensiju, atlīdzību un pabalstu nodrošināšanu gan Latvijas valsts piederīgajiem, kuri dzīvojuši un bijuši sociāli apdrošināti Apvienotajā Karalistē, gan Apvienotās Karalistes pilsoņi, kuri dzīvojuši Latvijā līdz izstāšanās datumam un turpina pēc tā dzīvot Latvijā.

2019. gada sākumā tika pieņemti grozījumi Veselības aprūpes finansēšanas likumā, atliekot valsts obligātās veselības apdrošināšanas sistēmas ieviešanu, kā arī vienlaikus ir uzsākts darbs pie veselības finansēšanas sistēmas atkārtotas pārskatīšanas. Saeimā 2019. gada 13. jūnijā, galīgajā lasījumā steidzamības kārtā pieņēma grozījumus Veselības aprūpes finansēšanas likumā, kas paredz, ka iedzīvotājiem veselības aprūpes pakalpojumi valsts obligātās veselības apdrošināšanas ietvaros līdz 2021. gadam būs pieejami tāpat kā līdz šim – neatkarīgi no veiktajām iemaksām. Vienlaikus attiecībā uz brīvprātīgajām veselības apdrošināšanas iemaksām, ko iedzīvotāji veikuši līdz 2019. gada 1. jūlijam, Veselības aprūpes finansēšanas likumā noteikts, ka Nacionālais veselības dienests tās atmaksā atpakaļ līdz 2019. gada beigām.

2018. gada beigās un 2019. gada sākumā ir uzsāktas vairākas izmeklēšanas par iespējamiem pārkāpumiem Rīgas pilsētas pašvaldības kapitālsabiedrībās un nodibinājumos, tai skaitā Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk – KNAB) 2018. gada novembrī sācis kriminālprocesu saistībā ar Rīgas pašvaldības SIA “Rīga satiksme” iepirkumiem par tramvaju, trolejbusu un autobusu piegādi un 2019. gada aprīlī ir uzsākts kriminālprocess pret nodibinājuma “Rīgas Tūrisma Attīstības Birojs” amatpersonām par budžeta līdzekļu izšķērdēšanu, dokumentu viltošanu un viltotu dokumentu izmantošanu un krāpšanu. Izmeklēšanas procesi nav pabeigti, līdz ar to, pastāv neskaidrība par šo procesu iespējamo ietekmi uz Rīgas pilsētas pašvaldības gada pārskata bilancē un zembilancē uzrādāmajām aktīvu un saistību vērtībām. Saskaņā ar Rīgas pilsētas pašvaldības vadības veikto izvērtējumu, kas veikts, pamatojoties uz vadībai šobrīd pieejamo informāciju, augstākminēto notikumu ietekme uz finanšu pārskatiem nav būtiska. Rīgas pilsētas pašvaldība plāno sadarboties ar izmeklēšanas iestādēm un sniegt visu nepieciešamo informāciju, kā arī turpināt darbu pie pašvaldības iestāžu, kapitālsabiedrību un nodibinājumu uzraudzības procesu pilnveidošanas un kontroles uzlabošanas.

2019. gada 7. martā Saeima pieņēma un 2019. gada 4. aprīlī stājas spēkā Grozījumi Zemes pārvaldības likumā, kura 15. panta devītā daļa nosaka vietējām pašvaldībām un par vides aizsardzību atbildīgai ministrijai nodrošināt grāmatvedības uzskaiti par to valdījumā esošajiem iekšzemes publiskajiem ūdeņiem, jūras piekrastes ūdeņiem un jūras piekrastes sauszemes daļu. Pēc zemes vienību saskaņošanas ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un reģistrēšanas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā Zemes vienības tiks atzītas attiecīgās pašvaldības vai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas grāmatvedības uzskaitē.

Valsts budžets līdz 2019. gada 31. maijam saņēmis ieņēmumus no dividendēm (ieņēmumi no valsts (pašvaldību) kapitāla izmantošanas) 220 512 328 *euro* vērtībā, tai skaitā lielākie maksājumi valsts budžetā saņemti no:

- AS “Latvenergo” 132 936 416 *euro* vērtībā – dividendes no 2017. gada un 2018. gada peļņas, atbilstoši likuma “Par valsts budžetu 2019. gadam” 45.pantam (tai skaitā 106 349 133 *euro* maksājums par valsts kapitāla izmantošanu un 26 587 283 *euro* uzņēmumu ienākuma nodoklis);

- VAS “Latvijas valsts meži” 61 760 000 *euro* vērtībā – 2018. gada dividendes, atbilstoši likuma “Par valsts budžetu 2019. gadam” 45. pantam (tai skaitā 61 760 000 *euro* maksājums par valsts kapitāla izmantošanu un 15 440 000 *euro* uzņēmumu ienākuma nodoklis);
- SIA “Lattelecom” 16 245 278 *euro* vērtībā – 2018. gada dividendes.

Kā arī Valsts kase saņēmusi Ziemeļu Investīciju bankas vēstuli par dalībvalstu 2018. gada dividendēm, kurā minēts, ka Latvijas dividenžu apmērs ir 534 510 *euro*. Maksājums par dividendēm saņemtas valsts budžetā 2019. gada jūnijā.

Saskaņā ar pašvaldību sniegtajiem pārskatiem pašvaldību budžets līdz 2019. gada 31. maijam saņēmis ieņēmumus no dividendēm (ieņēmumi no valsts (pašvaldību) kapitāla izmantošanas) 3 150 858 *euro* vērtībā.

2017. gadā maksātnespējīgā AS “KVV Liepājas metalurģis” maksātnespējas administrators (turpmāk – Administrators) organizēja investoru piesaisti, lai realizētu maksātnespējīgā uzņēmuma aktīvus kā vienotu veselumu un dzēstu saistības pret valsti. Atbilstoši MAS “KVV Liepājas Metalurģis” mantas pārdošanas plāna grozījumiem, maksātnespējas procesa administrators 2019. gadā turpina rīkot izsoles. SIA “FeLM” 2019. gadā piedalījās MAS “KVV Liepājas Metalurģis” mantas izsolēs un pārņēma kustamo mantu, tai skaitā, tehnoloģiskās iekārtas, kā arī nekustamo īpašumu Brīvības ielā 92C, Liepājā, un ar to neatdalāmi saistītos uzlabojumus par kopējo summu 2,66 milj. *euro*.

Saskaņā ar saņemto informāciju no Zemkopības ministrijas par notikumiem pēc bilances datuma konsolidētajā bilancē posteņi “Bioloģiskie un pazemes aktīvi” un posteņi “Budžeta gada izpildes rezultāts” veikta korekcija samazinot šos bilances posteņus par (3 748 250 298) *euro* par Zemkopības ministrijai piekritīgo pazemes aktīvu – kūdras atradņu, smilts/grants karjeru bilances vērtību novērtējumu (skatīt piezīmi Nr. KB.2.4.).

Valsts kanceleja, ievērojot starptautisko tiesvedību specifiku un piemērojamo starptautisko līgumu par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību un starptautiskās šķērējtiesas noteikumus, saņēmusi informāciju par tiesvedības procesa statusa izmaiņām 2019. gadā šādās lietās:

- UAB “E Energija” (Lietuva) pret Latvijas Republiku (ICSID lietas Nr. ARB/12/33) – 2019. gada 15. februārī Latvija iesniedza pamatpozīciju un 7. jūlijā UAB E enerģija sniedza savu atbildi uz Latvijas pamatpozīciju;
- AS PNB Banka pret Latvijas Republiku (ICSID lietas Nr. ARB/17/47) – 2019. gada 17. aprīlī tribunāls pieņēma lēmumu par prasītāju pieteikumu par pagaidu noregulējumu. Minēto lietu interesēs plašāka informācija nav sniedzama.

Saskaņā ar Ārlietu ministrijas sniegto informāciju uz 2019. gada 1. augustu Eiropas cilvēktiesību tiesā norit 43 lietu izskatīšanas process, no kurām 24 lietās iespējamo saistību 205 450 *euro* apmērā ticamība novērtēta mazāk par 50 procentiem, bet 19 tiesvedībās iespējamo saistību 63 763 *euro* apmērā ticamība novērtēta vairāk par 50 procentiem. Atbilstoši Ārlietu ministrijas sniegtajai informācijai, ka tiesvedība pabeigta un 2019. gadā pieprasīti līdzekļi valsts budžetā, papildus atzīti izdevumi uzkrājumu veidošanai 3 763 *euro* vērtībā un attiecīgi uzrādīti uzkrājumi bilances posteņi “Uzkrājumi” 763 *euro* vērtībā un bilances posteņi “Īstermiņa uzkrātās saistības” 3000 *euro* vērtībā.

2019. gada 15. augustā apturēta AS “PNB Banka” finanšu pakalpojuma sniegšana un noteikta noguldījumu nepieejamība. Garantēto atlīdzību izmaksu veiks no Latvijas Noguldījumu garantiju fonda, un šim mērķim nebūs nepieciešami līdzekļi no valsts budžeta.

Atbilstoši ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību sniegtajai informācijai 2019. gada 15. augustā AS “PNB Banka” kontos bija 978 121 *euro* pašvaldību līdzekļi.

34. tabula. Līdzekļu atlikums AS "PNB Banka" kontos (euro)

Sektora nosaukums	Atlikums 31.12.2018.	Atlikums 15.08.2019.
A	1	2
Ministrijas, centrālās valsts iestādes	0	0
Pašvaldības	461 786	978 121
Valsts kapitālsabiedrības*	0	0
Pašvaldību kapitālsabiedrības*	3 603 629	7 375 461

* asociētās un radniecīgās kapitālsabiedrības, kur valsts vai pašvaldībai pieder 20 – 100% līdzdalības

Saskaņā ar Noguldījumu garantiju likuma 23.pantu, garantētā atlīdzība netiek izmaksāta par tādu pašvaldību, kuru gada budžets pārsniedz 500 000 euro, un tiešās pārvaldes iestāžu noguldījumiem, līdz ar to ietekmi uz budžeta izdevumiem būs visām pašvaldībām, kurām bija atlikumi AS "PNB banka" kontos darbības apturēšanas dienā. Ministrijām un citām centrālajām iestādēm līdzekļu atlikuma AS "PNB Banka" nebija.

Kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekme uz valsts vai pašvaldības budžetu izdevumiem nākotnē

Ministrijas, centrālās valsts iestādes un pašvaldības ir veikušas kapitālsabiedrību turpmākās darbības izvērtēšanu atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 25. septembra noteikumiem Nr. 643 "Kārtība, kādā ministrijas un centrālās valsts iestādes, kā arī pašvaldības apkopo kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 643) un ir sniegušas novērtējumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts vai pašvaldības budžetu.

Saskaņā ar iepriekš minētajiem Ministru kabineta noteikumiem Nr.643 68 valsts kapitālsabiedrības un viens SIA "Rīgas Hematoloģijas centrs", kas ir SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" meitas uzņēmums, iesnieguši Anketu par kapitālsabiedrības darbības turpināšanas principa piemērošanu. Savukārt ministrijas iesniegušas Kopsavilkuma ziņojumu par 68 kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts budžeta izdevumiem (turpmāk – Kopsavilkuma ziņojums) turpmākajos trīs gados. Finansējums plānots 39 valsts kapitālsabiedrībām jeb 57,4 % no valsts kapitālsabiedrībām, kuras uzrādītas Kopsavilkuma ziņojumā.

Ministrijas un centrālās valsts iestādes, sagatavojot 2018. gada pārskatu, novērtējušas kapitālsabiedrībām nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un valsts deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 35. tabulu).

35. tabula. Apstiprinātais finansējums valsts kapitālsabiedrībām (euro)

Finansējuma avoti	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā
A	1	2	3
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	119 802 389	127 328 682	108 908 084
Plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām	1 169 656 200	1 029 600 000	1 025 800 000
Kopā:	1 289 458 589	1 156 928 682	1 134 708 084

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju Kopsavilkuma ziņojumā par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts budžeta izdevumiem 2019. gadā plānotais finansējums valsts kapitālsabiedrībām no valsts budžeta, tai skaitā subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā, ir 119 802 389 euro, tas ir par 73,5 % mazāks nekā 2018. gadā. Vislielākais plānotais finansējuma pieaugums ir Satiksmes ministrijai – par 3 298 084 euro.

Plānotais finansējuma apjoms no kopējiem ministriju un centrālo valsts iestāžu pamatbudžeta izdevumiem 2019. gadā apkopots 36. tabulā.

36. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu plānotais finansējums valsts kapitālsabiedrībām no kopējiem plānotiem izdevumiem 2019. gadā

Ministrija	Kopsavilkumā uzrādītais 2019. gadam apstiprinātais finansējums (euro)	Finansējums no valsts budžeta pret kopējiem ministrijas/centrālās valsts iestādes izdevumiem (%) ¹⁶
A	1	2
Zemkopības ministrija	4 268 646	0.6
Kultūras ministrija	25 729 160	15.6
Ekonomikas ministrija	361 917	0.3
Finanšu ministrija	26 810 003	2.7
Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome	21 776 220	88.4
Veselības ministrija	0	0
Satiksmes ministrija	30 284 397	6.7
Izglītības un zinātnes ministrija	5 903 467	1.5
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	4 668 579	3.6
Kopā:	119 802 389	x

2019. gadā plānots, ka 9,3 % no kopējā finansējuma (skatīt 1. attēlu) kapitālsabiedrībām nodrošinās valsts budžets subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu pašu kapitālā veidā – tas ir par 27,3% mazāk nekā 2018. gadā.

Lielākos apstiprinātos finansējumus subsīdijām, dotācijām vai ieguldījumiem pašu kapitālā 2019. gadā plāno veikt Satiksmes ministrijas valsts kapitālsabiedrībās – 30 284 397 euro, tai skaitā būtiskākais finansējums plānots:

- Valsts AS “Pasažieru vilciens” – 23 874 774 euro vērtībā paredzēts norēķiniem par dzelzceļa infrastruktūras lietošanu;
- Valsts AS “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” – 3 528 164 euro vērtībā ārkārtas situāciju valsts elektronisko sakaru tīkla izveidei un uzturēšanai, objekta (objektam IP status) apsardzes nodrošināšanai;
- Valsts SIA “Latvijas Pasts” – 2 000 000 euro vērtībā preses izdevumu piegādes pakalpojumu sniegšanas lauku apvidos radīto zaudējumu kompensēšanai.

Aizņemtais finansējums no valsts vai komercbankām 2019.gadā plānots 6 valsts kapitālsabiedrībām, kas veido 90,7 % no kopējā plānotā finansējuma.

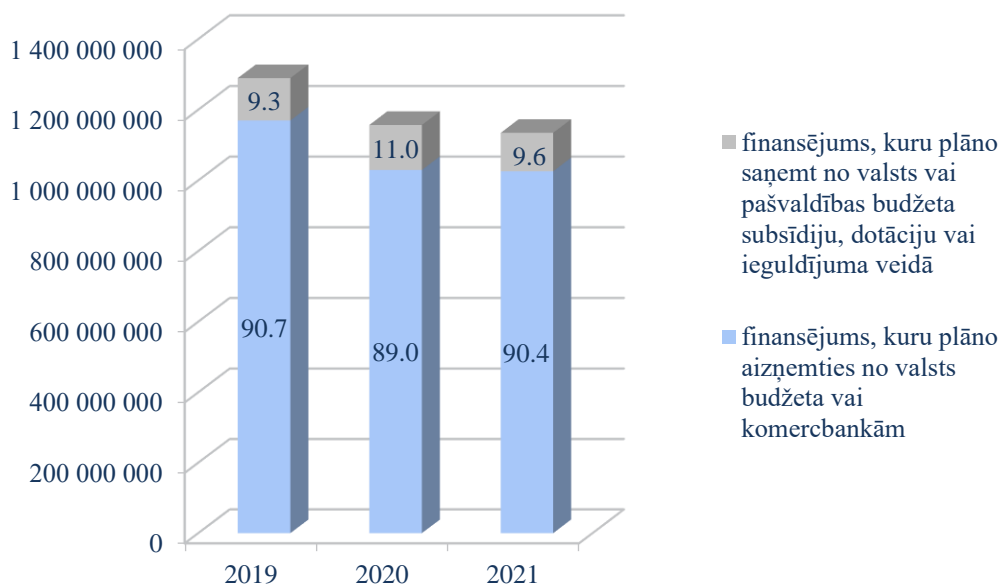
Lielākie aizņēmumi 2019. gadā plānoti šādām valsts kapitālsabiedrībām:

- AS “Latvenergo” (Ekonomikas ministrija) 1 068 600 000 euro vērtībā turpmāko investīciju projektu finansēšanai;
- AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” (Finanšu ministrija, Zemkopības ministrija, Ekonomikas ministrija) 65 500 000 euro vērtībā valsts atbalsta programmu līdzfinansēšanai;
- AS “Pasažieru vilciens” (Satiksmes ministrija) 20 000 000 euro vērtībā norēķiniem par dzelzceļa infrastruktūras lietošanu.

Cits finansējums, kuru varētu nodrošināt kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija, centrālā valsts iestāde, 2019. – 2021. gadam valsts kapitālsabiedrībās nav plānots.

¹⁶ Aprēķināts pret likumā “Par valsts budžetu 2019.gadam” apstiprināto budžeta plānu

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

1. attēls. Valsts kapitālsabiedrību finansējuma strukturālais sadalījums % 2019., 2020. un 2021. gadā

Attiecībā uz pašvaldību budžetu izdevumiem Anketu par kapitālsabiedrības darbības turpināšanas principa piemērošanu iesniegušas 310 pašvaldību kapitālsabiedrības. Kopsavilkuma ziņojumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz pašvaldību budžetu izdevumiem pašvaldības iesniegušas par 313 kapitālsabiedrībām.

Pašvaldību kapitālsabiedrību būtiskākie finanšu riska rādītāji apkopoti 37. tabulā.

37. tabula. Pašvaldību kapitālsabiedrību būtiskākie vispārējā riska rādītāji

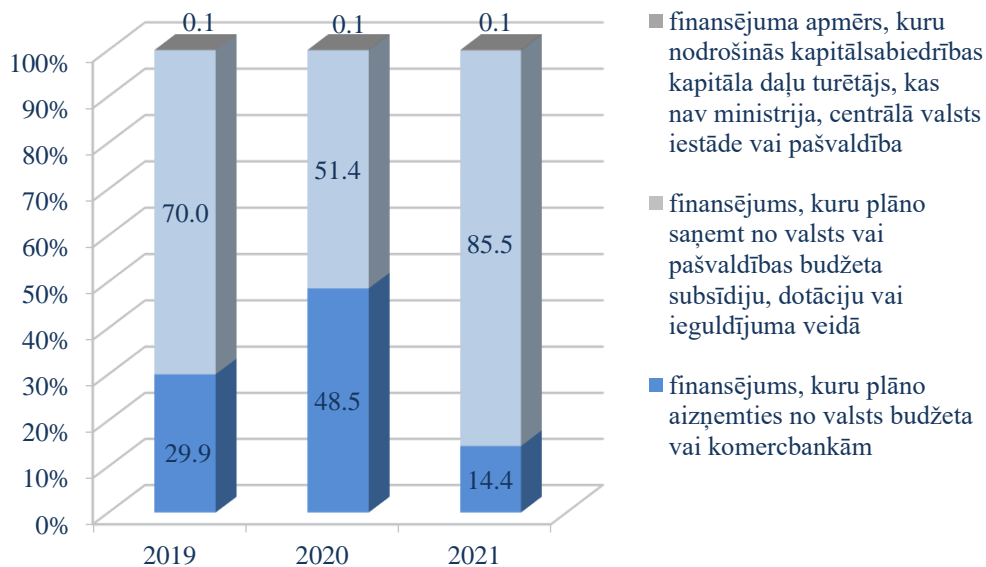
Riska rādītājs	Kapitālsabiedrību skaits	Kapitālsabiedrību skaits, kurām plāno piešķirt finansējumu
A	1	2
Pārskata gadā zaudējumi pirms nodokļiem	138	57
Aprozāmā kapitāla nepietiekamība	59	29
Negatīva pamatdarbības naudas plūsma	30	11
Koriģētais pašu kapitāls ir mazāks nekā 10% no aktīvu kopsummas	26	13

Pašvaldības, sagatavojot 2018. gada pārskatu, novērtējušas kapitālsabiedrībām nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un pašvaldību deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 38. tabulu).

38. tabula. Apstiprinātais finansējums pašvaldību kapitālsabiedrībām (euro)

Finansējuma avots	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā
A	1	2	3
Plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām	79 681 539	14 466 717	2 572 921
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	185 982 965	15 319 862	15 257 716
Cits finansējums, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija, centrālā valsts iestāde vai pašvaldība	40 000	20 000	20 000
Kopā:	265 704 504	29 806 579	17 850 637

2019. gadā 70,0 % finansējuma kapitālsabiedrībām (skatīt 2. attēlu) pašvaldības nodrošinās subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu pašu kapitālā veidā, kas plānots par 18,3 % lielāks kā 2018. gadā. Kopumā 2019. gadā finansējumu plāno 53 pašvaldības 101 pašvaldību kapitālsabiedrībai, kas ir par 6 pašvaldībām mazāk nekā 2018. gadā.

2. attēls. Pašvaldību kapitālsabiedrību finansējuma strukturālais sadalījums, %

2019. gada apstiprinātais finansējums subsīdijām, dotācijām vai ieguldījumiem pašu kapitālā ir 5,8 % no pašvaldību 2019. gada plānotajiem pamatbudžeta izdevumiem. Lielākais procentuālais finansējums no pamatbudžeta 2019. gadā plānots Baldones novada pašvaldībai – 32,7 %, Viesītes novada pašvaldībai – 30,7 % un Rīgas pilsētas pašvaldībai – 13,1 %.

Lielākais finansējuma apmērs, kuru plāno saņemt no pašvaldībām subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā, 2019. gadā plānots:

- SIA “Rīgas satiksme” (Rīgas pilsētas pašvaldība) 138 185 514 *euro* vērtībā pasūtījuma līgumam par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā;
- AS “Daugavpils satiksme” (Daugavpils pilsētas pašvaldība) 5 391 817 *euro* vērtībā pašvaldības deleģēto funkciju veikšanai;
- SIA “BŪKS” (Baldones novada pašvaldība) 2 831 343 *euro* vērtībā Kohēzijas fonda projektam “Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība Baldones pilsētā”.

2019. gadā 28 pašvaldību kapitālsabiedrības plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām, kas veido 79 681 539 *euro* jeb 29,9 % no kopējā plānotā finansējuma un tas ir par 141 328 745 *euro* vairāk kā 2018. gadā.

Lielākos aizņēmumus 2019. gadā plāno Rīgas pilsētas pašvaldība:

- SIA “Rīgas ūdens” 36 000 000 *euro* vērtībā;
- SIA “Getliņi EKO” 8 071 585 *euro* vērtībā;
- SIA “Rīgas namu pārvaldnieks” 5 480 892 *euro* vērtībā.

2019. gadā citu finansējumu, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav pašvaldība, plāno 2 kapitālsabiedrības – 0,01 % no kopējā plānotā finansējuma.